

418422 III

1866, 1-26

Przed IV
1866

Protokół posiedzeń sejmowych

czwartej sesyi Sejmu galicyjskiego.

Posiedzenie I. dnia 19. Listopada 1866.

Początek o godzinie 12tej w południe.

Liczba posłów 112.

Obecni: Marszałek ks. Leon Sapieha. Ze strony rządu: Jego Excellencya c. k. Namiestnik hr. Gołuchowski, c. k. radca dworu Possinger.

Marszałek wzywa sekretarzy poprzedniego Sejmu do pełnienia na tem posiedzeniu obowiązków sekretarskich. Sekretarze Kulczycki i Sawczyński zajmują miejsca. Poczem zagaja Marszałek posiedzenie przemową do Zgromadzenia, zakończoną okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba po trzykroć powtarza. —

Po Marszałku zabiera głos Jego Excellencya Namiestnik hr. Gołuchowski i składa do łaski marszałkowskiej przedłożenia rządowe, a mianowicie:

- a) Odrębne pismo Jego Cesarskiej Mości z dnia 13. Października 1866, wystosowane do Ministra Stanu hr. Belcredi z powodu zawartego pokoju.
- b) Przedłożenie rządowe z dnia 19. Listopada 1866, dotyczące się zmiany ordynacyi wyborczej sejmowej w §§. 11tym i 15tym.
- c) Przedłożenie z dnia 18. Listopada 1866, zawierające preliminarz budżetu funduszów indemnizacyjnych Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. ks. Krakowskiem na rok 1867, zaopatrzone w szczególne wykazy.

Wspomniane (sub a) pismo odrębne Najjaśniejszego Pana odczytane w Izbie, brzmi jak następuje

Kochany Hrabio Belcredi!

Kiedy w manifestie Moim z dnia 17. Czerwca r. b. ludom Moim z głębokiem ubolewaniem zapowiedziałem nicodzowną konieczność wojny dla obrony słuszych praw Austrii, w ważnej tej chwili ludy na wezwanie Moje odpowiedziały gotowością do ofiar, która Memu wielce stroskanemu sercu prawdziwe przyniosła zadowolenie. Podniosło ducha mego to przekonanie, że w kroku tak wielkiej doniosłości Monarcha i lud przejęci są tą samą myślą, tem samem uczuciem.

Nieszczęsne wypadki, które później nastąpiły na północnym teatrze wojny, ciężkie ofiary, jakie nałożyły na Państwo Moje, nie zachwiały w ludzie ducha patryotycznego poświęcenia się.

W stolicy i w wielu częściach Państwa tysiące chwyciły ochotczo za broń, bądź dla wzmożenia szeregów lub tworzenia korpusów ochotników, bądź też dla obrony granic przed napadami nieprzyjacielskimi, a duch ten do poświęceń skory, objawił się zarówno i przy uzbrajaniu żołnierzy.

W wiernem Mojem hrabstwie Tyrolu cała do broni zdolna ludność, natchniona gorącą miłością ojczyzny, powstała dla bohaterskiego odparcia nieprzyjaciela, a drogie Mi królestwo Czeskie zachowało wśród najsroźszych cierpień i największego ucisku taką postawę, jaką tylko przybrać może naród, który na wzór walecznych synów Tyrolu, przez wierną miłość ku dziedzicznemu Władcy, ku państwu i krajowi rodzinnemu, nadaje dziejom nigdy nie ubywającej świetności.

Niestety nieszczęścia te w biegu wojennych wypadków rozpostarły się także i po innych krajach, dotknęły wierną Moją Morawę, Szląsk, część Austrii niższej, południowego Tyrolu i terytorium Go-

rycyjskiego — a wszędzie w tych czasach ciężkiego doświadczenia, patriotyczny, wierny duch ludności nie tylko w całej pełni się utrzymał, ale nawet wśród najniebezpieczniejszego położenia świetnie się objawił.

Z nader błogiem też przejęciem, uważałem pełne miłości współczucie i prawdziwe poświęcenie, z którem wszystkie warstwy ludności wspierały i pielegnowały rannych i chorych wojowników.

Tak więc do bolesnego wrażenia dni nieszczęsnych przyłącza się nieznikome wspomnienie drogocennych dowodów wierności i szlachetnego poświęcenia się Moich ludów, i z wzruszonym sercem wynurzam za to najwdzięczniejsze Moje uznanie.

Polecam Panu podać to do powszechnej wiadomości, a w szczególności uawiadomić o tem reprezentacye Moich królestw i krajów przy najbliższem ich zebraniu się.

Jestto zadaniem Mojego rządu, użyć wszelkich środków możebnych dla zagojenia ran głębokich, które wojna zadała. Niezmordowana czynność jest tu świętym obowiązkiem, którego sumiennego wykonania ze strony wszystkich organów rządowych oczekuje.

Ktokolwiek w tych ciężkich czasach dla Państwa ofiary łożył, ma także prawo do pomocy Państwa, z udzieleniem której wedle prawa i słuszności ociągać się nie należy.

O rezultatach przez Pana już w tej mierze wydanych zarządzeń zechcesz mi Pan ciągle zdawać relacye.

Schönbrunn dnia 13. Października 1866.

Franciszek Józef.

Poczem zapowiada Marszałek wybór czterech sekretarzy i rewidentów sprawozdań stenograficznych.

Marszałek zapytuje czy się Izba zgadza na liczbę 12 rewidentów, jaka już podczas przeszej sesyi okazała się potrzebną i podaje sprawę tę pod głosowanie. Izba uchwała liczbę 12 rewidentów.

Marszałek wyznacza skrutatorów do wyboru sekretarzy, posłów: Jaruntowskiego, hr. Badeniego, Baworowskiego, Russockiego, ks. Dobrzańskiego i p. Pawęckiego; do wyboru rewidentów, posłów: Agopsowicza, Bocheńskiego, Borysikiewicza, hr. Dzieduszyckiego, Gutowskiego i ks. Dzerowicza.

Następuje półgodzinna przerwa celem porozumienia się względem wyborów; po przerwie czyta sekretarz spis imienny posłów dla odebrania kartek, za pomocą których wybory się odbywają.

Rezultat skrutynium ogłoszony będzie na przyszłym posiedzeniu, na które z porządku dziennego przyjdzie:

Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego;

Sprawozdanie wyborów posłów nowo obranych i

Podział członków na sekeye.

Następne posiedzenie we Środę dnia 21. Listopada o godzinie 11tej przed południem.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 2giej po południu.

L. Sapieha wł. r.

Zygmunt Sawczyński wł. r.

J. Kulczycki wł. r.

Protokół

drugiego posiedzenia sejmowego z dnia 21. Listopada 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha, sekretarze: Kulczycki, Sawczyński, komisarz rządowy Radca Dworu Possinger.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$. Liczba posłów 124.

Odczytano protokół zeszłego posiedzenia, i przyjęto bez uwag. Poczem odczytano petycje wniesione do Sejmu do dnia 21. Listopada od l. 4. do 5.

Posel Zbyszewski wnosi, aby Sejm uchwalił komisję złożoną z 9 członków dla statutów miejskich. Wniosek ten został przyjęty.

Sekretarz podaje do wiadomości, że ks. Marszałek udzielił ośmiodniowego urlopu posłom, Dietlowi, Kirchmaycrowi, Kapiszewskiemu, Starowiejskiemu, Rydzowskiemu, Szeliskiemu i Ludwikowi Wodzickiemu.

Poczem zawczwał Marszałek sekretarza Kulczyckiego do odczytania listu cesarskiego do hrabiego Belcredi w języku ruskim.

Odczytano wniosek naglący, złożony do łaski Marszałkowskiej przez p. Wężyka i podpisanych treści następującej:

Z rozdanego nam sprawozdania Wydziału krajow. (str. 17.) widzimy, że na petycję Wysokiego Sejmu uchwaloną dnia 27. Kwietnia 1866 w sprawie katastralnej, nie nadeszła jeszcze najwyższa rezolucya. Mężowie delegowani przez Wydział krajowy dla poruszenia tej sprawy w Ministerstwie, nie przywieźli wiadomości zaspakajającej o przyszłym jej załatwieniu. Obawy nasze wzbudzać jednak musi ta okoliczność, że operacye katastralne prowadzone są dalej przez organa dotychczasowe, których działania tylu błędów i tylu skarg słusznych stały się powodem, i że te operacye zostają ciągle pod niedostatecznym kierunkiem i nadzorem Władz, nie mających wiadomości do tego potrzebnych. Podług doświadczeń dotychczasowych, możemy przewidzieć, że operacye czem dalej posunięte, tem więcej będą przesądzać przyszłej rewizyi przez organa inne, gdyby ta w skutek petycji Sejmu była poleconą. Coraz więc naglejszą staje się sprawa katastralna, a Wysoki Sejm bacząc na jej ważność i na obudzone w kraju obawy i słuszną ku jej dotychczasowemu prowadzeniu nieufność, nie może jej pominąć milezieniem.

Z przyczyny tej nagłości i z przyczyny, że sesya Wysokiego Sejmu nie będzie długa, stawiamy z odwołaniem się na §§. 46. i 47. regulaminu Sejmowego następujący wniosek:

Wysoki Sejm zechce uchwalić:

1° Dla zbadania obecnego stanu sprawy katastralnej i przedłożenia Sejmowi stosownych wniosków w tej sprawie, wybrana będzie komisya z całego Sejmu, złożona z 12 członków.

2° Wybór tej komisyi odbędzie się na najbliższym posiedzeniu.

L w ó w dnia 21. Listopada 1866.

Leonard Wężyk.

Leon Gołaszewski, Zbyszewski, Landesberger, Michał Witalis, Jan Kozioł, Pawecki, Hoppen, Szumańczowski, Badeni, ks. Morgenstern, Drozd, Szpunar, Kobylarz, Dr. Zduń, Fr. Smolka, Kraiński, Gutowski, J. A. Fredro, Bocheński, Zatwarnicki, ks. Stepek, Agopsowicz, Żuk-Skarszewski, Oktaw Pietruski, Kabat, Dr. Majer, Zygmunt Sawczyński.

Wniosek ten przyjęto.

Poczem zdaje hr. Badeni sprawę ze skrutynium wyborów sekretarzy.

Wybrani zostali sekretarzami posłowie: Ludwik Wodzicki, Paszkowski, Zakrzewski i Kaczkowski.

Posel Kaczkowski prosi Izby o uwolnienie go od obowiązków sekretarskich tak ze względu na jego wiek podeszły jak i słabość wzroku. Marszałek zapytuje Izby, czy się przychyli do życzenia p. Kaczkowskiego, na co Izba uchwała uwolnienie p. Kaczkowskiego, w skutek czego nastąpi nowy wybór jednego sekretarza. Ponieważ z reszty wybranych sekretarzy jest w Izbie tylko p. Paszkowski, przeto z wezwaniem go do pełnienia obowiązków, Marszałek wzywa i ustępujących sekretarzy do pozostania na miejscach aż do przybycia reszty wybranych.

Posel Gutowski zdaje sprawę z wyboru rewidentów. Z dokonanego wyboru wyszło 10 rewidentów jako to posłowie: Żuk Skarszewski, Samelson, Szemelowski, Biłous, Lipczyński, Fredro, Polanowski, Dziewoński, Gutowski, ks. Ustyanowicz; reszta podanych kartkami posłów nie otrzymała potrzebnej większości głosów.

Marszałek zapowiada wybory sekretarza i dwu rewidentów; przedtem zaś z porządku dziennego następuje sprawozdanie z wyborów posłów nowo wybranych. W imieniu Wydziału krajowego zdaje sprawę poseł Kraiński. Przy wyborach posłów Gołaszewskiego, Wolnego, Rodakowskiego, Kowałyszyna i Majera przychyliła się Izba do wniosku sprawozdawcy i uznaje wybory za ważne, a zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy odmawia ważności wyborowi Szurleja.

Nowo wybrani posłowie Gołaszewski, Wolny, Rodakowski, Kowałyszyn i Majer złożyli według przeczytanej przez sekretarza formuły przyrzeczenie.

Marszałek wyznacza 20 minut czasu na porozumienie się względem wyborów sekretarza i 2ch rewidentów. Po przerwie odbywa się głosowanie kartkami najpierw na sekretarza; na skrutatorów do wyboru przecznacza Marszałek posłów: Golejewskiego, Alfreda Potockiego, ks. Polowego, Zbyszewskiego, ks. Morgensterna i Kaczałę.

Rezultat głosowania wykazał, że obrany został sekretarzem poseł Biłous.

Na skrutatorów do wyboru 2 rewidentów wyznaczeni posłowie Rutowski, Dubs, Kaczkowski, Gołaszewski i Agosowicz.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego.

Hr. Adam Potocki wnosi, aby ze względu na to, że sprawozdanie drukowane rozdano posłom, uwolnić sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

Marszałek podaje wniosek ten pod głosowanie; wniosek upada, zatem poseł Kraiński czyta sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego.

Po odczycaniu sprawozdania wnosi poseł Zyblikiewicz, aby wybrano komisję ze sześciu członków do zbadania sprawozdania wydziałowego i przedłożenia odpowiednich wniosków.

Marszałek podaje wniosek ten dostatecznie poparty pod głosowanie. Izba go przyjmuje.

Ponieważ na posiedzeniu następnem odbyć się mają wybory do komisji petycyjnej, przeto poseł Zyblikiewicz wnosi, aby komisję tę dla ułatwienia toku czynności złożyć tylko z sześciu członków; poseł Ludwik Skrzyński wnosi liczbę dwunastu, która przy głosowaniu została przyjęta.

Następne posiedzenie dnia 22. listopada o godzinie 11 zrana.

Na porządku dziennym będą następujące sprawy:

Pierwsze odczytanie przedłożenia rządowego o zmianie §§. 11. i 15. ordynacyi wyborczej.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o podatku domowo-czynszowym w mieście Lwowie.

Wybory: do komisji petycyjnej 12 członków z całego Sejmu,

do komisji katastralnej 12 członków z całego Sejmu,

do komisji dla Statutów miejskich z 9 członków z całego Sejmu,

do komisji dla zbadania sprawozdania z czynności Wydziału krajowego także z całego Sejmu członków sześciu

O godzinie 2³/₄ zamyka Marszałek posiedzenie.

L. Sapieha.

P. Paszkowski.

T. Biłous.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu od początku sesyi do 21. Listopada 1866.

1. Przedłożenie gminy miasta Tarnowa przez posła Dr. Rutowskiego o statut dla miasta tego.
 2. Gmina miasta Rzeszowa przez posła Dr. Zbyszewskiego o podobny statut.
 3. Gmina Małowa w obwodzie Rzeszowskim przez posła Dr. Zbyszewskiego przeciw uchwale urzędu powiatowego nakazującej opłacać koszta na potrzeby kościelne.
-

Spis treści

Wstęp do Spisu treści na początku roku 1866

1. Rozdział pierwszy. Wstęp. O celu i zakresie pracy.
2. Rozdział drugi. Wstęp. O celu i zakresie pracy.
3. Rozdział trzeci. Wstęp. O celu i zakresie pracy.

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

trzeciego posiedzenia sejmowego z dnia 22. Listopada 1866.

Obecni : Marszałek Leon książę Sapielha.

Sekretarze : Biłous , Paszkowski, Lud. Wodzicki.

Komisarz rządowy: Radca dworu Possinger-Choborski.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Odczytany protokół posiedzenia z d. 21. Listopada przyjęty bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych od nr. 4 — 5.

Sekretarz odczytuje wniosek podpisany przez 72 członków następujący :

Wniosek.

Sejm raczy uchwalić projekt do ustawy krajowej, znoszącej przepisy polityczne, które ograniczają wolność dzielenia i łączenia posiadłości ziemskich.

Smarzewski wnioskodawca.

Alfred Potocki, Lud. Skrzyński, Dr. Rutowski, Agopsowicz, Golejewski, Gnoiński, Dzieduszycki, Kzczunowicz, Bocheński, Lud. Wodzicki, Smolka, Dwoliński, Kabat, Rodakowski, Demkow, Zbyszewski, Zaparyniuk, Gutowski, Kozłowski, Szemelowski, Zyblikiewicz, Pietruski, Laskowski, Czajkowski, Fredro, Pawęcki, Staruch, Łepkaluk, Borysikiewicz, Cichorz, Dziewoński, Szumańczowski, Henr. Wodzicki, Lipczyński, Rusiecki, Paszkowski, Dubs, Samelson, Liszcz, Dobrzański, Młocki, Breuer, Koczyński, Polanowski, Hausner, Tarczanowski, Wężyk Leonard, Landesberger, Procak, Badeni, Cywiński, Sawczyński, Ruczka, Kmitowicz, Zaborojko, Russocki, Zabielski, Czechura, Gołaszewski, Rogalski, Trzeciecki, Borkowski, Bilewicz, Witalis, Hubicki, Morgenstern, Koziół, Boczkowski, Dr. Majer, Kobylarz, Szpunar, Kaczała, Żuk Skarszewski, Skrzyński Ignacy, Zatwarnicki, Ziembicki.

Z porządku dziennego przychodzi czytanie przedłożenia rządowego o zmianie §. 11. i 13. ordynacya wyb. orzeczej. Marszałek zapytuje o zdanie Izby co do komisji do tego przedmiotu. — Poseł Skrzyński wnosi wybór komisji z całego Sejmu z 9. członków. — Izba wniosek ten przyjmuje.

Następnie czyta nek Wydziału krajowego p. Grocholski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o podatku domowo-czynszowym w mieście Lwowie.

Posel Zyblikiewicz wnosi, aby sprawozdanie to bez odsyłania do specjalnej komisji wziętem było do drugiego czytania. Izba wniosek ten przyjmuje.

Odbywają się wybory do komisji:

1) do komisji zmiany §§. ordynacji wyborczej.

Wezwani przez księcia Marszałka do skrutynium pp. Jaruntowski, Hubicki, Cywiński, Fredro, ks. Dobrzański i ks. Łoziński. Skrutatorowie odbierają kartki od głosujących.

2) do komisji petycyjnej.

Na skrutatorów wzywa Marszałek pp. Kozłowski, Bocheński, Gniewosza, księcia Sanguszkę, ks. Guszałewicza i Kaczkowskiego.

3) do komisji katastralnej.

Na skrutatorów wzywa Marszałek pp. Smarzewskiego, Russockiego, Sawczyńskiego, Żuka Skarszewskiego, ks. Ustjanowicza i Kulczyckiego.

4) do komisji statutów miejskich.

Na skrutatorów wezwani pp. Agopsowicz, ks. Furtuna, Polanowski, Janowski i Gnoiński.

5) do komisji kontroli sprawozdania Wydziału krajowego.

Na skrutatorów wezwani pp. Szumańczowski, Alfred Potocki, ks. Pietruszewicz, ks. Naumowicz, Hoppen, Seidler.

Po ukończeniu głosowania kartkami na powyższe pięć komisji, Marszałek ogłasza porządek dzienny na posiedzenie przyszłe d. 23. Listopada, następujący: 1) Sprawozdanie z wyborów do komisji. 2) Uzupełnienie tychże wyborów, jeżeli okaże się potrzeba. 3) Drugie czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o podatku domowo-czynszowym w mieście Lwowie.

Posiedzenie zamknięto o godzinie 2³/₄.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

L. Wodzicki wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 22. Listopada 1866.

4. Gmina miasta Sambora o przyspieszenie obrad nad przedłożonym projektem do statutu dla miasta tego przez posła Szemelowskiego.
 5. Uczniowie Instytutu technicznego w Krakowie przez posła Zyplikiewicza o zrównanie ich co do uwolnienia od służby wojskowej z uczniami szkół technicznych znaczniejszych miast monarchii austriackiej.
-

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

czwartego posiedzenia sejmowego z dnia 23. Listopada 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Komisarz rządowy: c. k. Radca dworu Possinger.

Sekretarze: Paszkowski, Biłous, Lud. Wodzicki.

Posłów z początkiem posiedzenia 118, w ciągu posiedzenia 125.

Początek posiedzenia o godzinie 11 min. 40.

Protokół odczytany przez sekretarza Paszkowskiego przyjęto bez zastrzeżenia.

Sekretarz odczytuje dalszy ciąg petycyj od l. 6 do 10 włącznie.

Odczytano dwie interpelacje, złożone do łaski Marszałkowskiej przez posła hr. Golejewskiego, dostateczną liczbą podpisów opatrzone. Pierwsza zawiera zapytanie o środkach, jakie c. k. Władze przedsięwzięły w obec coraz to częstszych gwałtów i rozbojów w kraju, o skutkach środkami temi osiągniętych, oraz czy c. k. Rząd nie zamysła wyznaczyć nagrody pieniężnej za wykrycie winowajców.

W odpowiedzi p. komisarz rządowy przytacza fakta dowodzące usiłowań c. k. Władz rządowych i skutki już osiągnięte. Rząd uważa sobie za obowiązek czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców i wyraża nadzieję, że środki obmyślane dostatecznemi się okażą.

Druga interpelacja zawiera pytanie o przytrzymanym w powiecie Peczeniżeńskim Moskalu Iwanowie, który miał szerzyć agitację przeciw Rządowi Najjaśniejszego Pana w Galicyi.

Pan komisarz rządowy wyjaśnia rzecz: Wasyli Iwanow pojawił się w Krakowie i miał się zajmować badaniem starożytności i fotografią, paszport miał legalnie wystawiony, ale bez potrzebnej wizy, w skutek wątpliwości co do czystości zamiarów, przymusowo do wydalenia z kraju zmuszonym został.

Następuje ogłoszenie rezultatu wyborów na wczorajszym posiedzeniu przedsięwziętych

Posel Kaczkowski zdaje sprawę ze skrutynium wyboru na dwóch rewidentów; głosujących było 80; absolutna większość 41; posłowie ks. Naumowicz i ks. Łoziński otrzymali po 77 głosów; zatem są obrani rewidentami.

Posel Russocki zdaje sprawę ze skrutynium wyboru do komisji katastralnej. Głosujących było 86, absolutna większość 44 głosów; które otrzymali, jak następuje:

Ks. Metropolita Litwinowicz 80 głosów, hr. Gołuchowski 82, Krzczunowicz 86, Szumańczowski 85, ks. Szwedzicki 84, Laskowski 85, Demków 83, ks. Stępek 82, Wolny 82, Hubicki 81, Wężyk 80, hr. Wodzicki Henryk 79.

Posel ks. Sanguszek zdaje sprawę ze skrutynium wyboru do komisji petycyjnej. Głosujących 88. Absolutna większość 45.

Otrzymali absolutną większość:

Gniewosz 83, Rydzowski 73, Trzeciecki 69, Rodakowski 69, Landesberger 69, Höppen 68, Hubicki 66, Szemelowski 65, Bocheński 62, Zakrzewski 60, Nehrebecki 60.

Książę Marszałek zarządza powtórny wybór na jednego członka, na którego nie było absolutnej większości, i wzywa do sprawdzenia wyboru wczorajszych skrutatorów. Skoro i powtórny wybór nie wykazał absolutnej większości, następuje wybór ściślejszy pomiędzy posłami Kulczyckim a Zyblikiewiczem, którzy najwięcej głosów otrzymali; poseł Kulczycki 55ma głosami przeciw 43, wybranym został.

Posel Hubicki zdaje sprawę ze skrutynium głosowania na komisję do ordynacyi wyborczej.

Głosujących było 86, absolutna większość 44. Otrzymali głosów posłowie: Krzecunowicz 86, Zyblikiewicz 86, Skrzyński Ludwik 85, Ustyanowicz 84, Fortuna 83, Wodziecki Ludwik 79, Koczyński 78, Smarzewski 74, Żabiński 55.

Posel Gnoiński zdaje sprawę ze skrutynium głosowania na komisję do statutów miejskich. Głosujących było 80; absolutna większość 41. Otrzymali posłowie: Gnoiński 78, Dubs 77, Rodakowski 73, Zbyszewski 72, Czajkowski 72, Zatwarnicki 65, Samelsohn 62, Rutowski 52. Przy powtórnej głosowaniu na brakującego członka komisji poseł Pawęcki otrzymał absolutną większość 44 głosów.

Posel Szumańczowski zdaje sprawę ze skrutynium głosowania na komisję do zbadania sprawozdania z czynności Wydziału krajowego. Głosujących było 80; absolutna większość 41. Otrzymali posłowie: ks. Polowy 67, Wodziecki Henryk 62, Potocki Adam 44. Przy powtórnej wyborze otrzymali poseł Smarzewski 53 głosy, poseł Gnoiński 44 głosy. Przy trzecim ściślejszym wyborze pomiędzy posłami Czajkowskim a Zyblikiewiczem, pierwszy utrzymał się 55 głosami przeciw 43.

Odczytano w języku polskim i ruskim przedłożenia rządowe o utworzeniu w każdej parafii wyznania katolickiego funduszu zapasowego na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyi budynków kościelnych i parafialnych.

Posel Gołaszewski stawia wniosek naglący:

1. Aby adresem odpowiedzieć na pismo odręczne Najjaśniejszego Pana.
2. Aby redakcyę tegoż adresu powierzyć Wydziałowi krajowemu jako ustanowionej ad hoc komisji.

Posel Laskowski zgadza się na pierwszą część wniosku, wnosi co do punktu drugiego poprawkę, a mianowicie: aby do ułożenia projektu adresu osobna komisja z 5 członków złożona, obraną była.

Przy głosowaniu pierwsza część wniosku p. Gołaszewskiego przyjęta; poprawkę p. Laskowskiego Izba odrzuca, i przyjmuje drugą część podług wniosku posła Gołaszewskiego.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 1/2, następne posiedzenie Książę Marszałek zapowiada jutro dnia 24. b. m. na godzinę 11tą.

Na porządku dziennym:

Trzecie czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o podatku domowo-czynszowym.

L. Sapleha m. p.

L. Wodziecki m. p.

F. Paszkowski m. p.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 23. Listopada 1866.

6. Urząd gminy miasta Przemyśla przez posła Ziembickiego, o wzięcie pod obrady statutu dla miasta tego, przedłożonego na poprzedniej sesyi.
 7. Gmina miasta Brzostka przez posła Kobaka o pomoc przeciw opieszałości Władz kameralnych i skarbowych.
 8. Gminy Czanyż, Trójca, Toporów i Przewłoczna, w obwodzie Złoczowskim, przez posła Stockiego użalają się na uciążliwe podatki i koszta na budowle parafialne i kościelne, oraz proszą o komisję serwitutową, zakaz karczowania lasów i podają sposób do zapobieżenia rozpowszechnionej kradzieży bydła.
 9. Złowodzki Konrad, były radca miasta Krakowa, przez posła Koczyńskiego prosi o przyznanie i wypłacenie mu zapewnionej ryczałtowo płacy 4167 złr. i wyznaczenie nadal od 1. Stycznia 1867 regularnej emerytury.
 10. Gminy katastralne Leszcze, Tuszyňa, Hucisko, Zapole, Białybór i Niwiska, w powiecie Kolbuszowskim, przez posła ks. Ruczkę, użalają się na dokonane czynności katastralne, i proszą o rewizję tychże przez inne indywidua.
-

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

piątego posiedzenia sejmowego z dnia 24. Listopada 1866.

Obecni : Marszałek Leon Książę Sapieha.

Sekretarze : Paszkowski, Wodzicki.

Komisarz rządowy : c. k. Radca dworu Possinger-Choborski.

Posłów obecnych 123.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Protokół posiedzenia z dnia 23. Listopada odczytany przez sekretarza Ludwika Wodzickiego, przyjęty bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg spisu petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 16. włącznie.

Sekretarz poseł Biłous nadesłał zawiadomienie, że dla słabości przez dni parę na posiedzenia sejmowe uczęszczać nie może.

Posel Starowiejski zawiadomił o chorobie swojej, z powodu której nieobecność jego przeciągnąć się musi.

Następuje z porządku dziennego drugie czytanie wniosków Wydziału kraj. w przedmiocie podatku domowo-czynszowego w mieście Lwowie.

Sprawozdawca członek Wydziału kraj. Grocholski. W dyskusyi szczegółowej poseł Koczyński stawia poprawkę: aby w uchwale wszędzie, gdzie mowa jest o uldze dla miasta Lwowa zamieszczonem było: „dla miasta Lwowa i Krakowa.”

Posel książę Sanguszkowski stawia poprawkę do §. 1. po słowach „miasta Lwowa” dodać „Krakowa i wszystkich miast w Galicyi, w których podatek domowo-czynszowy jest zaprowadzony.”

§. 1. przyjęty jak następuje :

Nadane Ustawą z dnia 16. Sierpnia 1865 czasowe uwolnienie od opłaty podatku domowego ma być dla miasta Lwowa, Krakowa i wszystkich miast w Galicyi, w których podatek domowo-czynszowy jest zaprowadzony, rozciągnięte także na domy nowo wybudowane, odbudowane lub dobudowane, które wykończone będą do końca roku 1869.

Głosowanie nad §. 2. z powodu niewyjaśnionego dostatecznie stanu rzeczy oznaczonego poprawką posła Koczyńskiego zostaje odroczone.

Odczytano złożony do łaski Marszałkowskiej wniosek naglący, następujący :

Wniosek naglący:

Zważywszy, że potrzeba reformy składu Sejmu i ordynacyi wyborczej sejmowej ogólnie jest uznana, i że ją uznał Wysoki Sejm, gdy uchwałą z dnia 28. Kwietnia 1866 wezwał c. k. Rząd aby na najbliższą sesyę sejmową wniósł przedłożenie dotyczące reformy składu reprezentacyi krajowej, odpowiedniego odrębnym stosunkom i potrzebom kraju;

zważywszy, że Wysoki Sejm nie wskazał w uchwale swojej kierunku w jakim ową reformę chciałby mieć wprowadzoną i że c. k. Rząd czy to z tego, czy też z innych powodów, jak nam wiadomo, nie wniesie na tej sesyi przedłożenia do zmiany składu Sejmu, ani do zmian donioślejszych ordynacyi wyborczej;

zważywszy, że Wysoki Sejm nie powinien ukończyć kadencji swojej bez powzięcia uchwał w tej sprawie, której załatwienia kraj się domaga;

zważywszy, że przekazanie tej sprawy komisji specjalnej do rozpoznania nie może być odwlekanem, gdy przewidzieć możemy, iż sesja sejmowa nie będzie długa;

zważywszy, że z tą sprawą stoi w związku przedłożenie rządowe, odnoszące się do zmiany §§. 11. i 13. Ustawy wyborczej, a Wysoki Sejm obrał już na posiedzeniu z 22go b. m. komisję do zbadania tego przedłożenia;

zważywszy nakoniec, że wniosek, aby tej wybranej już komisji przekazane zostało zbadanie reformy składu Sejmu i sejmowej ordynacji wyborczej w ogóle, dotyczy tylko formalnego postępowania, przeto w myśl §§. 46. i 47. regulaminu sejmowego zaraz pod obradę i uchwałę Wysokiego Sejmu wziętym być może, wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: „Komisji obranej do zbadania przedłożenia rządowego o zmianach §§. 11. i 13. Ustawy wybor. poleca się, aby zbadała sprawę składu Sejmu i sejmowej ordynacji wyborczej w ogólności, i przedłożyła Sejmowi stosowne wnioski.”

Lwów dnia 24go listopada 1866.

Krzeczunowicz m. p.

Gołaszewski, Pietruski, Lud. Wodzicki, Smolka, Krański, Borkowski, Laskowski, Zyblikiewicz, Golejewski, Wężyk, Hubicki, Rutowski, Gnoiński, Smarzewski, Gniewosz, Młocki, Dr. Koczyński, Rodakowski, Samelsohn, Hausner, Szumańczowski, Grocholski, Fredro, Baworowski, Dzieduszycki, Russocki, Boczkowski, Agopsowicz, Kozłowski, Rydzowski, Zbyszewski, Polanowski, Sawczyński, Zatwarnicki, Gutowski, Landesberger, Szemelowski.

Komisje ukynstytuowały się i obrały:

W komisji katastralnej:

Przewodniczącym ks. Metropolitę Litwinowicza, zastępcą Laskowskiego.

W komisji petycyjnej:

Przewodniczącym Hubickiego, zastępcą Hóppena.

W komisji dla statutów ordynacji wyborczej:

Przewodniczącym Smarzewskiego, zastępcą hr. Wodzickiego Lud.

W komisji dla statutów miejskich:

Przewodniczącym Rutowskiego, zastępcą Czajkowskiego, sekretarzem Zatwarnickiego.

W komisji dla spraw Wydziału krajowego:

Przewodniczącym hr. Potockiego Adama, sekretarzem Gnoińskiego.

Ponieważ preliminarz budżetu krajowego już został w druku rozdany, przeto Izba postanawia przystąpić zaraz do wyboru komisji budżetowej. Poseł Zyblikiewicz wnosi, aby komisja budżetowa składała się 9ciu członków z całego Sejmu wybrać się mających. Poseł Grocholski wnosi 10 członków wybranych z sekcji. Przy głosowaniu wniosek wyboru sekcjami upada, taż sama liczba 10. Liczba 9 członków komisji budżetowej jest uchwaloną, na których odbywa się głosowanie, do którego sprawdzenia wezwani przez Marszałka posłowie: Hubicki, Lipczyński, Szemelowski, Borysikiewicz, ks. Dzerowicz, Badeni.

Porządek dzienny na posiedzenie przyszłe dnia 26. listopada naznacza Marszałek następujący:

1. Dalszy ciąg dyskusji nad wnioskiem Wydziału krajowego o ulgach w podatku domowoczynszowym.
 2. Wniosek rządowy o funduszu zapasowym dla parafii.
 3. Wniosek o wolność dzielenia i łączenia posiadłości ziemskich.
 4. Pierwsze czytanie budżetu krajowego.
- Posiedzenie zamknięto o godzinie 1³/₄.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

L. Wodzicki wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do 24. listopada 1866.

41. Tesarczyk Antoni przez posła Lipczyńskiego o potrzebie wydania opisu niewinnie pomordowanych w r. 1846, do czego zebrał materyały.
 42. Dymidowicz Izidor emeryt. radca b. Rzeczypospolitej Krakowskiej przez posła Lipczyńskiego o umorzenie skutku wyroku sądu wojennego.
 43. Pozbawieni praw obywatelskich w Krakowie w skutek wyroków sądów wojennych w r. 1864 przez posła Lipczyńskiego o zniesienie ciężących na nich skutków prawnych.
 44. Lekarze i urzędnicy administracyjni w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, przez posła Lipczyńskiego o podwyższenie płacy.
 45. Hr. Starzeński Kazimierz przez posła hr. Badeniego zdaje sprawę z funduszu na formację pułku wolnych Krakusów.
 46. Gmina Trześniowa w obwodzie Sanockim przez posła ks. Stępka o zwrócenie pastwisk i lasów.
-

1866. 12. 12.

Wydruk z drukarni K. Pillera 1866.

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

szóstego posiedzenia sejmowego z dnia 26. Listopada 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapicha.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger.

Sekretarze: Paszkowski, Ludwik Wodzicki.

Członków obecnych z początku 116, w ciągu posiedzenia 132.

Początek posiedzenia o godzinie 11 min. 45.

Protokół posiedzenia z dnia 24. Listopada przyjęto bez zmiany.

Posel Ludwik Wodzicki wnosi z powodu nieobecności sekretarzy: Zakrzewskiego i Biłousa i zalegających z tego powodu czynności biura marszałkowskiego, aby obrano dwóch zastępców, którzyby czynności sekretarzy pełnili tak długo, póki właściwie mianowani sekretarze miejsca swego nie zajmą.

Sekretarz Paszkowski odczytuje interpelacyę w tym samym przedmiocie do bióra marszałkowskiego przez posła hr. Golejewskiego wystosowaną, zawierającą pytanie, dla czego protokoły dotychczas rozdane nie są w Izbie. Książę Marszałek w odpowiedzi powołuje się na powody przytoczone we wniosku posła Ludwika Wodzickiego. Wniosek ten przyjęto, a wybór dwóch zastępców sekretarzy zapowiedziany na koniec posiedzenia.

Wpłynęła jako dalszy ciąg petycyi l. 17.

Posel Hubicki wnosi, aby petycyje do l. 1, 2, 4, 6 odesłano wprost do komisji statutowej, a petycyę do l. 10 do komisji katastralnej.

Izba wniosek przyjmuje.

Sekretarz Paszkowski odczytuje wniosek posła Rydzowskiego dostateczną liczbą podpisów opatrzonej.

Ś. p. Pelagia Russanowska przeznaczyła kodycylnem ostatniej swej woli rozporządzeniem z daty: Kraków dnia 11. Czerwca 1855 r. sumę 100.000 franków, czyli 180.000 złotych polskich na założenie domu przytułku dla pięciu inwalidów polskich w Krakowie, jednakże byłe Ministeryum Stanu reskryptem z dnia 21. Marca 1864 r. l. 1684 odmówiło zezwolenia swojego na zaprowadzenie takiego zakładu.

Gdy w skutek tego spadkobiercy ś. p. Pelagii Russanowskiej wytoczyli proces o unieważnienie powyższego zapisu i pozostawienie powyższej sumy zapisowej w masie spadkowej, przeto w obec możliwego, korzystnego dla spadkobierców ś. p. Pelagii Russanowskiej, a możliwego niekorzystnego dla inwalidów polskich rezultatu tego procesu, zachodzi nagle potrzeba podjęcia na nowo tej sprawy w drodze politycznej, ażeby uratować tę fundacyę dla kraju naszego tak pożądaną.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

Wydział krajowy zaniesie prośbę do Ministeryum Stanu, a w razie potrzeby do Najjaśniejszego Pana o zezwolenie na założenie domu przytułku dla inwalidów polskich w mieście Krakowie w myśl kodycylnego ostatniej woli rozporządzenia ś. p. Pelagii Russanowskiej z daty: Kraków d. 11. Czerwca 1855 roku.

Dr. Andrzej Rydzowski m. p.

Hubicki, Trzeciecki, Kozłowski, Zyblikiewicz, Agopsowicz, Szemelowski, Rutowski, Gnoiński, Zatwarnicki, Borkowski, Kabat, Koczyński, Zbyszewski, Młocki, Golejewski, Zduń, Rodakowski, ks. Stępek.

Następnie odczytuje wniosek posła Zyblikiewicza dostateczną liczbą podpisów opatrzony:

Zważywszy, że w budżecie krajowym deficyt rokrocznie się wzmaga, a dodatki na potrzeby krajowe, tudzież na indemnizację opłacane już przeszło 60% rządowych podatków wynoszą;
zważywszy, że dalsze podwyższanie dodatków do podatków sprowadzić musi wycieńczenie kraju,
że przeto o inne źródła dochodów postarać się należy,

Wysoka Izba raczy uchwalić:

Wejść w układy z c. k. Rządem o odstąpienie na rzecz kraju administracyi lub dzierżawy dóbr publicznych za opłatą wynagrodzenia, któreby dotychczasowemu czystemu dochodowi wyrównywało.

Rozpoznanie wniosku porucza Izba komisji budżetowej.

Dr. Zyblikiewicz m. p.

Zbyszewski, Koczyński, Sanguszko, Fredro, Russocki, Gutowski, Młocki, Samelsohn, Agopsowicz, Rutowski, Golejewski Kabat, Henr. Wodzicki, Grocholski, Pietruski, Laskowski, Bocheński.

Wreszcie wnioski posła Dietla:

Wysoki Sejm uchwali:

I.

Wzywa się W. c. k. Namiestnictwo, ażeby ku rozpowszechnieniu szkół powtarzań, stosownie do istniejących przepisów, wszelkich dołożyło starań.

II.

Wysoki Sejm uchwali:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej kadencji przedłożył Sejmowi projekt do reorganizacyi seminarjów dla przyszłych nauczycieli szkół ludowych.

III.

Wysoki Sejm uchwali:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby:

- a) przedłożył Sejmowi projekt dotyczący uregulowania pensji nauczycieli szkół ludowych;
- b) przedłożył projekt do ustawy emerytalnej dla nauczycieli szkół ludowych.

IV.

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się W. Namiestnictwo, ażeby drogą właściwą wyjednać raczyło stanowczą i potrzebom kraju odpowiednią reorganizację Instytutu technicznego w Krakowie.

V.

Wysoki Sejm uchwali:

Wzywa się W. Namiestnictwo, ażeby właściwą drogą wyjednać raczyło komisję egzaminacyjną dla kandydatów, sposobiących się na nauczycieli gimnazjalnych.

26. Listopada 1866.

Dietl.

Na zapytanie ks. Marszałka wnioski te znajdują w Izbie dostateczne poparcie.

Posel Hubicki zdaje sprawę ze skrutynium wyboru do komisji budżetowej.

Głosowało przy wyborze do komisji budżetowej 112. Absolutna większość 57. Wybrani zostali: Polanowski 110 głosami, Bocheński 109, Zyblikiewicz 108, Kozłowski 105, Skrzyński Ludwik 104, Russocki 102, Hausner 86, ks. Kaczała 78. Pozostaje przedsięwziąć wybór na jednego jeszcze członka.

Z porządku dziennego dalszy ciąg dyskusji nad sprawozdaniem Wydziału o podatku czynszowo-domowym. Po wysłuchaniu uwagi komisarza rządowego, że zasady do pobierania podatku domowo-

czynszowego postanowione zostały w Krakowie jak i w Galicyi i w skutek tego procent policzony przy wymiarze tego podatku jest tam również 15%, Izba przyjmuje kolejno wnioski Wydziału wraz z poprawką posła Koczyńskiego. Uchwała więc brzmieć będzie:

„1. Nadane Ustawą z dnia 16. Sierpnia 1865. czasowe uwolnienie od opłaty podatku domowego, ma być dla miasta Lwowa i Krakowa rozciągnięte także na domy nowowypbudowane, odbudowane lub dobudowane, które wykończone będą do końca roku 1869.“

„2. Procent stracony z czynszów przy wymiarze podatku domowo - czynszowego na utrzymanie „budynku (*sarta tecta*) wynosić ma w mieście Lwowie i Krakowie 50%.“

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosków rządowych o utworzenie funduszu zapasowego na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych.

Posel Krański stawia wniosek, aby obrano z grona całej Izby komisję do spraw administracyjnych z 5 członków złożoną i aby tej komisji oddać rozpoznanie przedłożenia rządowego.

Posel Rogalski stawia do drugiej części wniosku poprawkę, aby komisya nie z 5, lecz z 7 członków była złożoną. Przy głosowaniu pierwsza część wniosku o utworzeniu komisji administracyjnej przyjęta, przy drugiej części posel Krański przyłącza się do poprawki posła Rogalskiego; Izba uchwała, aby komisya administracyjna z 7 członków złożoną była.

Z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Smarzewskiego, o wolności łączenia i dzielenia gruntów. Wnioskodawca motywuje swój wniosek i wnosi wybór osobnej komisji z 6ciu członków złożonej z całego Sejmu.

Posel Kabat wnosi utworzenie komisji prawniczej z 10ciu członków złożonej i odesłanie teje do zbadania wniosku posła Smarzewskiego.

Posel Alfred Potocki wnosi, aby do wniosku posła Smarzewskiego obraną była osobna komisya z 7miu członków złożona.

Przy głosowaniu wniosek Kabata upada, posel Smarzewski przyłącza się do poprawki hr. Alfreda Potockiego, Izba uchwała komisję specyalną do wniosku posła Smarzewskiego z 7miu członków złożoną.

Z porządku dziennego pierwsze czytanie w sprawie budżetu. Sprawozdanie Wydziału o preliminarzach funduszu krajowego i funduszu domestykalnego na rok 1867, odczytuje członek Wydziału Krański. —

Marszałek zapytuje, czy Izba przyjmuje podział na sekcye wedle propozycji biura Marszałkowskiego, która w Izbie rozdana była. Izba podział ten przyjmuje. Książę Marszałek wzywa sekcye do ukonstituowania się po posiedzeniu.

Do skrutynium wyboru dwóch zastępców sekretarzy, powołuje książę Marszałek posłów: Gołaszewskiego, Rutowskiego, ks. Ustyanowicza, ks. Guszalewicza, Samelsohna, Zdunia.

Do skrutynium wyboru brakującego członka do komisji budżetowej powołani: Trzecieski, Ignacy Skrzyński, ks. Kuryłowicz, ks. Juzyczyński, Szeliski, ks. Stępek.

Do skrutynium wyboru komisji do wniosku posła Smarzewskiego o wolności parcelowania gruntów, powołani posłowie: Dzieduszycki, Landesberger, Kaczkowski, Bocheński, Wężyk, ks. Kaczała.

Następne posiedzenie jutro o godzinie 11. Na porządku dziennym:

1. Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o wychowaniu publicznem i wybór komisji do tego.

2. Wybór komisji administracyjnej.

Posiedzenie zamknięto o godzinie 2¹/₂.

L. Sapieha wlr.

F. Paszkowski wlr.

L. Wodzieki wlr.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 26. Listopada 1866 r.

47. Gmina Holeszów, w powiecie Żurawno przez posła ks. Ustyanowicza o przeistoczenie kapelanii tamtejszej na parochię, albo aby przynajmniej dodatki cerkiewne nie od gminy, lecz z kasy księdzu płacono.

Protokół

siódmego posiedzenia sejmowego z dnia 27. Listopada 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: Paszkowski, Ludwik Wodzicki, Sawczyński.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu, Possinger-Choborski.

Członków obecnych z początku 102, w ciągu posiedzenia 130.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Protokół posiedzenia z dnia 26. Listopada odczytany został i przyjęty bez zmiany.

Dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu odczytany aż do nr. 22 włącznie.

Posel ks. Pawlików zawiadomił, że dla słabości nie może jeszcze uczęszczać na posiedzenia Sejmu.

Ośmiodniowy urlop otrzymał poseł Wolny a czternastodniowy poseł Breuer.

Interpelacye do pana komisarza rządowego.

1. Posła Krzczunowicza i współpodpisanych. Interpelujący zapytują: „Kiedy Rząd ogłosi i poda do wiadomości Sejmu rowy podział kraju na powiaty?”

Pan komisarz rządowy odpowiada, że postanowienie tyczące się podziału na nowe powiaty przesłanem zostało Najwyższej Władzy do zatwierdzenia. Namiestnictwo położyło nacisk na ten przedmiot jako naglący, dla uzyskania szybkiego skutku; skoro tylko zatwierdzenie nastąpi, udzieli o tem zaraz wiadomość Sejmowi.

2. Posła Koczyńskiego i współpodpisanych do pana komisarza rządowego. Interpelujący zapytują: „w jakim okresie pertraktacyi urzędowej zostają obecnie uchwały sejmowe o zmianę ustawy wexlowej?”

Pan komisarz rządowy odpowiada, że uchwały pomienione nie zostały jeszcze sankcyonowane, co już w sprawozdaniu Wydziału krajowego wzmiankowanem było. Jego Excel. pan Namiestnik udał się do Wysokiego Ministeryum celem wyjednania spiesniejszej sankcyi, lub też uzyskania wiadomości, jakie są jego intencye w tym przedmiocie. Skoro skutek lub wiadomość nadejdzie, pan komisarz bez zwłoki Sejmowi doniesie.

Sekretarz Ludw. Wodzicki czyta ukonstituowanie sekcij:

Sekeya I. obrała: Prezesem ks. Arcybiskupa Wierchlejskiego.

Wiceprezesem: Adama hr. Potockiego.

Sekretarzami: p. Kozłowskiego i ks. Malinowskiego.

Sekeya II. Prezesem ks. Biskupa Manastyrskiego.

Zastępcą: p. Gołaszewskiego.

Sekretarzem: p. Gniewosza.

Sekeya III. Prezesem hr. Gołuchowskiego.

Zastępcą: p. Kraińskiego.

Sekretarzem: p. Żuka Skarszewskiego.

Sekeya IV. Prezesem: ks. Arcybiskupa Szymonowicza.

Zastępcą: p. Dietla.

Sekretarzem: p. Zbyszewskiego.

Zastępcą: Ludwika hr. Wodzickiego.

Sekcyja V. Prezesem ks. Metropolitę Litwinowicza.

Zastępcą: Henr. hr. Wodzickiego.

Sekretarzem p. Gutowskiego.

Posel Dzieduszycki ogłasza rezultat wyboru do komisji o podzielnosci gruntów:

Głosujących było 119.

Posel Smarzewski otrzymał głosów 117.

Posel Alfred Potocki , 109.

Posel Kabat , 92.

Ci trzech zatem tylko na siedmiu członków komisji otrzymali absolutną większość.

Posel Trzeciecki ogłasza rezultat głosowania na jednego członka komisji budżetowej. — Głosujących było 119.

Posel Wężyk otrzymał głosów 58.

Posel ks. Kuziemski , 54.

Reszta głosów rozstrzeliła się. Żaden więc z obu posłów większości absolutnej nie otrzymał.

Posel Samelsohn ogłasza rezultat głosowania na dwóch zastępców sekretarzy. Na głosujących 121 otrzymał posel Sawczyński głosów 110.

Posel ks. Kuryłowicz , 60.

Posel ks. Kaczała , 59. Tylko zatem posel Sawczyński otrzymał większość bezwzględną.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego o wychowaniu publicznem.

Czyta członek Wydziału krajowego posel Pietruski.

Posel Dietl wnosi o wyznaczenie do przedmiotu tego ze Sejmu komisji złożonej z członków 13.

Posel ks. Ginilewicz wnosi o komisję złożoną z członków 20.

Posel ks. Naumowicz stawia wniosek, aby posiedzenia tej komisji podobnie jak w roku przeszłym posiedzenia komisji gminnej, jawnymi były dla wszystkich posłów.

Posel Zyplikiewicz stawia poprawkę, aby komisya ta nie ograniczała się tylko na przedmiocie przedłożenia wydziałowego dziś wniesionego, lecz umocowaną była do zrobienia z własnej inicjatywy wniosków edukacyjnych, jakie za stosowne uzna.

Z poprawką jako uzupełnieniem swego wniosku połączył się Dr. Dietl.

Posel Majer przystępując do wniosku posła Dietla, żąda jednakże, aby komisya składała się z członków 9.

W głosowaniu wniosek posła ks. Ginilewicza o 20 członków upada. Wniosek posła Majera o 9 członków także upada. Utrzymuje się wniosek posła Dietla stanowiący komisję edukacyjną z członków 13.

Następnie Izba uchwala zgodnie z wnioskiem posła ks. Naumowicza, aby posiedzenia tej komisji dla wszystkich członków Sejmu otwarte były.

Wniosek, aby na dzisiejszej sesji wybór do tej komisji skutecznie, nie przyjęty, a wybór ten na wniosek posła księcia Sanguszki odłożony do posiedzenia następującego.

Następuje głosowanie na jednego zastępcę sekretarza; po niem, głosowanie na czterech członków do komisji podzielnosci gruntów.

Nareszcie głosowanie na jednego członka komisji budżetowej.

Do tych trzech wyborów skrutatorowie ci sami, którzy do nich na poprzedzającym posiedzeniu wezwani byli.

Marszałek zapowiada następujące posiedzenie na dzień 28. Listopada, na którym dokonane będą wybory do komisji administracyjnej.

Posiedzenie zamknięto o godzinie 1. minut 10.

L. Sapieha wł. r.

Fr. Paszkowski wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do 27. Listopada 1866.

18. Gotleb Hasztrakiewicz Józef przez posła Zbyszewskiego, w celu ubiegania się o posadę Sekretarza przy Wydziale krajowym, prosi o dyspensę co do przekroczenia zawarunkowanych 40 lat wieku swego, lub o bezpośrednie nadanie mu tej posady.
 19. Moraszewski Ignacy posiadacz gruntu w Krzywy przez posła Ruczkę o odpisanie podatku lub wypuszczenie gruntu w dzierżawę za sam podatek.
 20. Mieszkańcy obwodu Sądeckiego przez posła Żuka-Skarszewskiego o kolej żelazną z Koszyc do Tarnowa, i o wykończenie ośmiu dróg krajowych na niewykończonej przestrzeni 6. mil łącznie.
 21. Rada miejska miasta Stryja przez posła Zatwarnickiego o osobny statut dla tego miasta.
 22. Żuk-Skarszewski Władysław przez posła Żuka-Skarszewskiego udowadnia niewłaściwe postępowanie organów katastralnych.
-

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

ósmego posiedzenia sejmowego z dnia 28. Listopada 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Sawczyński, Lud. Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger.

Liczba posłów 132.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Protokół przez sekretarza przeczytany, przyjęto bez zmiany.

Odczytano petycje wniesione do Sejmu do dnia 28. Listopada do l. 29 włącznie.

Posel Hubicki jako przewodniczący w komisji petycyjnej podaje do wiadomości, że petycja do l. 21 oddaną została do komisji dla statutów miejskich.

Do łaski Marszałkowskiej złożono wniosek następujący:

Zważywszy, iż zaprowadzenie nauki rolnictwa w szkołach wiejskich jest nieodzownym warunkiem podźwignienia gospodarstwa krajowego;

zważywszy, iż aby zaprowadzić naukę rolnictwa w szkołach ludowych wiejskich, potrzeba mieć do tego usposobionych nauczycieli;

zważywszy, iż w tak zwanych preparandach nauczycieli dla szkół ludowych, nauka rolnictwa zupełnie pominięta została;

zważywszy, iż z powodu obecnej ubikacji pomienionych preparand, wykład teoretyczno - praktyczny nauki rolnictwa jest nie możliwym;

zważywszy, iż najodpowiedniejszym dla kształcenia przyszłych nauczycieli szkół wiejskich jest zaprowadzenie seminariów nauczycielskich przy szkołach rolniczych;

Podpisany wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zaprowadzenie dwóch preparand czyli seminariów dla kształcenia nauczycieli szkół wiejskich, jedno przy szkole rolniczej w Dublanach, drugie przy szkole rolniczej w Czernichowie.

Młocki wł. r.

Borkowski, Rutowski, Golejewski, Szemelowski, Samelsohn, Zyblikiewicz, Zduń, Pietruski, Ziembicki, Cywiński, Zbyszewski, Gutowski, Szeliski, Gniewosz, Zatwarnicki.

Skrutatorowie zdają sprawę z wyborów na poprzednim posiedzeniu dokonanych; a mianowicie: poseł Gołaszewski ogłasza, że na głosujących 123, wybrany został na sekretarza ks. Kaczała 68 głosami.

Posel Dzieduszycki podaje do wiadomości, iż w uzupełnieniu wyboru do komisji dla sprawy podziału gruntów wybrani zostali na 124 głosujących: Borysikiewicz 119, Szumańczowski 87, Krawczyk 85, Rydzowski 86 głosami.

Posel Trzeciecki zdaje sprawę z wyboru ściślejszego między posłami Kuziemskim i Wężykiem w uzupełnieniu wyboru do komisji budżetowej. Na 118 głosujących otrzymał poseł Wężyk głosów 75.

Marszałek zawiadamia, że poseł Kirchmajer z powodu słabości przez czas jakiś nie może być obecnym w Izbie.

Poczem wzywa Marszałek Izbę do uczczenia pamięci trzech członków zmarłych od czasu ostatniej sesji: posłów ks. Dobrzańskiego, Krzysztofowicza i Rejznera. Izba odpowiada temu wezwaniu powstając z miejsca.

Następuje głosowanie na 13 członków do komisji edukacyjnej. Na skrutatorów do sprawdzenia wyborów wyznaczeni posłowie: Golejewski, Fredro, Borysikiewicz, Janowski, Zduń i Cywiński.

Poczem odczytał sekretarz wniosek posła Demkowa i podpisanych, złożony do łaski marszałkowskiej, osnowy następującej:

Wysokij Sojm błahowółt' uchwałyty, podaty przedstawienyje do Wsokoho Prawytelstwa, aby wże na buduszczu najblyższu do służby wojennoj okremo wid christian a okremo wid żydiw wedla czy-sła dusz pobyrani buły rekruty. Wnosył Demkiw wł. r. Kuryłowycz, Dzerowycz, Ławrynowycz, Dwolinskij, Stockij, Koroluk, Staruch, Tarczanowskij, Zahorjko, Procak, Naumowycz, Karpineć, Kowałyszyn, Krawciw, Rusieckij, Łozinskij, Łepkaluk, Trochanowskij, Szwedzickij, Dobrjańskij, Kaczkowskij, Polowij, Ustyanowycz, Petruszewycz, Czechura, Kozioł, Liszcz, Bielewicz, Witalis, Krawczyk, Żabiński, Cichorz, Dziewoński, Kmietowicz, Pawenkij, Agopsowicz, Juzyczyńskij, Zduń, Ginilewycz, Stępek, Zbyszewski, Zawnarnicki, Szumańczowski.

Posel Fredro zdaje sprawę z wyborów do komisji edukacyjnej. Głosowało posłów 92. Otrzymali większość bezwzględna posłowie: Majer 92, Czerkawski 91, Kabat 91, ks. biskup Manasterski 90. Skrzyński Ludwik 90, Ruczka 89, Dietl 89, Samelsohn 88, ks. Metropolita Litwinowicz 87, Sawczyński 87, Gołuchowski 86, Potocki Adam 84, ks. Ustyanowicz 55.

Posel ks. Ustyanowicz prosi o uwolnienie go z tej komisji, ponieważ już jest zajęty w dwóch komisjach. Stosownie do regulaminu Marszałek zapowiada nowy wybór w miejsce ks. Ustyanowicza.

Z porządku dziennego następuje wybór siedmiu członków do komisji administracyjnej, a potem wybór jednego członka do komisji edukacyjnej.

Marszałek podaje do wiadomości, że komisja budżetowa ukonstytuowała się wybrawszy: Prezesem posła Wężyka, zastępcą Russockiego, sekretarzem Kozłowskiego.

Posel Fredro ogłasza rezultat skrutynium wyboru jednego członka do komisji edukacyjnej. Na 89 głosujących otrzymał posel Janowski głosów 48.

Przyszłe posiedzenie w sobotę o godzinie 11.

Na porządku dziennym:

Pierwsze czytanie wniosku posła Dietla o szkołach i nauczycielach.

Pierwsze czytanie wniosku posła Rydzowskiego o domu przytułku dla inwalidów polskich.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 1/2.

L. Sapieha wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

L. Wodzicki wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do 28. Listopada 1866.

23. Smochowski Witalis, b. artysta i dyrektor sceny polskiej przez posła Rodakowskiego o podwyższenie dotychczasowej emerytury o 180 złr.
 24. Gmina miasta Jarosławia ponawia prośbę na poprzednią sesyę wniesioną, o statut dla tego miasta.
 25. Mirska Antonina, przełożona zakładu Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie przez posła Kmietowicza o wsparcie 158 złr.
 26. Wagilewiczowa Amalia, wdowa po tłumaczu ruskiego języka w Wydziale krajowym przez posła ks. Guszalewicza o wyznaczenie jej pensyi wdowiej.
 27. Gminy Medynia, Węgliska i Zalesie w powiecie Łańcut przez posła Szpunara o uwolnienie od nakazanej opłaty dodatku na potrzeby kościelne.
 28. Gminy Medynia, Węgliska, Zalesie, Wola bliższa, Dębina, Głuchów, Podzwierzyniec, przez posła Szpunara o zaprowadzenie asekuracyi od pożarów, uporządkowanie dochodów plebańskich i żałę się na wysokie opłaty księżom za funkcyje religijne i na opłaty notaryalne.
 29. Urząd gminny miasta Kołomyi przez posła Biłousa o statut dla miasta tego.
-

Index

Verzeichnis der Namen der Teilnehmer 1866

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

dziewiątego posiedzenia sejmowego z dnia 1. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski. Sawczyński, Lud. hr. Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger - Choborski.

Obecnych posłów na początku 117, w ciągu posiedzenia 127.

Początek posiedzenia o godzinie 11 1/2.

Protokół posiedzenia z dnia 28. Listopada odczytany przez sekretarza Sawczyńskiego przyjęty jest bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 37 włącznie.

Posel Skrzyński wyraża życzenie, aby petycja c. k. Towarzystwa gospodarskiego bez formalności odesłana została do komisji budżetowej. Izba zgadza się z tem życzeniem.

Marszałek udzielił urlop ośmiodniowy posłowi Szemelowskiemu.

Złożyli usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby posłowie: Zyblikiewicz i Kowbasiuk.

Komisye ukonstytuowały się:

Edukacyjna: obrawszy prezydującym ks. Metropolite Litwinowicza, zastępcą posła Adama hr. Potockiego, sekretarzem posła Sawczyńskiego.

Komisya do wniosku o podzielnosci własności ziemskiej: prezydującym posła hr. Alfreda Potockiego, sekretarzem posła Borysikowicza, referentem posła Smarzewskiego.

Odczytane zostały złożone do łaski Marszałkowskiej wnioski:

- 1) Posła Hubickiego poparty z dołączonym projektem szczegółowym w sprawie propinacy i Banku krajowego. Wysoki Sejm raczy uchwalić: „aby powyższy projekt przekazany został komisji, celem zbadania, ocenienia i zdania sprawy.“
- 2) Posła Starucha: Wysoki Sejm raczy uchwalić, aby nadhoroda za hublenie wowkiw, znesena mynuwszoj kadencyi była nazad prywernena. Wnioskodawca. *Staruch* wł. r. Wniosek ten dostatecznie poparty.
- 3) Posła Landesbergera: Raczy Wysoki Sejm na mocy §. 17 i 18. Statutu krajowego uchwalić: Wszelkie budynki w miastach królestwa Galicyi i Lodomeryi tudzież W. Księstwa Krakowskiego nowo wybudowane, odbudowane i dobudowane, które według ustaw przez pewien czas są wolne od podatku domowego, przez ten sam czas także mają być wolne od wszelkich dodatków krajowych i indemnizacyjnych do podatku domowego“ *Landesberger* wł. r. wnioskodawca. Wniosek ten dostatecznie poparty.

Następują dwie interpelacye do Marszałka:

- 1sza Posła Żuka-Skarszewskiego i współpodpisanych: „Czyli i kiedy Wydział krajowy przedłoży Wysokiemu Sejmowi, w myśl wspomnianej uchwały z dnia 26. Kwietnia 1861 wnioski co do języka urzędowego w administracyi i sądownictwie?“

Żuk-Skarszewski poseł sádecki wł. r.

Za Wydział krajowy odpowiada członek Wydziału poseł Pietruski, że wnioski będące przedmiotem interpelacji Wydział krajowy już wygotował, przyjął i takowe na jednym z posiedzeń następnych teraźniejszej kadencji będzie miał zaszczyt Wysokiemu Sejmowi przedłożyć.

2ga Interpelacja posła Koczyńskiego: Co Wydział krajowy zamierza zrobić z swej strony, aby gminom przyjść na czasie w pomoc przy wprowadzeniu w wykonanie nowej organizacyi gminnej?

Dr. Michał Koczyński.

Marszałek oświadcza, że na tę interpelację Wydział krajowy odpowie na jednym z najbliższych posiedzeń.

Poseł Hubicki w imieniu komisji petycyjnej oświadcza, że petycja Nr. 25 Antoniny Mirskiej przełożonej zakładu Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, odstąpiona została komisji budżetowej. Petycje zaś Nr. 24 miasta Jarosławia i Nr. 29 miasta Kołomyi odstąpione zostały komisji statutów miejskich.

Z porządku dziennego poseł Dietl popiera w pierwszym czytaniu swoich wniosków pięć, w przedmiotach: 1. Szkół powtarzań, 2. seminariów nauczycielskich, 3. uregulowania pensji nauczycieli szkół ludowych i ustawy emerytalnej dla tychże nauczycieli, 4. Instytutu technicznego w Krakowie, 5. komisji egzaminacyjnej w Krakowie.

Izba uchwała zgodnie z życzeniem wnioskodawcy przekazać te wnioski komisji sejmowej do spraw edukacyjnych.

Poseł Rydzowski popiera w pierwszym czytaniu swój wniosek dotyczący się zapisu ś. p. Pelagii Russanowskiej na Instytut inwalidów polskich, wyrażając życzenie, aby Sejm przekazał wniosek ten do Wydziału krajowego celem rozpoznania i zdania sprawy na jednym z najbliższych posiedzeń. Izba zgodnie z tym życzeniem odsyła ten przedmiot do Wydziału krajowego.

Poseł Kozłowski zawiadamia o ukonstytuowaniu się komisji administracyjnej: przewodniczącym wybrany: poseł Badeni, sekretarzem: poseł Gniewosz.

Marszałek oznajmia porządek dzienny na przyszłe posiedzenie w dniu 4. Grudnia następujący:

- 1) Trzecie czytanie uchwały o podatku czynszowo-domowym.
- 2) Pierwsze czytanie wniosku rządowego o budżecie indemnizacyjnym.
- 3) Pierwsze czytanie wniosku posła Demkova o oddzielnym poborze rekruta.
- 4) Pierwsze czytanie wniosku posła Młockiego o preparandach nauczycielskich przy szkołach rolniczych w Czernichowie i Dublanach.
- 5) Pierwsze czytanie wniosku posła Zyblikiewicza o wydzierżawienie dóbr kameralnych.
- 6) Sprawozdanie komisji petycyjnej.

Posiedzenie zamknięto o godzinie 1. min. 10.

L. Sapieha wł. r.

Fr. Paszkowski wł. r.

Kaczała wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 1. Grudnia 1866.

30. Wasikiewicz Wincenty pleban obrz. ł. przez posła Trzecieskiego z uzaleniem się na niesłuszne skonfiskowanie mu przez Urząd Prokuratoryi broszury: o organizacyi szkół wiejskich.
 31. Jaskółowski Piotr przez posła Hóppena o załatwienie petycji miasta Stanisławowa na poprzedniej sesyi wniesionej, w sprawie nadużyć przez tamtejszego burmistrza popełnionych.
 32. Komitet galic. Towarzystwa gospodarczego przez posła Ludwika Skrzyńskiego w sprawie wypłaty subwencyi uchwalonej na poprzedniej sesyi sejmowej dla szkoły rolniczej w Dublanach.
 33. Rada miasta Krakowa przez posła Dietla o zaprowadzenie języka polskiego jako wykładowego w gimnazjach krakowskich.
 34. Taż Rada przez posła Dietla o zaprowadzenie języka polskiego jako wykładowego w szkole izraelskiej na Kazimierzu w Krakowie.
 35. Taż Rada przez posła Dietla o uchwalenie ustawy w przedmiocie reorganizacyi szkół początkowych i średnich w Krakowie.
 36. Gmina Kłodno w pow. Limanów przez posła Żuka-Skarszewskiego o przyłączenie jej przy nowym podziale administracyjnym do powiatu Nowy-Sącz.
 37. Komitet Towarzystwa jedwabnictwa w Białej, przez posła Seidlera o roczną dotacyę przez trzy lata po 300 zł. z funduszków krajowych.
-

Index

Printed at the Press of the Government of India

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

dziesiątego posiedzenia sejmowego z dnia 4. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski. Sawczyński, Lud. hr. Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Liczba posłów: 128.

Początek posiedzenia o godzinie 11^{1/2}.

Sekretarz Paszkowski odczytał protokół, który bez uwag przyjęto.

Poczem odczytano wniosek następującej osnowy:

Wnesok za surowyciu:

Wysokij Sojm błahowołył' uchwałyty: Wydił krajewyj maje postaraty sia tam, de to prynałe-
żył, daby na Pidhirju Karpatiw hromadam i poodynokim żytelam użytok surowyci dla skotyny za soroz-
mirnoju zapłatoju mih byty dozwołenyj

wnosytel Ławrynowycz.

Wniosek posła Trzecieckiego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy podanie prośby do stóp Tronu Najjaśniejszego Pana, o zniesienie
skutków prawnych, jakie ciężą na obywatelach Królestwa Galicyi i Lodomeryi tudzież Wielk. Ks. Kra-
kowskiego, którzy z powodu zawikłań w częściach dawnej Polski pod panowaniem rossyjskiem będących,
w skutku orzeczeń sądów cywilnych i wojskowych w latach 1863 i 1864 wydanych, są obecnie po-
zbawieni praw politycznych.

Wniosek posła Antoniego Golejewskiego: obejmujący przeniesienie prawa własności propinacyi
(służącego właścicielom dóbr tabularnych niegdyś dominikalnych), na gminy, za odpowiedniem wynagrodze-
niem uprawnionych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

§. 1. Prawo wyłącznego wyrobu trunków palonych, przysługujące dotąd właścicielom dóbr ta-
bularnych, niegdyś dominikalnych, ustaje bez wynagrodzenia, i staje się wolnym przemysłem ogółu, ule-
gającym przepisom ustawy przemysłowej.

§. 2. Prawo wyłącznego wyszynku trunków, przysługujące dotąd właścicielom dóbr tabularnych
niegdyś dominikalnych, przechodzi z każdej majątności dominikalnej, na własność gminy za odpowie-
dnim wynagrodzeniem.

§. 3. Dotychczasowemu właścicielowi prawa propinacyi, należy się za przeniesienie prawa wy-
szynku na gminę wynagrodzenie od tejże gminy, na którą to prawo przechodzi.

§. 4. Wynagrodzenie oznaczone będzie przez komisję w każdym powiecie ustanowioną, przez
Wydział krajowy.

§. 5. Za podstawę do obliczania przypadającego wynagrodzenia służyć będzie sześćioletnie przecięcie fasyi podatku dochodowego z propinacyi do roku 1865.

§. 6. Tym sposobem oznaczony dochód roczny wzięty 20cia razy, przedstawi kapitał wynagrodzenia czyli wykupu, wypłacić się mającego dotychczasowemu właścicielowi prawa propinacyi.

§. 7. Wykup oznaczony wedle §. 4., 5. i 6., wypłaconym będzie w obligach 5⁰/₀, wydanych przez Wydział krajowy za gwarancją kraju, amortyzowanych przez losowanie według oznaczonego planu, do lat 36ciu.

§. 8. Do czasu amortyzowania obligów 5⁰/₀ prawo wyszynku, w każdej gminie administruje i wydzierżawia Wydział krajowy w drodze publicznej licytacji, najwięcej dającemu, — osiągnięty tym sposobem czynsz roczny z prawa wyszynku, stanowi w każdej gminie fundusz do opłacania 5⁰/₀ od wydanych obligów i oraz fundusz do umorzenia przez losowanie wydanych obligów.

§. 9. Gdyby zaś roczny dochód z przeniesionej propinacyi na gminę podług §. 8 nie przynosił takiej kwoty pieniężnej, któraby pokrywała prowizję 5⁰/₀ od wydanych obligów, dla tej gminy, na którą prawo propinacyi przeniesione zostało, i oraz kwotę na amortyzację przeznaczoną, natenczas niedobór ten opłaca w połowie ta gmina, na którą przeniesiona została własność wyszynku czyli propinacyi z własnych funduszków, — a drugą połowę dawniejszy właściciel tej propinacyi.

§. 10. Gdyby zaś w jakiej gminie roczny dochód z przeniesionej propinacyi na gminę podług §. 8. przyniósł wyższy dochód, jak na pokrycie prowizyi 5⁰/₀ od wydanych obligów i na pokrycie kwoty na amortyzację kapitału oznaczonym jest, natenczas każda roczna przewyżka staje się własnością w połowie tej gminy, na którą prawo propinacyi przeniesione zostało, — a druga połowa staje się własnością dawnego właściciela propinacyi.

§. 11. Po zupełnem umorzeniu obligacyj za wykup wyszynku wydanych, prawo to przechodzi w nieograniczoną administrację tej gminy, na którą przeniesione zostało, dochód zaś przedewszystkiem używany być ma na pokrycie wydatków, do których wedle prawa tak gmina, jakoteż obszar dworski wspólnie przyczyniać się winny.

§. 12. Budynki dworskie służące do wyszynku trunków, będące własnością dzisiejszych właścicieli prawa propinacyi, zostają wyłączną tychże własnością.

§. 13. Przy wypłacie tego wykupu dla zabezpieczenia praw wierzycieli hipotecznych, nastąpi pertraktacja sądowa, na wzór pertraktacyi odbytej przy wypłacie wynagrodzenia za zniesione powinności poddańcze.

Posel Hubicki jako przewodniczący komisji petycyjnej zawiadamia, że petycyja do l. 32 odstąpioną została komisji budżetowej; petycyje do L. 33. 34 i 35 komisji edukacyjnej.

Z porządku dziennego następuje trzecie czytanie sprawozdania Wydziału krajowego względem przekazanej mu przez Wysoki Sejm na przeszłej kadencji petycji miasta Lwowa o ulżenie w opłacie podatku domowo-czynszowego. Sprawozdawca zwraca najpierw uwagę na to, że w protokole z dnia 26. Listopada zaszła myłka. Z powodu tej myłki uchwalono na wniosek p. Ludw. Wodzickiego, zająć się tą sprawą, ponieważ potrzebuje wyjaśnienia, przy końcu posiedzenia.

Sekretarz Paszkowski czyta przedłożenie rządowe, zawierające preliminarz budżetu funduszków indemnizacyjnych Królestwa Galicyi i Lodomeryi, tudzież Wielk. Księstwa Krakowskiego na rok słoneczny 1867 wraz ze szczegółowemi wykazami.

Wniosek posła Wężyka, aby przedmiot ten odesłać do komisji budżetowej, został przyjęty.

Pierwsze czytanie wniosku posła Demkowa o poborze rekrutów. Wnioskodawca wnosi, aby ten wniosek odesłano do komisji administracyjnej, na co Izba się zgodziła.

W sprawie myłki w protokole z dnia 26. Listopada co do uchwały o podatku domowo-czynszowym, przyjęto po zbadaniu sprawy wniosek posła Ludwika Wodzickiego, aby ustęp Iszy uchwały w rzeczonym protokole tej osnowy: „1) nadane ustawą z dnia 16. Sierpnia 1865 r. czasowe uwolnienie od opłaty podatku domowego, ma być dla miasta Lwowa i Krakowa rozciągnięta także na domy „nowo wybudowane, odbudowane i dobudowane, które wykończone będą do końca roku 1869“ — był uważany jako niezamieszczony.

Uchwała w trzecim czytaniu w języku polskim i ruskim została przyjęta.

Pierwsze czytanie wniosku posła Młockiego o preparandach dla szkół ludowych. Wnioskodawca wnosi, aby wniosek ten odesłano do komisji edukacyjnej, który Izba przyjmuje.

Rektor uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Bratranek złożył przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

Poczem następuje sprawozdanie komisji petycyjnej.

Posel Gniwosz jako sprawozdawca wnosi co do petycji gminy Malawa do l. 5, gminy Medynia, Węgliska i Zalesie do l. 57 przejście do porządku dziennego, co Izba przyjmuje.

Do wniosku referenta, aby w sprawie petycji wdowy po ś. p. Janie Wagilewiczu do l. 56. Izba przeszła do porządku dziennego, wnosi poseł Koczyński poprawkę, aby wdowie tej Sejm przyznał jednorazowy datek z łaski w kwocie 200 złr. w. a. Przy imiennem głosowaniu przyjęto 68mi głosami przeciw 44 poprawkę posła Koczyńskiego.

Względem petycji gmin Medynia, Zalesie, Węgliska, Wola bliższa, Dębina, Podzwierzyniec, Głuchów do l. 58. przyjęła Izba wniosek referenta, aby co do tej petycji przejść do porządku dziennego.

W sprawie petycji obywateli obwodu Sądeckiego do l. 40. wnosi referent co do pierwszego punktu petycji, to jest prośby do Najjaśniejszego Pana o połączenie Tarnowa koleją żelazną, z Koszycami, doliną Dunajca i Popradu, przejście do porządku dziennego. Do tego punktu wnosi poseł Żuk-Skarszewski następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić odesłanie petycji w tym względzie do Namiestnictwa z oświadczeniem, że nie przesadzając względów państwowych połączenie Węgier koleją żelazną doliną Dunajca i Popradu z koleją Karola Ludwika jest dla kraju wielce pożądanem. Izba przyjmuje wniosek referenta.

Co do drugiego punktu petycji tyżącego się budowy dróg w Sądeckim obwodzie, referent wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm oddaje podanie obywateli Sądeckich Wydziałowi krajowemu do zbadania, ocenienia i możliwego uwzględnienia.

Posel Żuk-Skarszewski wnosi poprawkę tej osnowy: „Petycję tę Sejm oddaje Wydziałowi krajowemu do możliwie rychłego ukończenia przynajmniej drogi krajowej Niedzicko-Tarnowskiej“. Przy głosowaniu poprawka ta upadła, a przyjęto wniosek komisji petycyjnej.

Posel Landesberger zdaje sprawę z petycji Złowodzkiego do l. 28. i wnosi w imieniu komisji przejście do porządku, na co Izba się zgodziła.

Z kolei zdaje sprawę poseł Trzeciecki z petycji lekarzy przy szpitalu św. Łazarza do l. 34. o podwyższenie płacy, i wnosi w imieniu komisji, aby odesłać petycję Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego użytku.

Marszałek zapowiada na następne posiedzenie dnia 6. Grudnia 1866 porządek dzienny:

- 1) Pierwsze czytanie wniosku posła Landesbergera o dodatku do podatku domowo-czynszowego.
- 2) Pierwsze czytanie wniosku posła Starucha o zaprowadzenie premii od zwierząt drapieżnych.
- 3) Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o wykupnie prawa propinacyi.
- 4) Pierwsze czytanie wniosku posła Hubickiego o propinacyi i banku rolniczym.

Koniec posiedzenia o godzinie 1³/₄.

L. Sapieha wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

Lud. Wodzicki wł. r.

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

jedenastego posiedzenia sejmowego z dnia 6. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon Książę Sapieha.

Sekretarze: Sawczyński, Paszkowski, ks. Kaczała, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger.

Posłów z początku 113, w ciągu posiedzenia 128.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Protokół posiedzenia z dnia 4. Grudnia odczytany przez sekretarza Sawczyńskiego przyjęto bez zmiany.

Odczytano spis petycyj od l. 38 do l. 48 włącznie.

Posel Henryk Wodzicki wnosi odesłanie petycji do l. 45. wprost do komisji budżetowej; — wniosek przyjęty.

Książę Marszałek zawiadamia Izbę o udzieleniu urlopu ośmiodniowego posłom: Kuleczyckiemu, ks. Nehrebeckiemu urlopu sześciodniowego. Słabością usprawiedliwili nieobecność posłowie: Krzeczunowicz i ks. Mogielnicki. Izba udziela urlop czternastodniowy posłowi Kobakowi.

Odczytano treść interpelacji do p. komisarza rządowego przez posła Rodakowskiego dostateczną liczbą podpisów opatrzonej, dla czego sprawa kolei żelaznej Tarnopolsko-Brodzkiej pozostaje dotąd w zawieszeniu, pomimo usiłowań dwóch konsortium starających się o koncesję? Z powodu ważności kolei tej dla miasta Tarnopola interpelant zapytuje o przyczynę zwłoki w udzieleniu koncesyi, oraz uprasza p. komisarza rządowego o poparcie sprawy w Wiedniu, celem jak najspieszniejszego pomyslnego jej załatwienia. P. komisarz rządowy zapowiada odpowiedź na jednym z najbliższych posiedzeń.

Posel ks. Naumowicz i 25 posłów interpelują p. komisarza rządowego zapytując, ile jest prawdy w wieściach o usunięciu profesora Głowackiego, i czy wyszło w tej mierze jakie rozporządzenie ministerjalne? Pan komisarz rządowy odpowiada, że żadne rozporządzenie w tej mierze nie wyszło, i że jak całej Izbie wiadomo, profesor Głowacki z posady usuniętym nie jest.

Posel Grocholski w imieniu Wydziału krajowego odpowiada na interpelację posła Koczyńskiego z dnia 1. Grudnia: Wydział krajowy zniósł się z c. k. rządem celem wydania urzędowego zbioru ustaw gminnych. Wydanie to w tych dniach wyjdzie, i za kilka centów będzie do nabycia. Wydział krajowy postara się o wiadomość, jak w innych krajach koronnych wyrobił się wzajemny stosunek między reprezentacjami gminnymi, powiatowymi a Wydziałem krajowym, dla korzystania z doświadczeń innych prowincyj. Wydział krajowy uważa mieszanie się bezpośrednio w działalność rad gminnych i powiatowych jako szkodliwe rozbudzeniu poczucia samoistności gmin, jako przekraczające zakres Wydziału ustawami krajowymi wytknięte. Biurokracya zkańkolwiekby wychodziła, nie różniłaby się w niczem co do skutków. Instrukcyje byłyby trudniejsze do zrozumienia jak ustawa, i zawierałyby trzy razy większą liczbę paragrafów. Czem mniej będzie formalności, tem lepiej, niech gminy o własnych siłach chodzić próbują. Na każde wezwanie zaś od gmin lub pojedynczych jej członków, Wydział gotów udzielać rad lub objaśnień. Z prawdziwym pożytkiem byłoby krótkie popularne zebranie ustaw w przedmiocie policyi, należą-

cej do przekazanego zakresu gminy. Zebrania takie bywają raczej dziełem prywatnych przedsięwzięć, g dyby jednak nikt z prywatnych tego nie podjął, Wydział uważać będzie za obowiązek postarać się o podobne wydanie.

Z kolei pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wykupna propinacyi. Wniosek co do formalnego postępowania przez posła Kozłowskiego postawiony, aby zwolnić sprawozdawcę od czytania całego wywodu in extenso a odczytać tylko konkluzję, Izba odrzuca; referent poseł Grocholski odczytuje sprawozdanie. Poseł Hubicki wnosi, aby do zbadania tej sprawy ustanowiona była z grona całej Izby komisya z 9ciu członków złożona. Poseł Wężyk wnosi, aby komisya ta złożona była z 12tu członków. Izba przyjmuje wniosek posła Wężyka.

Książę Marszałek zapowiada wybór komisji propinacyjnej jutro na początek posiedzenia.

Z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Hubickiego w sprawie propinacyjnej. Wnioskodawca zrzeka się motywowania wniosku. Zgodnie z życzeniem wnioskodawcy Izba uchwała odesłanie wniosku tego do wybrać się mającej komisji propinacyjnej.

Posiedzenie zapowiedziane na jutro dnia 7. Grudnia na godzinę 10.

Porządek dzienny:

1° Wybór komisji propinacyjnej.

2° Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Gołaszewskiego w przedmiocie adresu do Najjaś. Pana.

3° Pierwsze czytanie wniosku posła Landesbergera o dodatku do podatku domowo-czynszowego.

4° Pierwsze czytanie wniosku posła Starucha.

Koniec posiedzenia o godzinie 2.

L. Sapieha wł. r.

Lud. Wodzicki wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 6. Grudnia 1866.

38. Gmina Zadubrowce w obwodzie Kołomyjskim przez p. Zaparyniuka o zwrócenie zabranych gruntów.
 39. Reprezentacya miasta Stanisławowa przez posła Czajkowskiego o utworzenie tamże wyższej szkoły realnej i połączenie z nią szkoły przemysłowej.
 40. Gmina miasta Jarosławia przez posła ks. Stępka przeciw postępowaniu notaryusza Teofila Mochnackiego i o przeniesienie go w inne miejsce.
 41. Dyrekcyja galic. Towarzystwa kredytowego przez posła Laskowskiego o przyspieszenie sprawy reorganizacyi Instytutu kredytowego.
 42. Zaręba Franciszek właściciel dóbr Zmiennica przez posła Laskowskiego z użaleniem na zelżywe wyrażenie się Tymoteusza Foederansberga urzędnika od katastru o Polakach.
 43. Mieszkańcy wsi Ścianka w powiecie Buczacz przez posła Golejewskiego z użaleniem się na nadużycia przez ks. Strutyńskiego plebana obrządku gr. kat. na tamtejszych mieszkańcach dokonane.
 44. Gmina Buków w obwodzie Sanockim przez posła ks. Stępka o ukończenie sporu z dworem w sprawie lasów i pastwisk.
 45. Komitet opieki nad pamiątkami narodowymi w Żółkwi przez posła Henryka hr. Wodzickiego o zasilenie funduszu na restauracyę kościoła tamtejszego i pamiątek narodowych tamże umieszczonych.
 46. Wiszniowski Jan malarz przez posła Sawczyńskiego o zapomogę na dalsze kształcenie się.
 47. Gmina m. Sanoka przez posła Ludwika Skrzyńskiego o prawo do wybierania posła do Sejmu krajowego.
 48. Taż sama gmina przez posła Ludwika Skrzyńskiego o utworzenie 8mioklasowego gimnazyum tamże
-

Príloha k listu

číslo 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Z drukarni K. Pillera 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Príloha k listu č. 1000, dňa 10. apríla 1866.

Protokół

dwunastego posiedzenia sejmowego z dnia 7. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon Książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Sawczyński, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Posłów z początku 127, w ciągu posiedzenia 133.

Początek posiedzenia o godzinie 10 min. 25.

Protokół posiedzenia z dnia 6. Grudnia odczytany przez sekretarza Wodzickiego przyjęto bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg petycyj od l. 54 włącznie.

Posel książę Sanguszkó wyraża życzenie, aby petycyje l. 53 i 54 na jego ręce przesłane odesłane zostały wprost do Wydziału krajowego.

Odczytano interpelacyę posła Lipczyńskiego i współpodpisanych do p. komisarza rządowego:

Co i w jakim kierunku rząd zechce przedsięwziąć, aby zapobiedz strasznie rozszerzonym pożarom prawdopodobnie z podpalaiń pochodzącym? Pan komisarz rządowy odpowiada, że na tę interpelacyę na jednym z najbliższych posiedzeń, udzieli odpowiedź stanowczą.

Druga interpelacya jest od posła Zdunia i współpodpisanych do pana komisarza rządowego, jaki skutek nastąpił z uchwalonej przez Sejm na poprzedzającej kadencji, posiedzeniu 61., aby sól dla ludzi i bydła w okolicach nieurodzajem dotkniętych do ostatniego Lipca 1866. bezpłatnie rozdawaną była? Pan komisarz rządowy odpowiada: że uchwała Izby została zaraz najwyższej władzy przedłożoną, o skutku niewiedząc, jeszcze zasięgnie wiadomości, i takową Izbie na jednym z najbliższych posiedzeń udzieli.

Odczytaną jest trzecia interpelacya posła Zahorajki i współpodpisanych: co zamierza Rząd co do narodu i narodowości ruskiej, oddając szkoły ruskie w wschodniej Galicyi przeważnie ruskie, pod zwierzchni nadzór meża, który zwyczajów kraju nie zna i języka ruskiego nie umie? Pan komisarz rządowy odpowiada; że ponieważ do rządu należy mianowanie urzędników, przeto i co do inspektora szkół postąpił według tego prawidła.

Przedwczesnem jest twierdzenie, że nowo mianowany inspektor nie umie języka ruskiego. Rząd zachowa zawsze zasadę równouprawnienia. Rząd nie waha się przyjąć odpowiedzialności za stan szkół, ale dla tego też zachowuje sobie wszelką wolność wyboru urzędników do ich nadzoru.

Czwarta wniesiona jest interpelacya posła Ustyanowicza z powodu, że tłumaczenie ruskie adresu złożonego w dniu wczorajszym w Izbie przez Wydział krajowy jest złe, niedokładne i z ujmą języka ruskiego, zapytują się interpelanci, czy odstąpienie w tem tłumaczeniu od dotychczas w Sejmie używanego języka dzieje się z wiedzą księcia Marszałka, i w jakim celu? W odpowiedzi na tę interpelacyę książę Marszałek odpowiada, że nie będąc dość świadomy języka ruskiego, sam nie mógł sądzić o tem tłumaczeniu, a gdy członek Wydziału pan Ławrowski nie znajdował się właśnie w Wydziale, przeto ze względu, iż mogła się trafić jakaś niedokładność, proponuje dodanie dwóch z Izby znawców języka, którzy wraz z sekretarzami w tymże języku biegłymi, poprawią tłumaczenie. Poseł Grocholski wnosi: aby

wybrany był jeden tylko z posłów w tym celu do pomocy sekretarzy. Izba oświadcza się za propozycją Marszałka, pozostawiając temuż wybór pomocników do poprawy tłómaczenia adresu. Poseł ks. Pawlików wnosi: aby, ponieważ tłómaczenie uznanem zostało za niedostateczne na przygotowanie się do rozpraw, dyskusję nad adresem odłożyć do innego posiedzenia. Na to Marszałek zastrzega sobie, że układ porządku dziennego do niego samego należy. Poseł Hubicki imieniem komisji petycyjnej oświadcza, że petycję l. 39. od miasta Stanisławowa o utworzenie szkoły realnej odesłać należy do komisji edukacyjnej; petycja zaś l. 45. w sprawie odnowienia kościoła w Żółkwi do komisji budżetowej w krótkiej drodze odesłana została.

Następuje głosowanie na 12. członków komisji propinacyjnej. Skrutatorowie: Fredro, Polanowski, ks. Kuryłowicz, Malinowski, Baworowski, Hausner.

Z porządku dziennego członek Wydziału Kraiński czyta sprawozdanie o wniosku posła Gołaszewskiego, co do adresu do Najjaśniejszego Pana.

Poseł ks. Dobrzański czyta odmienny tekst adresu z żądaniem, aby nad przedłożonym przez Wydział krajowy przejść do porządku dziennego. Wniosek posła Dobrzańskiego jest poparty.

Po głosach kilku posłów, Marszałek o godz. 5¹/₂. odracza posiedzenie do godz. 6. wieczorem.

Posiedzenie na nowo otwarte o godzinie 6¹/₂. Po otwarciu toczy się dalej rozprawa ogólna nad adresem.

Następnie po zamknięciu rozprawy ogólnej, wniosek posła ks. Dobrzańskiego: przejścia nad adresem Wydziału do porządku dziennego, poddany pod głosowanie, zostaje w mniejszości.

W rozprawie szczegółowej nadpis i ustępy 1., 2. i 3ci przyjęte są bez dyskusji jak następuje: Najjaśniejszy Cesarzu i Królu nasz Miłościwy!

Najwyższem pismem z 13. Października r. b. raczyłeś Najjaśniejszy Panie! uznać dowody wierności i poświęcenia ludów Twoich w chwili ciężkiej walki.

Wśród dni krwawych bojów, Miłościwy Panie! niósł i nasz kraj krew synów swoich w ofierze, a wziętym gorącym udziałem, objawioną do poświęceń gotowością, ustalił i rozogrzwał męztwo mnogich zastępów, które z łona jego wychodząc, stanowią znaczną część Twojej armii.

Zaledwie uciechł szczęk broni, raczyłeś, Najmiłościwszy Panie! na nowo otworzyć wytkniętą Najwyższym manifestem z 20. Września z. r. drogę, na której, za współudziałem ludów Twoich, założone być mają podwaliny do nowej budowy konstytucyjnej.

Przy ustępie 4. zaczynającym się od słów: „Skoro nadejdzie pora . . .” wnosi poseł ks. Pawlików w miejsce tego ustępu następujący:

My jednakowoż prosimy, abyś raczył Najjaśniejszy Panie! tej polityce systemowania, manifestem z dnia 20. Września 1865. obwieszczonej koniec położyć, ale natomiast rozporządzić, aby przy ogólnej reprezentacji Państwa obie narodowości krajowe przez posłów swego wyboru, a w Sejmie krajowym sprawy narodowe przez osobne kurye i osobne Wydziały obu narodowości reprezentowane, a w skutek tego, przyjąwszy za podstawę dyplom z dnia 29. Października 1860, aby patenta z dnia 26. Lutego 1861. stósownie zmienione zostały.

Poseł ks. Łoziński wnosi dodatek do poprawki ks. Pawlikowa - następującego brzmienia:

Ponieważ dziś zbliża się ostateczne urządzenie Monarchii, składającej się z rozmaitych narodowości, w jedną całość harmonijną, klucz do tego urządzenia upatrzyłeś Najjaśniejszy Panie w równouprawnieniu wszystkich tych narodowości, które wyklucza hegomanie jednej narodowości nad drugą, to źródło walk międzynarodowych. Tylko zupełne równouprawnienie narodowości pod względem administracyjnym i politycznym zadowolni i uszczęśliwi wszystkie narodowości, a zadowolenie zrodzi potrzebę silnego związku różnych narodów w jedno Państwo, przyniesie pokój błogosławiony, i dźwignie siły Austrii do upragnionej potęgi. Ale najnowsze wypadki i przeobrażenia w naszym kraju nauczają nas dowoli, że tak nasze domowe stosunki, gdzie dwie narodowości między sobą walczą, i same się nie zagodzą, jak wspólne sprawy całego Państwa, wymagają wspólnej reprezentacji, której zwołanie z wszystkich narodowości byłoby na czasie, któraby polityce systemowania w manifestie z 20. Września 1865. objawionej koniec położyła, któraby zadowolniała potrzeby i życzenia każdej narodowości i pokrzywdzenia jednej przez drugą nie dopuszczała, i któraby na podstawie Dyplomu z 20. Października 1860 roku i Statutu o reprezentacji Państwa z dnia 26. Lutego 1861. wszystkie narody ścisłym węzłem w jedno wielkie i silne Państwo związała.

Poseł ks. Kaczała stawia wniosek ewentualny na przypadek odrzucenia poprawki posła ks. Pawlikowa w tym ustępie 4tym zamiast wyrazów: „prawa i dziejowe tradycje krajów w skład Państwa

wchodzących“, położyć: „Prawa historyczne i narodowe wszystkich narodów w skład Państwa wchodzących“. Dalej po słowach: „Austria powinna być silną i potężną“, położyć: „a to stanie się wtedy, kiedy prawa historyczne pogodzone z prawami narodowymi, a potrzeby Państwa przyprowadzone zostaną do harmonii z potrzebami pojedynczych narodów“.

Nakonec, aby dalej w miejsce: „krajów koronnych“, położyć: „narodów Państwo składających“.

Posel Krzczunowicz wnosi w ustępie tym zamiast wyrazów „dojdą do zupełnego uwzględnienia“, zamieścić wyrazy: „dojdą do zupełnego znaczenia“; następnie zamiast wyrazów: „jej (Austrii) pomyślność i zdolność do obrony“, położyć: „jej pomyślność i potęga“.

Poprawka posła ks. Pawlikowa w głosowaniu upada, przez to samo i dodatek posła ks. Łozińskiego. Poprawki trzy ks. Kaczyły upadają. Poprawki dwie wniesione przez posła Krzczunowicza sprawozdawcę imieniu Wydziału krajowego przyjmuje. Ustęp cały w głosowaniu większością przyjęty jest, jak następuje:

Skoro nadejdzie pora, przystąpimy do zadania, przekazanego przez Ciebie, Najjaśniejszy Panie! reprezentantom królestw i krajów Austrię składających, z ufnością i otuchą, bo przekonani jesteśmy, że gdy uznane najwyższym Twym dyplomem z d. 20. Października 1860, prawa i dziejowe tradycje krajów w skład Państwa wchodzących, dojdą do zupełnego znaczenia, a orzeczenie ludów Twoich, Najjaśniejszy Panie! wolnym przez ich legalnych reprezentantów wypowiedziane głosem, skutek otrzyma, niepodobnym stanie się już system centralizacyi, która paraliżując siły żywotne ludów, podkopywała i wadliła to, co stanowi całego Państwa potęgę. W owym to zgubnym systemie leży przyczyna mnogich cierpień naszych i klęsk Państwa; Austria zaś powinna być silną i potężną; jej całość będzie zabezpieczoną, jej pomyślność i potęga wzmacniać się będzie, w miarę jak przez samorządne ukonstytuowanie się krajów koronnych rozwijać i wzmacniać się będą na dziejowych i narodowych podstawach wszystkie ich moralne i materialne siły.

Ustępy; 5ty: zaczynający się od wyrazów: „Nie zapoznajemy, iż trudnem do przeprowadzenia jest to zadanie.....“, 6ty, zaczynający się od wyrazów: „W tej nadziei utwierdza nas....“, równie jak i 7my zaczynający się od wyrazów: „Czerpiemy też, Najmiłościwszy Panie.....“, oraz ustęp 8my: „Świadomość własnego dobra i sumienie.....“, przyjęte są według wniosku Wydziału krajowego w brzmieniu następującem:

Nie zapoznajemy, iż trudnem do zupełnego przeprowadzenia jest to zadanie. Ale pamiętni objawionej tylekrotnie stałej woli Twojej, Najjaśniejszy Panie! spełnienia wielkomyślnych zamiarów oczekujemy z niezachwianą nadzieją.

W tej nadziei utwierdza nas sankcya najlaskawiej udzielona wielu pracom organizacyjnym Sejmu naszego, utwierdza nas wybór męża wzrosłego wśród nas i znającego nasze stosunki i potrzeby, na pierwszy w kraju urząd Twojego, Najjaśniejszy Panie! Namiestnika, utwierdza nas zaufanie w szczerość zamiarów obecnych doradców korony.

Czerpiemy też, Najmiłościwszy Panie! we własnem już a głębokiem przekonaniu, tę podnoszącą serca wiarę, że w moc opatrznościowego przeznaczenia i wiedzona dziejów koniecznością Austria, aby być i silniej niż kiedy zakwitnąć, będzie w wewnętrznym swym ustroju najmocniejszym wyrazem poszanowanej wolności, a na zewnątrz tarczą cywilizacyi Zachodu, praw narodowości, ludzkości i sprawiedliwości.

Świadomość własnego dobra i sumienie innych narodów, chrześcijańsko-cywilizacyjną myślą przejętych nie dozwoli, aby Austria w pońieniu tego posłannictwa stała odosobnioną.

Do ustępu 9go zaczynającego się: „Było posłannictwo też takie.....“ podaje poprawkę posel ks. Łoziński następującą: w miejsce tego ustępu położyć:

A ponieważ ojcowskiemu sercu Waszej ces. król. Mości krwawemi wypadkami głęboka rana zadana została, to niechaj ją bodaj po części wyleczy ta wśród najgroźniejszych niebezpieczeństw u wszystkich poddanych narodów objawiona najgorętsza uległość i niezachwiana wierność dla Waszej ces. król. Mości i błogosławionej dynastyi Habsburskiej; ta skora, chętna i powszechna gotowość do ofiar dla dobra ojczyzny, ten rozplamieniony patryotyzm, co wszystkie siły ku obronie Państwa połączył, a nakoniec to przeświadczenie, że narody i Monarcha jedną i tą samą powodują się myślą i tem samem uczuciem.

Posel Krzczunowicz stawia poprawkę, w miejsce: „Było posłannictwo też takie.....“ położyć: „Takie posłannictwo było.....“.

Poprawka ks. Łozińskiego w głosowaniu upada. Poprawka posła Krzczunowicza jest przyjętą i z nią cały ustęp w brzmieniu następującem:

Takie posłannictwo było udziałem naszym przez długie wieki. Bez obawy więc odstępstwa od myśli naszej narodowej, z wiarą w posłannictwo Austrii i z ufnością w stanowczość zmian, które Twoje Monarsze słowo jako niezmienny zamiar wyrzekło, z głębi serc naszych oświadczamy, że przy Tobie, Najjaśniejszy Panie! stoimy i stać chcemy.

Ustęp 10ty: „Z całego też serca“ przyjęty według wniosku Wydziału krajowego jak następuje:

Z całego też serca, w uczuciu niezachwianej wierności, wołamy: Oby Bóg Ciebie, Najmiłościwszy Cesarzu i królu nasz! ochraniał i błogosławił!

Posel Kozłowski stawia wniosek, aby trzecie czytanie adresu przedsięwziętem było zaraz. Izba oświadcza się jednak za odłożeniem trzeciego czytania do następującego posiedzenia.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie w poniedziałek 10. Grudnia na 11. godzinę z rana. Na porządku dziennym będzie:

1. Sprawozdanie wyborów do komisji propinacyjnej,
2. Uzupełnienie tych wyborów jeśli zajdzie potrzeba,
3. Trzecie czytanie adresu, i
4. Wnioski pozostające z dzisiejszego posiedzenia.

Posiedzenie zamknięte o godz. 10. wieczór.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Kaczala wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 7. Grudnia 1866.

49. Gminy powiatu Jordanów, przez posła Dr. Zdunia proszą, aby droga Zabornio-Nowotarska nadal pozostała drogą militarną lub przynajmniej z funduszu krajowego a nie przez gminy utrzymywaną była.
50. Gminy powiatu Jordanów przez posła Dr. Zdunia o zniżenia ceny soli z powodu przeciężenia stanu rolniczego podatkami, i że inne kraje Monarchii austryackiej tańszą sól mają.
51. Gmina Dzurkow w pow. Obertyńskim przez posła hr. Golejewskiego o odpisanie podatków za rok 1865, i o wypłatę podatku za rok 1866 w dwuletnich ratach.
52. Godzień Karol nauczyciel szkoły trywialnej w Miechocinie, przez posła Dietla użala się na zalegającą mu wypłatę dotacyi nauczycielskiej.
53. Obywatele obwodu Rzeszowskiego, przez posła księcia Sanguszkę o zaprowadzenie w Galicyi sądu doraźnego na podpalaczy.
54. Mieszkańcy z obwodów Zachodniej Galicyi przez posła księcia Sanguszkę podobnie o zaprowadzenie sądów doraźnych na podpalaczy w Galicyi.

Protokół

trzynastego posiedzenia sejmowego z dnia 10. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon Książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Sawczyński, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Liczba posłów 126.

Początek posiedzenia o godzinie 11^{1/2}, przed południem.

Sekretarz Paszkowski odczytał protokół, który przyjęto bez uwag.

Odczytano dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu do dnia 10. Grudnia do l. 62 włącznie.

Ks. biskup Gałęcki uwiadamia ks. Marszałka, że z powodu słabości wraca do Krakowa.

Odczytano pismo Namiestnictwa do ks. Marszałka donoszące o załatwieniu petycji wniesionej na przesłej sesji sejmowej w sprawie przedmiotów naukowych w zakładzie pedagogicznym żeńskim u św. Jana w Krakowie.

Odczytano wniosek posła Hebdy:

Wysoki Sejmie!

Zważywszy, że urlopnicy podlegając sądom wojskowym, także podczas pobytu w gminie, lekceważą zwierzchność gminną i rozkazom jej posłuszni być nie chcą;

że w skutek tego wzniecają oni kłótnie, niespokój i zaburzenie w gminie, a prowadząc nieobyczajne życie, stają się powodem zgorszenia i zepsucia; że wszystkie te przewinienia uchodzą im bezkarnie, z powodu, że siedziba odnośnej władzy wojskowej bardzo jest odległą, najczęściej po za granicami kraju naszego, a pokrzywdzeni nie wiedzą, gdzie się udać z zażaleniem;

że taki stan nie zgodnym jest z moralnością publiczną, z autonomią kraju i gminy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Art. I. Urlopnicy podlegają w czasie swego pobytu w gminie władzom gminnym i sądom właściwym.

Art. II. O wyroku zapadłym na urlopnika zawiadamia się władzę wojskową.

Poczem wniosek posła Lipczyńskiego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Przywilej prawa propinacyjnego w całym kraju znosi się z dniem ostatnim Grudnia 1867 r. bezwarunkowo.

2. Obecni właściciele przywileju na prawo propinacyjne w miastach, miasteczkach i wsiach rządowych, instytucyjnych lub prywatnych otrzymają wynagrodzenie całkowite w gotówce w ciągu lat osobnym planem amortyzacyjnym wskazać się mającym.

3. Funduszu na kapitał, procent i kosztu administracji dostarczy kraj cały w formie dodatku konsumcyjnego (akcyzy) od spożywanych w kraju trunków.

Uważając jedynie ten z dotąd przedstawianych wniosków i projektów za radykalny, sprawiedliwy a prosty, przedkładam tenże Wysokiej Izbie z prośbą o przesłanie go do komisji propinacyjnej, której wszelkie objaśnienia i dopełnienia udzielić gotów będę.

Izba uchwalała wniosek ten odesłać do komisji propinacyjnej.

Wniosek posła Ginilewicza:

Na sojmowym zasiedaniu dnia 30. Studnia m. h. miałem czest' interpelować prawytelstwenneho pana komisarza wzhľadom tak żowymych sudiw awstrehalnych do traktowania sporiw o hrunt y z bywszoho witnoszenja piddaństwa meży dawniyszimi didyczami i ich piddanymy dla jakowych zawedenija Wys. Ministerstwo mało z powelinija Najjaś. Pana predłožyty Dumi derżawnoi naczerk do ustawy takowych sudiw.

Na tuju interpelaciju oznajmł p. komisar, szczo hotiaj hoda 1862 na nowo poruszona taja kwestija i zowzhladu na obstojaťelstwo, że zwyklyi sudy ne wywiazalyisia dosyć rizko z perekazanoj im zadaczi, wypraciowano projekt do ustawy majuczoj na cili skorszoje załažoženije tych spornych spraw i namiriaczoi ustanowlenje sudiw miszanych tak zomywych urbarjalnych, załyszeno tuju sprawu w ślidstwijsie najwyższoho postanowlenja z d. 6. Listopada 1864 hoda; otže dla traktowania wspomnenych spornych spraw ważnym jest i dalsze obowiazuje ministerjalnoje rozporiażenie z d. 24. Oktobria 1860 h. wydannoje na pidstawie najwyższoho postanowlenja z dnia 20. toho samoho nisiačia, wedla ktoroho traktowani buty majut tyi sprawy w zwykłej dorozij sudiw cywilnych. Zważywszy, szczo wzhľadom tych sporiw mnohi procesy po sudach wit selan porozpoczynani zdajuczych zatožoženja swoho wit kilka lit, zważywszy, że jeszcze bilsze takich sporiw, wzhľadom ktorich liažby szczo ne wytoczeny z pryčyny, że pokrywdzeny do wedenja owych dostatočnych sredstw ne majut; zważywszy, szczo nezatožoženje tak ważnych spraw powodom jest do sožalinja dostojnych rozdorów imenno meży bilszymy i menszymy posidatelami, a nawet kerwawych stołknowenij jak se pryuczylisia n. p. r w Niżnowi i Pidpeczarach Stanisławskoho w Sławetni Bereżańskoho w Krywyciach Żołoczowskoko w Kułyčzkowi Żołkowskoho okruhach; zważywszy nakoneć szczo pry takowem nesobłasiju i nezhodi meży rażnymi sosłowijamy same dobro ciłoho kraju ne mało terpyt, wnoszu: szczo aby Wysokij Sojm izwołył uchwałyty proszenja do Wys. Prawytelstwa o zawedenju okromicznych miszanych tak zowymych awstrehalnych iły urbarjalnych sudiw do załažoženija spornych spraw pochodiaczych z dawnoho piddańczocho otnoszenija.

Wniosek posła Ginilewicza:

Zważywszy szczo maternyj jazyk jest przyrodnoju pidstawoju, najkorotszoju, najprystupnijszoju, najprostijszoju i ubytoju dorohoju do proswiszczzenja naridnoho, oczym nyni nikto nesomitujesia;

zważywszy, szczo rozwij ruskoho jazyka do knyżnoho pismennoho i naukowego uže desiatoho wika rozpoczalsia nikoły ne pererwalsia i bilsze meńsze wselha postupat' tak, szczo nym bohатыlisia druhi sławiański jazyki i szczo do teper w nim dostawlatysia do nauki w szkołach wyższych i serednych tiji knyżki, kotorych c. k. prawytelstwo zapotrebowało; wziawszy dalej na uwahu wedla doteperysnych prypisuw szkilnych suszczestwujucu i zprawdyszusia praktyku, szczo w miszanych szkołach zawedenny byli knyżki naukow i prepodawanja uczytelski dla polskoj mołodeży w polskim, a dla ruskoj mołodeży w ruskim jazyci so oczewydnym pożytku i postupom naukowym, Wnosyt pidpysanyj operajuszczysia na zasadu riwnoprawnosti:

Wysokij Sojm zwołył uchwałyty:

1. Jak w szkołach czysto polskoj naridnosti bude jazykom wykładowym jazyk polski, tak w szkołach czysto ruskoj narodnosti bude jazykom wykładowym jazyk ruskij.

2. W szkołach miszanych polskoj i ruskoj naridnosti — zawedutsia knyżki naukow i prepodawanja uczytelski jak dla polskoj mołodeży szkilnoj w polskim jazyci, tak dla ruskoj mołodeży szkilnoj w ruskim jazyci.

3. Pry miszanych szkołach majut postawlatysia taki uczyteli, ktori wykazutsia swoim uzdatnenijem do prepodawanja nauki szkilnoj tak w polskim jak i w ruskim jazyci.

Izba uchwalila odesłać ten wniosek do komisiji szkolnej. Poczem odczytano interpelaciju do c. k. komisarza rządowego podaną przez posła Żepkaluka i podpisanych w sprawie agitacyi c. k. urzedników przeciw językowi ruskiemu.

Komisarz rządowy zapowiada odpowiedź na jednym z następnych posiedzeń.

Posel Fredro zdaje sprawę ze skrutynium wyboru do komisiji propinacyjnej. Na 89 głosujących otrzymali bezwzględna większość: Borysikiewicz 76, Żuk-Skarszewski 73, Hubicki 70, Krzczunowicz 62, Wolny 60, Zbyszewski 51, Golejewski 47, pięciu nie otrzymało bezwzględnej większości, zatem następuje nowy wybór.

Z porządku dziennego następuje trzecie czytanie uchwały co do adresu. Sprawozdawca Wydziału posel Krański czyta adres w języku polskim, sekretarz ks. Kaczała w języku ruskim.

Posel Krzczunowicz wnosi inienne głosowanie, na co Izba się zgadza.

Podczas głosowania oświadczyło się 83 głosów za adresem, 40 przeciw a dwu powstrzymało się od głosowania.

Posel Grocholski wnosi, aby osobna deputacya przez Marszałka zaproponowana wręczyła adres Jego Cesarskiej Mości. Wniosek ten Izba przyjęła. Księżę Marszałek proponuje do deputacyi: Księdza Arcybiskupa Wierchlejskiego, Hr. Alfreda Potockiego, Skrzyńskiego Ludwika, Dietla, Grocholskiego i Krańskiego. Izba zgadza się na tę propozycję.

Pierwsze czytanie wniosku posła Landesbergera w sprawie uwolnienia budynków w miastach Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem od wszelkich dodatków krajowych indemnizacyjnych do podatku domowego. Wnioskodawca wnosi, aby ten wniosek odesłany był do Wydziału krajowego jako specjalnej komisji, na co się Izba zgodziła.

Pierwsze czytanie wniosku posła Starucha o przywrócenie nagrody za wytępienie drapieżnych zwierząt. Wnioskodawca wnosi, aby wniosek odesłać do komisji budżetowej; wniosek ten upada.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie regulaminu dla Sejmu krajowego. — Sprawozdawca członek wydziału poseł Smolka.

Posel Grocholski wnosi, aby sprawozdania nie odsyłać do komisji, lecz później przystąpić do drugiego czytania, co Izba przyjęła.

Posel Fredro zdaje sprawę ze skrutynium wyboru na 5ciu członków celem uzupełnienia komisji propinacyjnej. Na 87 głosujących otrzymali absolutną większość: Czechura 48, Badeni 46 głosów. Po tych najwięcej głosów mieli Wężyk, Potocki Adam, Sanguszek, Kabat, Gniewosz i Smarzewski; zatem z pomiędzy tych następuje ściślejszy wybór na trzech członków.

Następne posiedzenie w piątek dnia 14. Grudnia.

Porządek dzienny:

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Golejewskiego w rzeczach propinacyi.
 2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o rozkładzie i poborze podatku.
 3. Sprawozdanie komisji petycyjnej.
- Koniec posiedzenia o godzinie 2¹/₄.

L. Sapieha wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

L. Wodnicki wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 10. Grudnia 1866.

55. Mieszkańcy gminy Jezupola przez posła Koroluka o zapomogę z powodu klęski poniesionej przez pożar.
 56. Właściciele i dzierżawcy dóbr, tudzież plebani i inni mieszkańcy obwodów Zachodniej Galicyi przez posła księcia Sanguszkę o zaprowadzenie w Galicyi sądu doraźnego na podpalaczy.
 57. Właściciele, dzierżawcy dóbr, tudzież plebani i przełożeni gmin wiejskich w obwodach Galicyi Zachodniej, przez posła księcia Sanguszkę, podobnie o zaprowadzenie sądów doraźnych w Galicyi na podpalaczy.
 58. Obywatele i mieszkańcy miasta Kołomyi, przez posła Landesbergera o wprowadzenie w życie nowej ustawy gminnej i ordynacyi wyborczej, a zarazem o odrzucenie i zwrócenie petycyi wraz z projektem do statutu przedłożonej Sejmowi poprzednio przez Przełożonego gminy i Wydział miejski.
 59. Gminy: Liszki, Mników, Balice, Morowice, Cholerzyn i Nowawieś przez posła księcia Sanguszkę podobnie o sąd doraźny na podpalaczy.
 60. Gminy Zalas, Frywald i okoliczni mieszkańcy przez posła księcia Sanguszkę, podobnie o sąd doraźny na podpalaczy.
 61. Obywatele, przełożeni gmin i inni mieszkańcy obvodu Krakowskiego, przez posła księcia Sanguszkę, podobnie o zaprowadzenie sądów doraźnych na podpalaczy.
 62. Mieszkańcy powiatu Chrzanowskiego przez posła księcia Sanguszkę, podobnie o zaprowadzenie sądu doraźnego na podpalaczy.
-

Protokół

czternastego posiedzenia sejmowego z dnia 14. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon Książę Sapieha.

Sekretarze: Paszkowski, Sawczyński, ks. Kaczała, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radea Dworu Possinger-Choborski.

Posłów z początku 115 w ciągu posiedzenia 122.

Początek posiedzenia o godzinie 11 min. 20 przed południem.

Protokół posiedzenia z dnia 10. Grudnia odczytany przez sekretarza Sawczyńskiego przyjęto bez zastrzeżenia.

Odczytano treść petycji od l. 63 do l. 72 włącznie.

Urlopy ośmiodniowe udzielił ks. Marszałek posłom Hebdzie i Janowskiemu.

Odczytano interpelację posła Hubickiego dostateczną ilością podpisów popartą do pana komisarza rządowego wystosowaną z zapytaniem:

1. Czy Wysoki Rząd na ogromnych przestrzeniach z władz politycznych огоłoconych, będzie w możności dać mieszkańcom bezpieczeństwo i opiekę?

2. Czyli Wysoki Rząd przychylił się do tego, aby organizacja sądowa tymczasowo w najniższych warstwach przeprowadzoną była za współdziałaniem reprezentacji krajowej, jak się to stało w organizacji politycznej?

3. Czyli Wysoki Rząd przedłożył na tej jeszcze kadencji projekt instytucji sędziów pokoju w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 26. Marca 1866 r., i co stało na przeszkodzie, że takowe przedłożenie dotąd nie nastąpiło?

Pan komisarz rządowy zapowiada odpowiedź na jednym z najbliższych posiedzeń.

Druga interpelacja dostatecznie poparta do pana komisarza rządowego także przez posła Hubickiego wystosowana z zapytaniem:

1. Co jest prawdziwego w pogłoskach o zakazie wywozu zboża?

2. Czyli pogłoski temi dniami przez telegramy rozpowszechnione mają źródło w myśli rządowej, czy stanowią kontrminę kupców zagranicznych, od których pochodzą?

Pan komisarz rządowy odpowiada, że pogłoski o zakazie wywozu zboża są bezzasadne, Rząd dzieli zapatrywanie się wyrażone w interpelacji.

Następnie poseł Dziewoński i dostateczna liczba podpisanych interpelują pana komisarza rządowego zapytując:

1. Jakie szkoły pobierają subwencję z funduszu szkolnego?

2. Czyby nie mogły korzystać z tegoż funduszu wszystkie te gminy, które się do niego przyznają, nie posiadając żadnego zasobu na szkoły własne?

3. Czyby ten podatek nie mógł być w miejscu składanym, i wprost na korzyść szkoły miejscowej użytym?

Pan komisarz rządowy zapowiada odpowiedź na jednym z następnych posiedzeń.

Posel Golejewski i dostateczna liczba podpisanych interpelują pana komisarza rządowego w sprawie ucieczki Neczuperowicza.

Pan komisarz rządowy oświadcza, że wysadzoną została komisya sądu wyższego do zbadania tej sprawy; dopiero po ukończeniu śledztwa będzie pan komisarz rządowy w możności udzielenia obszerniejszego wyjaśnienia, tymczasem udziela tę wiadomość, że Neczuperowicz i współwinowajcy na nowo przytrzymani zostali.

Posel ks. Kaczała odczytuje interpelacyę posła Kuryłowicza i współpodpisanych do p. komisarza rządowego co do uregulowania mesznego i tak zwanych taks jura stolae, czy można się spodziewać przedłożenia rządowego w tym przedmiocie na tej kadencji.

Pan komisarz rządowy odpowiada, że na tę interpelacyę w najkrótszym czasie udzieli stanowczą odpowiedź.

Posel Szpunar i dostateczna liczba podpisanych interpelują Wydział krajowy odnośnie do wniosku na d. 5. Grudnia roku przeszłego przez interpelującego do łaski Marszałkowskiej złożonego, czyli uchwała sejmowa z d. 17. Kwietnia r. b. co do ksiąg gruntowych i hipotecznych otrzymała już najwyższą sankcyę Najjaśniejszego Pana, i jakie kroki ze strony Wydziału krajowego przedsięwzięto, aby przedmiot tak ważny nie poszedł w dalszą odwłokę.

Marszałek odpowiada, że na tę interpelacyę Wydział krajowy da w najkrótszym czasie odpowiedź.

Odczytano złożony do łaski Marszałkowskiej wniosek posła Bocheńskiego dostatecznie poparty następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wybór komisji z 7miu członków z całej Izby dla zbadania przyczyn upadku sądowictwa w kraju naszym i przedłożenia Sejmowi wniosków mających na celu zaradzenie temu złemu.

Marszałek odpowiada, że wniosek ten będzie wydrukowany i w Izbie rozdany.

Sekretarz Sawczyński odczytuje pismo z Wys. Prezydyum Namiestnictwa z zawiadomieniem, że Najjaś. Pan raczył postanowić przyjęcie deputacyi wysłanej ze Sejmu galicyjskiego celem wręczenia adresu, na niedzielę dnia 16. Grudnia o godz. 1. po południu.

Odczytano następnie pismo Wysokiego Prezydyum Namiestnictwa do ks. Marszałka wystosowane z zawiadomieniem, iż rozporządzeniem z dnia 28. Listopada raczył Najjaśniejszy Pan przyzwolić na przyłączenie dla Wschodnich i Zachodnich obwodów, osobnych dotychczas komisji do odkupu i uporządkowania ciężarów gruntowych, tudzież na połączenie osobnych dotychczas dyrekcji funduszków indemnizacyjnych.

Z porządku dziennego motywuje poseł Golejewski w pierwszym czytaniu wniosek swój w sprawie propinacyi. Izba wniosek ten odsyła do komisji propinacyjnej.

Z kolei pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o rozkładzie i poborze podatku zarobkowego i dochodowego.

Po odczytaniu sprawozdania przez członka Wydziału Grocholskiego Izba postanawia przystąpić do rozpraw w drugim czytaniu bez poprzedniego odsyłania przedmiotu do komisji.

Z kolei sprawozdanie komisji petycyjnej.

Sprawozdawca Trzeciecki wnosi, aby petycyę do l. 41. odesłać do Wysokiego Prezydyum Namiestnictwa ze szczególniejszem zaleceniem przyspieszenia reorganizacyi Towarzystwa kredytowego galicyjskiego. Izba wniosek przyjmuje.

Sprawozdawca Rodakowski odnośnie do 11. petycji żądających zaprowadzenia sądów doraźnych na podpalaczy, wnosi: petycyę te przesyłają się Wysokiemu Prezydyum Namiestnictwa z usilnem wezwaniem, żeby zwracając uwagę na tak ważny objaw opinii publicznej, świadczący o smutnym stanie niepewności w kraju, chciał z wszelką energią przeprowadzać kroki dążące do powrócenia krajowi spokoju. i bezpieczeństwa.

Posel Sanguszko odnośnie do wyżej wymienionych petycji, wnosi:

Wydział krajowy zrobi przedstawienie Wysokiemu c. k. Rządowi krajowemu, aby uzyskać dla obwodów : Krakowskiego, Wadowickiego, Sandeckiego i Tarnowskiego bezzwłocznie zaprowadzenie sądu doraźnego dla podpalaczy w myśl §. 397. ustawy o sądach doraźnych (Reichs. Ges. Blt. 1853) i sprężyste wykonanie onego.

Wysoki Wydział przedstawi razem Wysokiemu c. k. Rządowi potrzebę, aby przepisy ostrożności i zapobieżenia pożarom były pilnie wykonywane i surowo strzeżone.

Przy głosowaniu Izba odrzuca pop rawkę ks. Sanguszki, a wniosek sprawodawcy zamienia w uchwałę

Dalej wnosi sprawozdawca Rodakowski odnośnie do petycyi do l. 12.: Prośba pana Dynidowicza odstępuje się Wysokiemu Prezydium Namiestnictwa z tem usilnem zaleceniem, żeby Wysokie Prezydium chciało poprzeć tę sprawę, i przyczynić się do uzyskania od Najjaśniejszego Pana tego aktu łaski. Izba wniosek przyjmuje.

Następne posiedzenie we środę dnia 19. Grudnia.

Na porządku dziennym.

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Zyblikiewicza o odstąpienie na rzecz kraju administracyi lub dzierżawy dóbr publicznych.
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Ławrynowicza o wyjednanie dla gmin podgórze Karpackiego zniżenia cen surowicy.
3. Sprawozdanie komisji petycynej.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. minucie 50.

Zastępca Marszałka

Litwinowicz wł. r.

Ludwik Wodzicki wł. r.

Z. Sawczyński wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 14. Grudnia 1866.

63. Gmina Iwkowa w pow. Brzesko, przez posła Hebde, o przyłączenie jej przy przyszłej organizacyi powiatów do powiatu Bocheńskiego.
64. Gmina Skutyn pow. Różniatów, przez posła Hóppena, o pozwolenie pobierania surowicy solnej na własny użytek w obrębie gminy.
65. Gmina Rudniki, przez posła Bielewicza, ponawia prośbę o zniesienie mesznego opłacanego do probostwa obrz. łac. w Mościskach.
66. Schneider Antoni, przez posła Dr. Majera, o wsparcie do przedsięwziętej przez niego pracy szczegółowego opisu Galicyi.
67. Rada miasta Krakowa, przez posła Dietla, o powiększenie liczby posłów z Krakowa na Sejm krajowy.
68. Właściciele dóbr i inni mieszkańcy powiatu Zasów, przez posła ks. Sanguszkę, o zaprowadzenie w Galicyi sądu doraźnego na podpalaczy.
69. Właściciele dóbr i inni mieszkańcy obwodu Wadowickiego, przez posła ks. Sanguszkę, podobnie o zaprowadzenie sądu doraźnego na podpalaczy.
70. Mieszkańcy z okolic Rzegocina, przez posła ks. Sanguszkę, podobnie o zaprowadzenie sądu doraźnego na podpalaczy.
71. Parafianie kościoła Wojakowskiego, przez posła Żuka-Skarszewskiego o przyłączenie tej parafii do powiatu Bocheńskiego zamiast do Brzeskiego.
72. Sobolewski Jan nauczyciel szkoły trywialnej w Monasterzyskach, przez posła Majera, o przyspieszenie regulacyi tamtejszej szkoły trywialnej, i o regularną wypłatę płacy.

Protokół

piętnastego posiedzenia sejmowego z dnia 19. Grudnia 1866.

Obecni: Zastępca Marszałka Jego Excel. ks. Metropolita Litwinowicz.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Sawczyński, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Posłów z początku 101 w ciągu posiedzenia 111.

Początek posiedzenia o godzinie 11 min. 35 przed południem.

Protokół posiedzenia z dnia 14. Grudnia 1866 odczytany został przez sekretarza posła Ludwika Wodzickiego i przyjęty z poprawką zrobioną na żądanie posła Hubickiego, w wyrazach: „nie zaprowadzając równocześnie sądów pokoju na mniejszych okręgach“ po wyrazach „dać opiekę bezpieczeństwu osoby i mienia.“

Otrzymali urlopy 8miodniowe posłowie Stocki, Witalis i Rogalski.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 106 włącznie.

W odniesieniu się do petycyi Nr. 105 i 106 gminy Rożnów oraz gmin Zakołówka, Ryczki, Wierzbowiec i Wołyńiec o przysłanie im statutu gminnego w polskim języku poseł hrabia Golejewski stawia wniosek: aby Sejm polecił komisji petycyjnej sprawozdanie o niej na najbliższem posiedzeniu. Izba przychyliła się do tego wniosku.

Odczytany jest wniosek posła Wężyka tyczący się zniesienia i wynagrodzenia własności propinacyi: mieszczący projekt w §§fach 24, do którego dołączonym jest plan umorzenia.

Z porządku dziennego przychodzi pierwsze czytanie wniosku posła Zyblikiewicza o odstąpieniu na rzecz kraju administracyi lub dzierżawy dóbr publicznych. Wnioskodawca ze względu na krótkość pozostającego czasu teraźniejszej kadencyi sejmowej, w którym nie mogłaby ta rzecz dojść do rozwiązania, cofa swój wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Ławrynowicza o wyjednanie dla gmin Podgórze Karpackiego zniesienia ceny surowicy. Wnioskodawca popiera wniosek, a Izba zgodnie z jego żądaniem przekazuje go komisji administracyjnej.

Z porządku dziennego sprawozdawca komisji petycyjnej poseł Rodakowski wnosi prośbę Nr. 97 Zakładu Narodowego Imienia Ossolińskich o w tymże Zakładzie wyłączne wydawnictwo książek polskich ludowych. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji uchwała: Powtórnie wezwać Prezydium Namiestnictwa o poparcie u Władz tej prośby i o przyspieszenie ostatecznego załatwienia. Tenże sprawozdawca wnosi prośbę Nr. 5 uczniów szkoły technicznej krakowskiej o zrównanie ich co do uwolnienia od służby wojskowej z uczniami szkół technicznych innych miast.

Sejm zgodnie z wnioskiem komisji uchwała:

Prośbę tę przesłać Wysokiemu Prezydium Namiestnictwa z usilnem zaleceniem, żeby w Ministerstwie Stanu chciało wyrobić dla uczniów instytutu technicznego krakowskiego uwolnienie od poboru

wojskowego. Tenże sprawozdawca wnosi prośbę Nr. 13 panów Izydora Dymidowicza, Adolfa Aleksandrowicza, Michała Bałuckiego, Alfreda Szczepańskiego, Ignacego Wywialkowskiego i Maryana Dworskiego o zniesienie skutków wyroku sądu wojennego.

Sejm zgodnie z wnioskiem komisji uchwała:

Petycję tę przesłać Wysokiemu Prezydum Namiestnictwa z usilnem zaleceniem, żeby Prezydum Namiestnictwa chciało w dobrze zrozumianym interesie kraju i Rządu poprzeć u Najj. Pana prośbę o opuszczenie skutków kary zapadłej na podstawie wyroków sądów wojennych z roku 1864.

Tenże sprawozdawca wnosi prośbę Nr. 102 Witalisa Smochowskiego artysty wysłużonego sceny lwowskiej o podniesienie dotychczasowej emerytury. Komisja petycyjna wnosi, aby Sejm uchwalił:

Na podstawie statutów emerytury dla aktorów sceny polskiej, w myśl fundatora śp. hrabiego Stanisława Skarbka ma być wymierzona i wypłacona panu Witalisowi Smochowskiemu od dnia 1. Stycznia 1867 emerytura na podstawie wysłużonych przez niego 52 lat w ilości równej 800 złr. wedle §fu 33 statutów emerytury.

Posel Pietruski członek Wydziału krajowego dla dostarczenia Sejmowi dowodów przeciw wnioskowi komisji żąda odroczenia dyskusji nad tym przedmiotem do jednego z bliższych posiedzeń.

Izba przychyliła się do wniosku posła Pietruskiego.

Następnie z komisji petycyjnej sprawozdawca poseł Rydzowski wnosi prośbę gminy Brzostek o pomoc przeciw opieszałości władz kameralnych i finansowych.

Sejm zgodnie z wnioskiem komisji uchwała: udzielić tę prośbę c. k. Prezydum Namiestnictwa z zaleceniem stosownego postąpienia w celu uwzględnienia prośby gminy miasta Brzostka co do udzielenia jej odpisu wymienionej w prośbie łasyi.

Tenże sprawozdawca wnosi prośbę Nr. 30 ks. Wincentego Wąsikiewicza tyczącą się skonfiskowania przez c. k. prokuraturę Sądecką broszury: „O organizacyi szkół wiejskich“ dla Wysokiego Sejnu przeznaczonej. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi nad tą prośbą do porządku dziennego.

Tenże sprawozdawca wnosi prośbę Nr. 42 p. Franciszka Zaremby mieszczącą skargę na wyrażenia katastralnego urzędnika p. Foederansperga obelżywe o całym obywatelstwie. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji petycję tę odstępuje Prez. c. k. Namiestnictwa z uprzejmem wezwaniem zarządzenia ścisłego dochodzenia co do wyszczególnionych w niej okoliczności, a w razie sprawdzenia tychże, przykładnego ukarania pana Tymoteusza Foederansperga.

Następnie z komisji petycyjnej sprawozdawca poseł Gniewosz wnosi: petycję Nr. 58. obywateli miasta Kołomyi przeciw projektowi statutu dla tegoż miasta przez teraźniejszego naczelnika gminy i Wydział przedłożonemu, Sejm uchwała zgodnie z wnioskiem komisji:

Udzielić c. k. Prezydum Namiestnictwa uwiadomienie obywateli kołomyjskich o wstrzymaniu przygotowań do przeprowadzenia ustawy gminnej w Kołomyi z dniem 1. Stycznia 1867 przez naczelnika miasta z usilnem zaleceniem zarządzenia wzmiankowanemu nadużyciu, oraz odstępuje petycję komisji statutów miejskich.

Tenże sprawozdawca wnosi dalej: petycję Nr. 52. i 72. Karola Godzienia nauczyciela w Miechocinie i Jana Sobolewskiego nauczyciela w Manasterzyskach o wypłatę zaległych dotacyj. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje c. k. Prezydum Namiestnictwa z uprzejmem zaleceniem uwzględnienia, zarazem zwraca uwagę na konieczność zarządzenia, ażeby dotacya nauczycielom szkół ludowych w wyznaczonym czasie uiszczaną bywała.

Petycję Nr. 64. gminy Strutyna o wyjednanie pozwolenia na pobieranie surowicy solnej dla bydła z źródła w obrębie gminy istniejącego, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje c. k. Prezydum Namiestnictwa z zaleceniem możliwego uwzględnienia.

Nad petycją Nr. 49. kilku gmin i obszarów dworskich powiatu Jordanowskiego tyczącą się utrzymania drogi, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi do porządku dziennego.

Petycję Nr. 46. Jana Wiśniowskiego malarza w Samborze o udzielenie środków do kształcenia się zagranicą, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje Wydziałowi krajowemu.

Nad petycją Nr. 44. gmina Buków w obwodzie Sanockim w sprawie względem wrębu i państwa, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi do porządku dziennego.

Petycję Nr. 19. Ignacego Moraczewskiego w powiecie Rzeszowskim o niżenie wymierzonego podatku gruntowego, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje c. k. Prezydium Namiestnictwa do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Petycję Nr. 51. gminy Dżurków w powiecie Obertyńskim o wstawienie się do Władz w celu odpisania za rok 1865 zaległego podatku, rozłożenia na dwa lata zaległego za 1866 i odwołania egzekucji, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Nad petycją Nr. 17. gminy Hołyszów w powiecie Żurawieńskim o wyjednanie dla niej parochii, lub o wydawanie z kasy krajowej dodatku cerkiewnego, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi do porządku dziennego.

Nad petycją Nr. 38. gminy Zadubrowce z zażaleniem na dwór o zabór gruntów, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji, iż sprawy takie do sądów należą, przechodzi do porządku dziennego.

Następnie sprawozdawca komisji petycyjnej poseł Trzeciecki wnosi: Petycję Nr. 50. gminy powiatu Jordanowskiego o niżenie ceny soli o jedną trzecią część, odstępuje się c. k. Prez. Namiestnictwa; Sejm uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Petycję Nr. 34. Towarzystwa jedwabniczego w Białej o udzielenie trzechletniego wsparcia po 300 złr. rocznie, komisja wnosi, aby Sejm polecił Wydziałowi krajowemu udzielenie jednorazowego zasiłku 200 złr.

Poseł ks. Pawlików wnosi aby petycję tę odesłać komisji budżetowej do możliwego uwzględnienia. Izba uchwała zgodnie z wnioskiem posła ks. Pawlikowa.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Zastępca Marszałka ogłasza posiedzenie na dzień 20. Grudnia o godzinie 11. i porządek dzienny:

1. Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyach Nr 105. i 106. według zapadłej uchwały Sejmu.
2. Sprawozdanie komisji o sejmowej ustawie wyborczej.
3. Sprawozdanie komisji o utworzeniu funduszu zapasowego parafialnego.
4. Sprawozdanie komisji o budżecie indemnizacyjnym.

Posiedzenie zamknięte o godzinie 1. minucie 40.

Zastępca Marszałka

Łitwinowicz wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Kaczala wł. r.

Z drukarni Kornela Pillera 1866.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 19. Grudnia 1866.

73. Klasztor PP. Benedyktynów w Przemyślu, przez posła ks. Stępkę o zapomogę na ukończenie restauracji zabudowania klasztornego.
74. Rada miasta Krakowa, przez posła Dietla w sprawie ulgi w kosztach kwaterunku.
75. Urząd parafialny gminy Grabie, przez posła Gniewosza, z prośbą gminy Podgarbie o pozwolenie obrania wójta w swojej gminie.
76. Gmina Zakościele i Bradkowice, przez posła Bielewicza, o przywrócenie terminu do wykupu mesznego.
77. Gmina miasta Lwowa, przez posła JEx. hr. Gołuchowskiego w sprawie siedzib zarządów kolei żelaznych galicyjskich.
78. Taż sama gmina, przez posła JEx. hr. Gołuchowskiego o zasiłek pieniężny na utrzymanie tutejszej szkoły przemysłowej.
79. Gmina miasta Brody, przez posła JEx. hr. Gołuchowskiego o statut dla tego miasta.
80. Ludność izraelska miasta Tarnowa, przez posła JEx. hr. Gołuchowskiego, protestuje przeciw zarysom statutu gminnego przez gminę Tarnowską w r. 1863 do uchwały przedłożonego.
81. Gmina Porchowa, przez posła Grocholskiego, o komisję do uregulowania służebnictw.
82. Gmina Sułkowszczyzna, przez posła Bielewicza o relację mesznego na pieniądze.
83. Zieliński Piotr z Przemyślan, przez posła ks. Pawlikowa, z użaleniem się na nauczyciela tamtejszej szkoły.
84. Nanowski Aleksander, przez posła Smarzewskiego, o pozostawienie prawa propinacyi przy terażniejszych jej właścicielach.
85. Pełnomocnicy gminy Nadytycz, przez posła ks. Kuziemskiego, użalają się na zabranie im pastwisk.
86. Gmina Hankowce, przez posła Zaparyniuka, o komisję do załatwienia sporu z dworem o grunta.
87. Gmina Wołczkowce, przez posła Zaparyniuka, o metryki z roku 1787 i 1820 do załatwienia sporu z dworem o grunta.
88. Gmina Kniże nad Czeremoszem, o sprawdzenie jej sprawy z dworem względem oddania łągów.
89. Tymoszczuk Iwan i Stefiuk Kostyn z Oleszkowa, przez posła Zaparyniuka, o ustanowienie sądu do rozstrzygnięcia sporu z dworem o grunta.
90. Gmina Oleszków, przez posła Zaparyniuka, o rozstrzygnięcie sporu z dworem o grunta.
91. Gmina Orelec, przez posła Zaparyniuka, o komisję do załatwienia sporu z dworem o grunta.
92. Gmina Budy Łańcuckie, przez posła Szpunara, o zaprowadzenie asekuracyi od pożarów.
93. Taż sama gmina, przez posła Szpunara, o uregulowanie dochodów plebańskich im przysługujących.
94. Taż sama gmina, przez posła Szpunara, z użaleniem się na bezustanne reparacye budynków parafialnych.

95. Taż sama gmina, przez posła Szpunara, o zmianę notaryuszów miejscowych.
96. Taż sama gmina, przez posła Szpunara, użala się na uciążliwe dawanie dziesięciny i mesznego.
97. Kuratora Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, przez posła hr. Russockiego z przedstawieniem w sprawie druku i sprzedaży książek szkolnych.
98. Szymańska Antonina, przez posła hr. Badeniego o załatwienie pertraktacji spadkowej po Ludwiku Gajewskim i wypłacenie jej procentu od legatu 2.500 złr.
99. Dyrekcya lwowskiej akademii technicznej, przez posła Krzeczunowicza, o przyzwolenie funduszu dla dwóch profesorów tej akademii w celu zwiedzenia paryzkiej wystawy przemysłowej.
100. Sołtysi z Wierżhomli Małej powiatu Krynica, przez posła Trochanowskiego, z użaleniem się na kameralne państwo Muszyna o zabranie parcel lasowych i przylasków.
101. Merena Elias z Florynki, przez posła Trochanowskiego, użala się na pokrzywdzenie przez żyda Mojżesza Bauernfreunda i na urząd powiatowy.
102. Smochowski Witalis, były artysta i Dyrektor teatru polskiego, przez posła Rodakowskiego, uzupełnia poprzednie podanie swoje o wyznaczenie mu emerytury 840 złr. wal. austr.
103. Właściciele dóbr i inni mieszkańcy okolicy Sędziszowa, przez posła księcia Sanguszkę, o zaprowadzenie sądu doraźnego w Galicyi na podpalaczy.
104. Właściciele dóbr, plebani i inni mieszkańcy z okolicy Jasła, przez posła księcia Sanguszkę, podobnież o sąd doraźny na podpalaczy.
105. Gmina Rożnów przez posła hr. Golejewskiego, o przysłanie jej w polskim języku statutu i ordynacyi gminnej wyborczej.
106. Gmina Zakołówka, przez posła hr. Golejewskiego, Ryczki, Wierzbowce i Wołyniec proszą także o przysłanie im w polskim języku statutu i ordynacyi gminnej wyborczej.

Protokół

szesnastego posiedzenia sejmowego z dnia 20. Grudnia 1866.

Obecni : Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze : ks. Kaczała, Paszkowski, Ludwik Wodzicki, Zakrzewski.

Komisarz rządowy : c. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Posłów z początku 117 w ciągu posiedzenia 125.

Początek posiedzenia o godzinie 11 min. 20 przed południem.

Protokół posiedzenia z dnia 19. Grudnia 1866 odczytany przez sekretarza posła Paszkowskiego przyjmuje Izba bez zmiany.

Książę Marszałek zawiadamia Izbę o najłaskawszem przyjęciu przez Najjaśniejszego Pana deputacy wysłanej celem wręczenia adresu sejmowego. Odpowiedź Najj. Pana odczytuje sekretarz poseł Ludwik hr. Wodzicki w języku polskim, a następnie sekretarz ks. Kaczała w języku ruskim. Izba powstawszy przyjęła tę wiadomość okrzykami : Niech żyje ! i Mnohaja lita !

Sekretarz poseł Paszkowski odczytuje reskrypt c. k. Namiestnictwa z dnia 18. Grudnia 1866 do l. 10.148/prezyd. względem zamknięcia sesji sejmowej z dniem 22. ewentualnie zaś 31. Grudnia b. r.

Marszałek wyraża z tego powodu życzenie przyspieszenia ile możliwości prac komisyjnych.

Następnie odczytuje sekretarz poseł Paszkowski drugi reskrypt c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 19. Grudnia 1866 do l. 5.533/prezyd. zawiadamiający o niemożności zadość uczynienia wezwaniu Wysokiego Sejmu co do dodatkowego wykupu niezmiennych danin dla kościołów i plebanij nie podanych do wykupu w czasie edyktami oznaczonym.

Odczytano dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu do l. 119 włącznie.

Z porządku dziennego nastąpiło sprawozdanie komisji petycyjnej. Sprawozdawca poseł Rodakowski wnosi petycję do l. 193 gminy Rożnowa powiatu Zabłotowskiego obwodu Kołomyjskiego, o zamianę przysłanego jej ruskiego egzemplarza ustawy gminnej na egzemplarz polski.

Po krótkiej dyskusyi, w której wzięli udział posłowie ks. Pawlików i Zyblikiewicz, tudzież po przemówieniu komisarza rządowego, dalej po przyjęciu na wniosek posła Adama hr. Potockiego zamknięcia dyskusyi i po wysłuchaniu zapisanych trzech mowców ks. Naumowicza, Krzczunowicza i Demkowa, a powtórnem przemówieniu komisarza rządowego i sprawozdawcy, uchwała Izba zgodnie z wnioskiem komisji : przesłanie tej petycji c. k. Prezydium Namiestnictwa do przedsiębrania odpowiednich kroków i uwzględnienia prośby o przesłanie polskich egzemplarzy prawa gminnego.

Tenże sprawozdawca wnosi prośbę do l. 194 gmin Zakołówka, Ryczki, Wierzbowce i Wołyńiec o przesłanie prawa gminnego i ordynacyi wyborczej w języku polskim. Po przemówieniu posła ks. Łozińskiego, a po zamknięciu dyskusyi po głosie posłów Krzczunowicza i Naumowicza i danem przez

komisarza rządowego wyjaśnieniu, uchwała Izba zgodnie z wnioskiem komisji, przesłanie tej petycji do c. k. Prezydium Namiestnictwa celem uwzględnienia i dopełnienia zawartej w petycji prośby.

Tenże sprawozdawca wnosi odnośnie do zapadłej na poprzednim posiedzeniu odraczającej uchwały petycję do l 52 i 189 pana Witalisa Smochowskiego artysty dramatycznego i byłego dyrektora lwowskiej sceny polskiej, o oznaczenie emerytury na podstawie zasady i orzeczenia statutów w kwocie 800 złr. m. k. czyli 840 złr. w. a. Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji:

że postanowieniami §fu 26 statutów emerytury dla aktorów sceny polskiej we Lwowie, którzy pełnili służbę tak w starym teatrze, jako też w teatrze hr. Skarbka, objęty i określony jest ten czas służby przy scenie polskiej, który upłynął przed 28. marca 1845, to jest przed dniem utworzenia funduszu emerytury. Od dnia tego aktorom i aktorkom należącym do składu sceny polskiej we Lwowie przed 28. Marca 1845 każdy rok spędzony w usługach sceny polskiej przy teatrze hrabiego Skarbka, chociaż spędzony przed uchwaleniem statutów i przyjęciem ich do tego zakładu, ma być policzony przy wyznaczeniu emerytury.

Wedle tej zasady i wymiarów już pensje emerytalne mają być obliczone i wypłacane, jednakże tylko od dnia 1. Stycznia 1867.

Petycja pana Smochowskiego odstępuje się Wydziałowi, żeby je załatwił wedle zasad powyżej ustanowionych.

Z porządku dziennego sprawozdanie komisji o reformie składu Sejmu i sejmowej ordynacji wyborczej.

Sprawozdawca poseł Krzczunowicz odczytuje treść sprawozdania komisji. W zagajonej rozprawie ogólnej przemawiają posłowie: ks. Pawlików, Lipczyński i ks. Łoziński, a po przyjęciu zaproponowanego przez posła Golejewskiego zamknięcia dyskusji, jako mowy jeneralni poseł Zyblikiewicz za, a poseł Demków przeciw wnioskowi komisji, poczem wniosek ks. Pawlikowa o przejście do porządku dziennego zostaje w mniejszości.

Do specjalnej dyskusji odracza Marszałek posiedzenie o godzinie 5. do godz. 6tej wieczorem.

Dalszy ciąg posiedzenia o godzinie 6tej minut 50.

Posłów obecnych z początku 120 w ciągu posiedzenia 124.

Odczytany przez sprawozdawcę posła Krzczunowicza tytuł Ustawy opiewający: „Ustawa z dnia . . . dla Królestwa Galicji i Lodomeryi i Wielk. Księstwa Krakowskiego zmieniająca §. 3. statutu krajowego z 26. Lutego 1861. Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, rozporządzam co następuje“ — przyjęto.

Gdy Izba zgodziła się na to, aby wziąć pod specjalną dyskusję cały artykuł 1szy, sprawozdawca poseł Krzczunowicz odczytał takowy poprawiając mylną datę 20. Lutego na 26. Lutego.

Posł Lipczyński wnosi dostatecznie popartą poprawkę do l ustępu b), żądając, aby ten ustęp opiewał tak: „Z dwóch członków, jednego z lwowskiego a drugiego z krakowskiego Uniwersytetu wybranych.“

Posł Koczyński podaje na wypadek odrzucenia wniosku komisji, następujący dostatecznie poparty wniosek ewentualny: Wysoki Sejm raczy uchwalić: W miejsce §§. 5. i 6. wchodzi do krajowej ordynacji następujące postanowienia:

„Do rzędu posłów wiejskich zalicza §. 3. Statutu krajowego także posłów z pomniejszych „miast i miasteczek. Na tej podstawie gminy mniejsze wybierają posłów z 16tu okręgów miejskich i z „58miu okręgów wiejskich. Wnoszę odesłać ten wniosek do komisji specjalnej dla poprawienia prawa „wyborczego wysadzonej, z poleceniem, aby jeszcze w ciągu obecnej kadencji przedstawiła projekt do „zmiany krajowej ordynacji wyborczej za pomocą zmiany w okręgach wyborczych dla posłów wskazanych „w ustępie III. lit. C. §. 3. tak, żeby ten projekt mógł być uchwalonym prostą czyli bezwzględną większością głosów.“

Po wysłuchaniu posłów: Wolnego, Naumowicza, Adama hr. Potockiego i Grocholskiego, przystąpiono do głosowania nad poprawką posła Lipczyńskiego do ustępu lit. b. tej treści: „Z dwóch członków, jednego z lwowskiego, a drugiego z krakowskiego Uniwersytetu wybranych.“ Poprawka ta nie otrzymała większości.

Gdy sprawozdawca komisji oświadczył, iż komisya odstępując od pierwotnego wniosku swego co do podwyższenia ogólnej liczby posłów do 163, a mianowicie co do podwyższenia liczby posłów miast i Izb handlowych i przemysłowych do 35, przyswoiła sobie poprawkę posła Zdunia, żądającą powiększenia liczby posłów do 160, a w szczególności liczby posłów miast i Izb handlowych i przemysłowych do 32 — poseł Grocholski podniósł pierwotny wniosek komisji, zawarty w Art. I. tej treści.

Artykuł I. Postanowienia §. 3. Statutu krajowego z dnia 26. Lutego 1864 i Ustawy z dnia 20. Września 1866, zawierającej dodatek do §. 3. Statutu krajowego (Dzien. Ust. i Rozp. kraj. Nr. 22) znoszą się.

§. 3. Statutu krajowego ma brzmieć jak następuje:

Sejm krajowy składa się z stu sześćdziesięciu trzech członków mianowicie:

- a) z trzech arcybiskupów lwowskich, biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego, a względnie aż do jego instalacji, z gr. kat. sufragana lwowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator dyecezyi jest członkiem Sejmu krajowego;
- b) z rektorów Uniwersytetów krakowskiego i lwowskiego;
- c) ze stu pięćdziesięciu trzech posłów wybranych, a to:
 - I. czterdziestu czterech posłów z klasy wielkich posiadaczy gruntowych;
 - II. z trzydziestu pięciu posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych i Izb handlowych i przemysłowych;
 - III. z siedmdziesięciu czterech posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Przy imiennem głosowaniu nad tym przez posła Grocholskiego podniesionym wnioskiem, oświadczyło się, za wnioskiem głosów 82. przeciw wnioskowi głosów 42.

Podniesiona przez kilku posłów wątpliwość, co do ścisłości powyższego obliczenia spowodowała powtórne głosowanie imienne, przy którym oświadczyło się za wnioskiem posła Grocholskiego głosów 82, przeciw wnioskowi głosów 41, zatem takowy za przyjęty uznano.

Następnie przyjęto zgodnie z wnioskiem komisji Art. II. w osnowie: „Art. II. Ustawa niniejsza „wchodzi w moc obowiązującą od pierwszych po jej ogłoszeniu powszechnych wyborów do Sejmu“ — tudzież Art. III. w osnowie: „wykonanie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.“

Przystąpiono do trzeciego czytania całej Ustawy w pierwotnem brzmieniu wniosku komisji — poczem zarządzone głosowanie imienne okazało za wnioskiem głosów 82., przeciw wnioskowi głosów 42.

Posiedzenie zamknięto po godzinie 9tej wieczorem.

Następne posiedzenie naznaczone na sobotę dnia 22. Grudnia 1866. o godzinie 11tej.

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie komisji administracyjnej, o funduszu zapasowym parafialnym.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej o funduszu domestykalnym.

L. Sapieha wł. r.

Jakób Zakrzewski wł. r.
Sekretarz.

St. Kaczała wł. r.
Sekretarz.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 20. Grudnia 1866.

107. Magistrat i Rada miejska Nowego-Sącza, przez posła Gutowskiego, o statut dla tego miasta.
 108. Gmina Jaszczurowa przez posła Ignacego Skrzyńskiego, z użaleniem na niesłuszne katastralne oszacowanie gruntów.
 109. Chrzanowski Mieczysław, dyurnista Wydziału krajowego, przez posła Zyblikiewicza, o uwolnienie go od składania dowodu ukończonych szkół, przypisanych dla ubiegających się o posadę przy Wydziale krajowym.
 110. Gmina Studzian i Dębów przez posła Szpunara, o uwolnienie od płacenia podatków z powodu gradobicia.
 111. Młodecki Kazimierz, właściciel dóbr Brody z przyległościami przez posła Hubickiego, z przedstawieniem w sprawie odkupu prawa propinacyi.
 112. Gmina Maniowa, przez posła Żabińskiego, o nadanie jej prawa rybołówstwa.
 113. Taż sama gmina przez posła Żabińskiego, o przyspieszenie załatwienia sprawy o lasy sporne.
 114. Taż sama gmina przez posła Żabińskiego, o prawo propinacyi.
 115. Siedmiu gospodarzy wsi Buków przez posła ks. Stępka o pastwiska Olszyny.
 116. Gmina Joćmierz, przez posła hr. Dzieduszyckiego, o pastwiska Błonie.
 117. Gminy Wielkiego Księstwa Krakowskiego Zachodniej Galicyi przez posła Adama hr. Potockiego, o pozwolenie zbierania składek na fundusz odbudowania tak zwanej Bursy Jerozolimskiej egzystującej do niedawna w Krakowie jako pamiątka po Zbigniewie Oleśnickim Kardynale-Biskupie, a zniszczonej przez pożar przed dwudziestu laty.
 118. Gmina miasta Przemyśla przez posła Ziembickiego, o podwyższenie taryfy czynszowej za kwatery wojskowe dla c. k. oficerów.
 119. Gelinek Adolf, były urzędnik c. k. Izby obrachunkowej przez posła Pietruskiego, prosi ażeby temuż wolno było mimo przekroczonego wieku lat 40, kompetować o posadę w Oddziale rachunkowym przy Wydziale krajowym.
-

Protokół.

siedmnastego posiedzenia sejmowego z dnia 22. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Ludwik Wodzicki, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Posłów obecnych na początku 104, w ciągu posiedzenia 119.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Protokół posiedzenia z dnia 20. Grudnia odczytany jest przez sekretarza posła Zakrzewskiego i przyjęty bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg petycji do Sejmu wniesionych aż do Nr. 122 włącznie.

Odczytano dwie interpelacje posła Lipczyńskiego i współpodpisanych, do p. komisarza rządowego.

Pierwsza, czy wiadomo jest c. k. Rządowi, że stacye telegraficzne rządowe w całym kraju, jakkolwiek telegramy polskie przyjmować są zmuszone, robią wszystko, aby telegrafującą, a zatem płaćącą publiczność od zwyczaju telegrafowania po polsku odstręczyć? P. komisarz rządowy oświadcza, że o ile ogólnikowo wskazane fakta dozwolą, odpowie na jednym z najbliższych posiedzeń.

Druga do Wydziału krajowego:

- a) co się stało z wnioskiem o ułożenie przepisów policyi lekarskiej dla kraju naszego i o zapewnienie pomocy lekarskiej dla mieszkańców małych miasteczek oraz niezamożnej ludności miejskiej?
- b) czy czynności c. k. urzędów powiatowych na mocy reskryptu Wysokiej c. k. Komisji namiestniczej krakowskiej z dnia 14. Sierpnia r. b. do Nr. 2.641 pr. w miesiącu Październiku przedsiębrane są Wydziałowi krajowemu wiadome?
- c) czy takowe i w jakim zostają związku z powyższym moim wnioskiem?

Marszałek oświadcza, że na tę interpelację Wydział krajowy odpowie na jednym z przyszłych posiedzeń.

Posel ks. Fortuna otrzymał od księcia Marszałka urlop 8dniowy.

Z porządku dziennego poseł Gniewosz jako sprawozdawca komisji administracyjnej wnosi sprawozdanie tejże komisji o przedłożeniu rządowem względem utworzenia w każdej parafii wyznania katolickiego, funduszu zapasowego na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych wraz z projektem ustawy.

Przy rozprawie ogólnej poseł Staruch stawia wniosek przejścia do porządku dziennego, wniosek ten jest poparty.

W głosowaniu wniosek ten przejścia do porządku dziennego zostaje w mniejszości.

Tytuł przyjęty jak następuje:

Ustawa z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, o utworzenie w każdej parafii wyznania katolickiego funduszu zapasowego na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Do Artykułu I. stawia dodatek poseł Krzeczunowicz: „jeżeli te koszta nie znajdują już całkowitego pokrycia w środkach wskazanych w §§. 1. do 7. ustawy o konkurencyi kościelnej z dnia 15. Sierpnia 1866.” Poprawka ta przy głosowaniu upadła.

Artykuł I. przyjęty jest jak następuje:

W każdej parafii wyznania katolickiego ma istnieć fundusz parafialny zapasowy na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych.

Artykuł II. przyjęty jest według brzmienia projektu komisji jak następuje:

Fundusz zapasowy utworzonym będzie z dodatków uiszczanych przez parafian osobno dla każdego obrządku.

Do Artykułu III. podaje poprawkę poseł Wolny, aby w tym artykule trwanie uiszczenia podatku zamiast od ukończonego 16. do 60. roku życia, postanowić: „od ukończonego 16. do 50. roku życia.”

Poseł Szpunar stawia poprawkę, aby obowiązek ten rozciągał się od 20. do 50. roku życia.

Poseł ks. Kuryłowicz stawia poprawkę:

„Datek parafialny ma składać:

- 1) parafianin niepłacący podatków stałych tak mężczyzna jak kobieta od ukończenia 16. do ukończenia 60. roku życia w rocznej kwocie 10 kr.;
- 2) płacący podatki za siebie, żonę i dzieci razem w kwocie rocznej równającej się 50tej części kosztów potrzebnych na wystawienie budynków cerkiewnych i parochialnych zastosowanych do potrzeb parafii do rozkładu wedle podatków stałych, jednakże nigdy mniej jak 20 kr. w. a. a nie więcej jak 10 złr.

Poseł Gnoiński podaje dodatek do ustępu drugiego tego artykułu następujący: „mają jednak prawo żądania od obowiązanych zwrotu wypłaconej w ich zastępstwie kwoty.”

W głosowaniu wniosek posła ks. Kuryłowicza upada, toż samo wniosek posła Szpunara. Utrzymuje się większością wniosek posła Wolnego. Dodatek posła Gnoińskiego zostaje usunięty.

Artykuł III. przyjęty według projektu komisji z poprawką posła Wolnego, brzmi jak następuje:

Datek parafialny winien uiszczać każdy parafianin bez różnicy płci od ukończonego 16. do ukończonego 50. roku życia, w rocznej ilości po 10 kr. w. a.

Za bezwłasnowolnych są odpowiedzialni ich prawni zastępcy, za zostających w stosunku służebnym ich chlebobawcy.

Do Artykułu IV. stawia poseł Kraiński poprawkę, po „ubodzy” dodać wyrazy „kaleki do żadnej pracy nie zdolni.”

Poseł Ławrynowicz stawia poprawkę, aby i będący w wojsku uwolnieni byli od uiszczania datku.

Obie te poprawki upadają. Przyjętym jest artykuł IV. w brzmieniu:

Ubodzy datków parafialnych nie uiszczają.

Artykuł V. przyjęty według brzmienia projektu jak następuje: „Datki parafialne mają być ściągane corocznie przez organa, wybierające w gminie należytości pieniężne na cele gminne (§. 87. ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866).”

Datki w miarę wpływania mają być lokowane w jednej z kas oszczędności lub w innych zakładach kredytowych w kraju istniejących.

Do Artykułu VI. poseł Grocholski robiąc użytek z prawa dozwolonego §. 41. tymczasowego regulaminu podnosi usuniętą przy artykule I. poprawkę posła Krzeczunowicza, stawiając ją jako dodatek do ustawy mający być przez komisję w niej zamieszczonym, następującego brzmienia:

„Fundusz zapasowy nie będzie utworzony w tych parafiach, w których koszta stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych znajdują całkowite pokrycie w środkach wskazanych w §§. 1. do 4. i w §. 7. ustawy o konkurencyi kościelnej z dnia 15. Sierpnia 1866.

Poprawka ta podpisana przez 34 członków jest przez Sejm dopuszczoną — wskutek czego Marszałek oznajmia odesłanie całej ustawy w trakcie rozprawy będącej do komisji, i odracza posiedzenie o godzinie 2giej min. 35. naznaczając otwarcie posiedzenia na nowo o godzinie 6tej wieczorem.

Po otwarciu na nowo posiedzenia o godzinie 6^{1/2} odczytano interpelację posła Lipczyńskiego i współpodpisanych do p. komisarza rządowego: „Czy Rządowi wiadomo, i czy są jakie zarządzone zaradcze środki na usunięcie niedogodności, na jakie są narażeni parafianie wsi Rzęsna Polska pod Lwowem.” Komisarz rządowy odpowiada, że Rząd nie utrzymuje ewidencji ciągłej podobnych okoliczności, lecz dziękuje interpelantowi za uwiadomienie o stanie rzeczy, któremu zaradzić będzie staraniem Władzy.

Wracając do porządku dziennego, poseł Gniewosz oznajmia imieniem komisji, iż ta zgodziła się w zasadzie na wniosek czyli poprawkę przez posła Grocholskiego wniesioną, i przedstawia Wysokiemu Sejmowi w celu zamieszczenia w Ustawie dodatku do już przyjętego artykułu I. w końcu, następujących wyrazów: „Jeżeli koszty te nie znajdują zupełnego pokrycia w istniejących i niewątpliwych funduszach, lub zobowiązaniach specjalnych.” Dodatek ten jest większością przyjęty. Zatem cały artykuł I. ma teraz brzmieć jak następuje:

Artykuł I. W każdej parafii wyznania katolickiego ma istnieć fundusz parafialny zapasowy na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych, jeżeli koszty te nie znajdują zupełnego pokrycia w istniejących i niewątpliwych funduszach, lub zobowiązaniach specjalnych.

Artykuł VI. przyjęty w brzmieniu przez komisję proponowanem jak następuje:

Artykuł VI. Fundusz zapasowy o tyle użytym być może do pokrycia kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych właściwej parafii, o ile nie wystarczają środki wykazane w §§. 4. aż włącznie do 7. Ustawy o konkurencyi kościelnej z dnia 15. Sierpnia 1866 roku.

Do Artykułu VII. podaje dwie poprawki poseł Krzczunowicz:

1sza. Na początku artykułu zamiast wyrazów „ustać może” położyć wyraz „ustaje.”

2ga. Po wyrazach „wzrośnie do wysokości połowy” wyrazić „tych kosztów potrzebnych na wystawienie budynków kościelnych i parafialnych, które w moc §. 8. Ustawy o konkurencyi kościelnej z dnia 15. Sierpnia 1866 parafianie uiszczają się obowiązani.” Obie te poprawki przyjęte są większością, równie jak artykuł, który wraz z poprawkami brzmi jak następuje:

Art. VII. Uiszczanie datku parafialnego ustaje, gdy fundusz zapasowy wzrośnie do wysokości połowy tych kosztów — potrzebnych na wystawienie budynków kościelnych i parafialnych — które w moc §. 8. Ustawy o konkurencyi kościelnej z 15. Sierpnia 1866 parafianie uiszczają się obowiązani. Wyczerpany lub zmniejszony fundusz zapasowy ma być na nowo utworzony, lub uzupełniony wznowionym datkiem parafialnym.

Do Art. VIII. wnosi poprawkę ks. Kuryłowicz, aby w artykule tym dodać: „Wprowadzenie tej Ustawy może komitet odłożyć do początku r. 1870.” Poprawka ta upada.

Artykuł przyjęty jest według wniosku komisji jak następuje:

Art. VIII. Komitet parafialny utworzony w myśl §. 13. Ustawy o konkurencyi kościelnej, zawiaduje funduszem zapasowym stosownie do powyższych postanowień, stanowi o zawieszeniu i nowem rozpoczęciu uiszczania datku parafialnego (Art. VII.), oraz o uwolnieniu ubogich od tego uiszczania (Art. IV.)

Artykuł IX. przyjęty według projektu jak następuje:

Art. IX. Zażalenia lub odwołania się od uchwał komitetu w sprawach funduszu zapasowego; rozstrzyga władza polityczna powiatowa.

Dodatek do tego artykułu, podany przez posła Kobylarza, aby ta ustawa o funduszu zapasowym na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych dopiero natenczas w życie weszła, gdy będą książki hipoteczne i prowizory zaprowadzone — upada.

Art. X. przyjęty. Mojemu Ministrowi Stanu polecam wykonanie tej ustawy. — Odrzuconą jest poprawka posła Zahorajki, wyrażająca: „Mojemu Ministrowi Państwa polecamy wykonanie tej ustawy z rozpoczęciem roku 1869.”

Trzecie czytanie ustawy odłożono do następnego posiedzenia.

Z porządku dziennego przychodzi sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym. Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz przedstawia Izbie najprzód wstępny wniosek, który Sejm uchwała jak następuje: „Zanim Izba przystąpi do obrad nad preliminarzami funduszu krajowego i funduszy indemn-

zacyjnych, oświadcza ona, że uchwały jej nie mają w niczem przesądzać prawom, jakie kraj mieć może do majątku lub dochodów preliminarzami nie objętych.

Otwarta dyskusya ogólna nad budżetem. Po zamknięciu dyskusyi ogólnej, następuje dyskusya szczegółowa.

Tytuł pierwszy. Pokrycie przyjęte według wniosku komisji jak następuje:

Od kapitału funduszu krajowego 198.758 zł. 35 ct. wynoszącego, a w papierach publicznych ulokowanego, preliniuje Wydział krajowy odsetki w kwocie 9.924 zł.
Powtóre: z odnajmu ubikacji sejmowej w czasie interwałów Sejmu 306 .

Komisya wnosi, aby Wys. Izba obie te pozycye w łącznej sumie 10.230 zł. w rubryce pokrycia na budżet przyjęła. Izba wniosek ten uchwala.

Tytuł drugi. Potrzeby. Sprawozdawca poseł Russocki. Część I. Dział A. pozycya 1. Czynsz najmu sali i lokalności sejmowych 3.000 zł. w. a. — przyjęta. Do pozycyi 2giej wnosi poseł Zyblikiewicz, aby dodane były do wydatku tej pozycyi koszta podróży dla rektora Uniwersytetu krakowskiego. — Wydatek więc pozycyi tej aby wynosił o złr. 90 więcej.

Posel Grocholski wnosi, aby utrzymać pozycyę tę według wniosku Wydziału krajowego, aby i księżom biskupom pozostawionemi były jak dotąd koszta podróży. Wniosek posła Grocholskiego upada, utrzymuje się wniosek posła Zyblikiewicza, aby pozycya 2. mieściła w sobie także koszta podróży rektora Uniwersytetu krakowskiego; razem zł. 6.388.

Do pozycyi 3. Dyety dla posłów, wnosi poseł Zyblikiewicz powiększenie tej pozycyi o zł. 540 razem do sumy 38.610 zł.; dla zamieszczenia w niej także dyet obu rektorów Uniwersytetów; pozycya 3. przyjęta według wniosku posła Zyblikiewicza wynosi zł. 38.610.

Pozycya 4. Spisywanie sprawozdań sejmowych zł. 5.400 przyjęta.

Pozycya 3. Koszta druków dla Sejmu zł. 6.600 przyjęta.

Pozycya 6. Urządzenie sali sejmowej zł. 600 przyjęta.

Pozycya 7. Oświetlenie, pisarze, służba, opał i inne wydatki zł. 4.000 przyjęta.

Dział B. Wydział krajowy.

Pozycya 1. dla Marszałka krajowego	4.200 zł. w. a.
2. dla sześciu Wydziałowych po 2.100 zł.	12.600 .
3. dla zastępców	1.200 .

Wszystkie trzy pozycye przyjęte razem w sumie zł. 18.000.

Cała ryczałtowa suma Tytułu I. wynosi	82.058 .
---------------------------------------	----------

Tytuł II. Koszta zarządu.

Pozycya 1. Płace urzędników, dyurnistów i służ	56.295 zł. w. a.
2. Emolumenta	820 .
3. Zaslugi	840 .
4. Czynsz za pomieszkanie	6.000 .
5. Remuneracye: a) stałe 315 zł.	
b) dla tłumaczy 600 .	

Razem suma	64.870 zł. w. a.
------------	------------------

Posel Grocholski wnosi, aby oznaczenie sumy na remuneracyę urzędników wykreślone w pozycyi 5tej przez komisję budżetową, przywróconem było, lecz tylko w sumie zł. 600. Posel Krański wnosi, aby suma ta utrzymana była w kwocie przez Wydział krajowy postawionej, to jest zł. 1.000. W głosowaniu wniosek podniesiony przez posła Krańskiego, większością głosów jest przyjęty.

Pozycya zatem zwiększoną jest o zł. 1.000.

Suma ryczałtowa tych 5ciu pozycyj przyjęta na 65.870 zł. w. a.

Pozycya 6. Potrzeby kancelaryjne.

a) Wydawnictwo krajowych rozporządzeń	2.000 zł. w. a.
b) Sprawienie mebli	1.200 .
c) Potrzeby do pisania	800 .
d) Papier do druku i druk potrzebnych ksiąg i wzorów	1.000 .

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 22. Grudnia 1866.

120. Pikulski Konstanty, przez posła hr. Russockiego, o objaśnienie ustawy względem czasowego uwolnienia budynków od podatku domowo-czynszowego.
121. Mis Stanisław, przez posła Alfreda hr. Potockiego, prosi u uwolnienie go od egzekucyi i napaśnej pretensyi Lejzora i Matysa Schlossfogła.
122. Gminy: Wołosienka, Libochowa, Stawsko, Jelenkowate, Chaszczone, Tuchla i Grabowiec, przez posła ks. Ustyanowicza, użalają się na utrudnienie przez urzędników na żupie w Bolechowie nabycia soli bydłowej, przez co muszą takową u żydów przepłacać.
-

e) Oprawa druku	300 złr. w. a.
f) Oświetlenie	400 „ „
g) Opał	1.200 „ „
h) Uzupełnienie biblioteki Wydziału krajowego	600 „ „
Razem w sumie						<hr/> 7.500 złr. w. a.

jest przyjęta.

Pozycja 7. Dyety i koszty podróży 4.500 złr. w. a.

Posel Kraiński wnosi przywrócenie w tej pozycji 2.500 złr. przez Wydział krajowy proponowanych. Propozycja ta Wydziału krajowego upada; pozycja 7. przyjęta na

1.500 „ „

przyjęta. Pozycja 8. Pensye i zaopatrzenia

2.803 „ „

przyjęta. Pozycja 9. Dary z łaski

330 „ „

Razem suma ryczałtowa całego tytułu II. uchwalona na 78.003 złr. w. a.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie na dzień 23. Grudnia o godzinie 6. wieczorem. Na porządku dziennym będzie dalszy ciąg budżetu.

Posiedzenie zamknięte o godzinie 9tej wieczorem.

L. Sapieha wł. p.

F. Paszkowski wł. p.
Sekretarz.

St. Kaczała wł. p.
Sekretarz.

Protokół

ośmnastego posiedzenia sejmowego z dnia 23. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: c. k. Radca Dworu Possinger-Choborski.

Posłów obecnych na początku 99. w ciągu posiedzenia 110.

Początek posiedzenia o godzinie 6. min. 30 wieczorem.

Protokół posiedzenia z d. 22. Grudnia 1866 odczytany jest przez sekretarza posła Paszkowskiego i przyjęty.

Odczytano dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu do l. 131 włącznie.

Odczytano interpelację posła Kraińskiego i współpodpisanych do p. komisarza rządowego: Czy c. k. Rząd zamierza czynić jakie zmiany w teraźniejszym systemie opodatkowania wyrobu wódki? P. komisarz rządowy oświadcza, iż zasiągnąwszy w tej mierze wiadomości, odpowie na interpelację przed zamknięciem sesyi.

Z porządku dziennego wnosi sprawozdawca poseł Zyblikiewicz Tytuł III. sprawozdania komisji budżetowej: „Koszta leczenia i zaopatrzenia chorych ubogich.“

Po otwarciu specjalnej dyskusyi wnosi poseł Grocholski poprawkę do ustępu 4. wniosków komisji tej treści:

Sejm raczy uchwalić:

Nr. 4. ma brzmieć: „poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następną sesję Sejmu wygotował ustawę o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych.“

Po zamknięciu specjalnej dyskusyi i danem przez p. komisarza rządowego wyjaśnieniu, podany pod głosowanie ustęp 1. wniosku komisji, tej treści:

1. Obowiązek funduszu krajowego pielęgnowania ubogich chorych ustaje, w moc ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 z dniem 1. Stycznia 1867 roku, i przechodzi na gminy miejskie, wiejskie, tudzież na obszary dworskie — nie otrzymał większości, wskutek czego ustęp 2. wniosku komisji: Fundusz krajowy ponosić będzie nadal tylko koszta pielęgnowania ubogich chorych, których należność do jednej lub drugiej kategorii gmin wykazać się nie da, sam przez się odpadł, poczem jako poprawkę do ustępu 3. przyjęto wniosek Wydziału krajowego prelininującego w rubryce 3. sumę 212.000 złr. w. a.

Następnie przyjęto ustęp 4. wedle poprawki posła Grocholskiego: Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następną sesję Sejmu wygotował ustawę o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych.

Tytuł IV. Koszta szczepienia ospy.

1. Remuneracye dla pierwszego chirurga miejskiego za odświeżanie krowianki 126 złr. 2) koszta podróży i dyety 16.000 złr. razem 16.126 złr. przyjęto zgodnie z wnioskiem komisji.

Tytuł V. Wydatki sanitarne — przyjęto zgodnie z wnioskiem komisji sumę 8.000 złr. tytułem kosztów podróży i dyet lekarskich z powodu czynności sanitarnych.

Tytuł VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynnych. Sprawozdawca poseł Kozłowski.

Do punktu a) przyjęto poprawkę wedle wniosku Wydziału krajowego:

1. Dla domów ubogich i sierót w Krakowie:

a) dla domu ubogich 3.000 złr.

b) dla domu sierót 1.500 „

c) na opał dla obudwóch 924 złr. razem 5.424 złr.

Ustęp b) przyjęto wedle wniosku komisji:

b) Wydziałowi krajowemu się poleca, ażeby względem zwrotu zaliczonej od roku 1855. na rzecz tych zakładów sumy stosowne kroki przedsięwziął.

Pozycję 2. dla instytutu Sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie 158 złr. przyjęto wedle wniosku komisji.

Również uchwalono zgodnie z ostatnim ustępem wniosków komisji przyjęcie tej ostatniej pozycji stale aż do odwołania.

Posiedzenie zamknięto o godzinie 9. minut 30 wieczór.

Następne posiedzenie naznaczone na dzień 24. Grudnia o godzinie 11. przed południem.

Porządek dzienny:

1. Dalszy ciąg sprawozdania o budżecie funduszu krajowego i domostykalnego.

2. Sprawozdanie komisji budżetowej o funduszu indemnizacyjnym.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Sekretarz.

J. Zakrzewski wł. r.

Sekretarz.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 23. Grudnia 1866.

123. Gminy przedmieścia miasta Gródka przez posła Ławrowskiego, o uwolnienie ich od opłaty dodatku na utrzymanie drogi krajowej z Gródka do Lubienia prowadzącej, i o przeniesienie jej pod zarząd funduszu krajowego.
 124. Gmina Jaćmierz w obwodzie Sanockim przez posła ks. Stępka o uwolnienie od opłaty konkurencyjnej w gotowiźnie, i odrabiania szarwarków na drodze z Grabownicy ku Dynowu prowadzącej.
 125. Wydział Towarzystwa bratniej pomocy uczniów akademii technicznej lwowskiej przez posła Rodakowskiego, prosi o roczny dodatek z funduszu kraj. dla tegoż Towarzystwa.
 126. Ks. Kluczycki, pleban obrz. łac. z Pantalowic przez posła hr. Dzieduszyckiego o opiekę nad językiem krajowym po c. k. urzędach.
 127. Tenże ks. Kluczycki przez posła Dzieduszyckiego o zatwierdzenie statutów utworzonej przez niego parafialnej kasy pożyczkowej.
 128. Tarnawski Izidor właściciel realności w Plenikowie przez posła Alfreda hr. Potockiego o odpisanie zaległych podatków za rok 1865.
 129. Gmina Rudniki pow. Kołomyjskiego przez posła Zaparyniuka o ustanowienie sądu względem załatwienia jej sporu z dworem o grutna.
 130. Gmina Chlebyczyn Polny przez posła Zaparyniuka o zwrócenie zabranych gruntów.
 131. Rada miasta Krakowa przez posła Dietla o uchwalenie ustawy, że koszta na przyodzienienie szupaszników poniesione przez gminę ekstradującą powinna zwracać ta gmina, do której szupasowany należy.
-

WYDAWCA: KORNEL PILLERA

WYDAWCA: KORNEL PILLERA

Z drukarni Kornela Pillera 1866.

Protokół

dziewiętnastego posiedzenia sejmowego z dnia 24. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. Radca Dworu Possinger - Choborski.

Posłów obecnych na początku 83, w ciągu posiedzenia 106.

Protokół posiedzenia z dnia 23. Grudnia odczytany przez sekretarza posła Zakrzewskiego przyjęty w całości.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 137 włącznie.

Poseł hr. Borkowski wnosi, aby złożona przez niego petycja ze zmienionym statutem miasta Lwowa została odesłana do komisji statutowej z tem poleceniem, aby taż komisya zajęła się przede wszystkim przejrzeniem tego statutu, i przedłożyła go jeszcze na teraźniejszej kadencji z pominięciem drukowania i sprawdzania. Izba uchwała zgodnie z życzeniem posła Borkowskiego.

Odczytano interpelacyę posła Rydzowskiego i współpodpisanych. 1) Czy i jakie kroki Wydział krajowy w przedmiocie fundacyi ś. p. Pelagii Russanowskiej poczynił? 2) Kiedy Wydział krajowy sprawozdanie Sejmowi przedłoży?

Poseł Ławrowski imieniem Wydziału krajowego odpowiada, że Wydział krajowy zgłosił się do c. k. Namiestnictwa o udzielenie objaśnienia tej sprawy, ponieważ dotąd żadnych aktów nie ma w Wydziale krajowym, co do przedmiotu tego, przeto Wydział sprawozdania zdać nie może.

Odczytano wniosek posła Adama Potockiego dostatecznie poparty następujący:

Wysoki Sejm zechce uchwalić:

Z ominięciem zwykłych form przekazuje się do rozbioru i do następnego sprawozdania w Izbie, komisji wysadzonej dla zmian w prawie wyborczem: Osoby stanu duchownego, zawiadujące parafiami; nie mogą być wybieranemi na posłów na Sejm krajowy. Izba przychyliła się do tego życzenia, i przekazuje wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje dalszy ciąg rozpraw nad budżetem.

Tytuł VII. Zasiłki dla zakładów naukowych i wychowania publicznego. — Referent poseł Kozłowski.

Część a) stypendya:

Pozycya 1. w kwocie 504 złr. i

Pozycya 2. „ „ 400 „ przyjęte.

Referent poseł Kozłowski odstępuje miejsca referentowi większości posłowi Zyblikiewiczowi.

Pozycja 3. Stypendya dla 10 uczniów szkoły rolniczej w Dublanach w kwocie 1000 złr. komisya zaleca jednogłośnie do przyjęcia — przyjęta.

Co do sposobów rozdawnictwa tych stypendyów dla Wydziału krajowego zastrzeżonego, większość komisji wnosi, aby Wysoka Izba zatrzymała sposób rozdawnictwa używany za czasów rządowej administracji funduszu krajowego, który na tem się zasadzał, iż komitet Towarzystwa agronomicznego wskazywał Rządowi krajowemu na 10 stypendyów dziesięciu najgodniejszych uczniów dla rozdania im tychże stypendyów.

Mniejszość zaś komisji jest zdania: „że rozdawnictwo przez Wysoką Izbę dla Wydziału krajowego zastrzeżone, wykonywane być winno w ten sposób, jak tego Wydział krajowy przy rozdaniu stypendyów tegorocznych od komitetu Towarzystwa rolniczego wymagał, i do czego tenże komitet na przyszłość w części zastosować się zobowiązał, mianowicie: ażeby w celu sumiennego rozdawnictwa wszystkie podania ubiegających się kandydatów wraz z propozycją dyrekcyi szkoły, powodami propozycji i tabelą klasyfikacyjną przedkładane były.“

Posel Krzczunowicz wnosi nad obu wnioskami przejście do porządku dziennego. Izba większością przyjmuje przejście do porządku dziennego.

Część b) Wsparcie dla instytutów.

Pozycja 4. Zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach 5000 złr. przyjęta.

Pozycja 7. Zasiłek dla szkoły rolniczej w Czernichowie 5000 złr. przyjęta.

Co do zastrzeżonego Wydziałowi krajowemu zwierzchniczego nadzoru szkół rolniczych, większość komisji wnosi: aby Wydziałowi służyło prawo li tylko nadzoru bez wdawania się w czynności zarządu szkoły. Mniejszość zaś wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby unormowanie nadzoru zwierzchniczego nad szkołami rolniczemi w Dublanach i Czernichowie na tych podstawach przeprowadził, jakie przy dotychczasowych rokowaniach przez Wydział krajowy zajęte zostały.“

Posel Boczkowski wnosi, aby nad obu temi wnioskami przejść do porządku dziennego. Wniosek przejścia do porządku dziennego uchylony. Wniosek większości zostaje uchwalony.

Pozycja 5. Wsparcie dla zakładu głuchoniemych we Lwowie 1.050 złr. przyjęta.

Mniejszość komisji wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zażądał od zakładu głuchoniemych przedkładania sprawozdań i rachunków tak, jak je dyrekcyja Wydziałowi stanowiemu przedkładała.“

Wniosek mniejszości poddany pod głosowanie, upada.

Pozycja 6. Zasiłek dla teatru polskiego we Lwowie 4.200 złr. przyjęta. Komisya wnosi co do tej pozycji: Wysoka Izba uchwali: „Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w drodze odpowiedniej fundacyę hr. Skarbka do dotrzymania przyjętego obowiązku utrzymania „dobrej sceny polskiej“ spowodował, w razie zaś niedotrzymania kontraktu fundusz krajowy od ponoszenia tego zasiłku na tak długo uwolnił, dopóki zobowiązania przyjęte wykonane nie zostaną.“ Wniosek ten upada.

Pozycja 8. Zasiłek dla Towarzystwa muzycznego we Lwowie 500 złr. przyjęta.

Pozycja 9. Zasiłek dla zakładu ciemnych we Lwowie 500 złr. przyjęta.

Pozycja 10. Zasiłek dla komisji fizyograficznej w Krakowie 1500 złr. przyjęta.

Pozycja 11. Zasiłek dla teatru polskiego w Krakowie 5000 złr. przyjęta. Komisya wnosi: Wysoki Sejm uchwali:

a) Sejm wyraża życzenie, ażeby c. k. Rząd zasiłek przez Sejm Rzeczypospolitej krakowskiej dla teatru polskiego w Krakowie wyznaczony, a przez Skarb Państwa aż do roku 1852 wypłacany, nadal uiszcząć polecił;

b) Wydziałowi krajowemu poleca się, ażeby sprawę zasiłku dla teatru polskiego, co do funduszków, na jakich opartym był, rozpoznał, i wszelkie kroki przedsięwziął, ażeby ten zasiłek swemu przeznaczeniu przywróconym został.

Oba te wnioski przez głosowanie są przyjęte.

Komisya budżetowa wnosi w załatwieniu petycyi Towarzystwa gospodarczego rolniczego gali-cyjskiego do Sejmu wniesionej, by suma zasiłkowa dla szkoły w Dublanach w dwóch półrocznych ratach z góry, od dnia 1. Stycznia 1867 r. począwszy wypłacaną była. Izba wniosek ten przyjmuje.

W przedmiocie prośby panien Benedyktynek w Przemyślu Nr. 73. o udzielenie zapomogi z funduszów krajowych do ukończenia rozpoczętej restauracyi gmachu klasztoru w Przemyślu, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi do porządku dziennego. Sprawozdawca poseł hr. Russocki wnosi w dalszym ciągu sprawozdania komisji budżetowej, załatwienie petycyj komisji budżetowej przekazanych.

Co do petycyi Nr. 99. dyrekcji akademii technicznej lwowskiej komisya wnosi: „Wysoki Sejm raczy uchwalić, na koszt wysłania ludzi fachowych na przyszłą wystawę paryżką sumę 1200 złr., których rozdanie Wydziałowi krajowemu zostawia się.“

Wniosek przyjęty.

Razem suma całego Tytułu VII. 25.854 złr.

Petycyę gminy miasta Jezupola Nr. 55, o udzielenie wsparcia z funduszu przeznaczonego dla dotkniętych głodem, Sejm uchwała odstąpić Wydziałowi krajowemu, jako organowi wykonawczemu ustawy głodowej, do załatwienia.

Co do petycyi Rady miasta Krakowa Nr. 74., o ulgę w kwaterunku przez dopłacenie z funduszu krajowego dodatków do wynagrodzenia za kwatunki ze skarbu publicznego płaconego, komisya wnosi odstąpienie tej petycyi c. k. Namiestnictwu.

Poseł Koczyński wnosi petycyę odesłać do Wydziału krajowego z poleceniem, by ułożył na przyszłą kadencję projekt do ustawy krajowej o kwaterunkach wojskowych. Wniosek posła Koczyńskiego jest przez Sejm przyjęty.

Nad petycyą Nr. 37. Towarzystwa jedwabniczego w Białym o udzielenie wsparcia przez lat trzy po 300 złr. rocznie, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi do porządku dziennego.

Nad petycyą Nr. 78. gminy stołecznego miasta Lwowa o wsparcie szkoły przemysłowej, Sejm również przechodzi do porządku dziennego.

Nad petycyą Nr. 125. Wydział Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczy akademii technicznej we Lwowie, o wyznaczenie rocznego datku dla tego Towarzystwa z funduszów krajowych, Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi również do porządku dziennego.

Następnie sprawozdawca komisji budżetowej poseł Polanowski wnosi Tytuł VIII. Wydatki na restauracyę i utrzymanie pomników historycznych.

Pozycyę 3000 złr. na ołtarz P. Maryi w Krakowie zamieszczono według uchwały Wysokiego Sejmu z poprzedzającej sesji.

Drugą połowę sumy 6000 złr. przeznaczonych przez Sejm w Kwietniu r. 1866 na utrzymanie pomników historycznych: 3000 złr. wnosi komisya przeznaczyć na restauracyę pomników kościoła Żółkiewskiego.

Poseł Czajkowski wnosi aby na cel ten suma 5000 złr. przeznaczoną została.

Wniosek posła Czajkowskiego w głosowaniu upada.

Utrzymanym jest wniosek komisji 3000 złr. na kościół Żółkiewski.

Izba przychyła się nadto do wniosku komisji dodając na nieprzewidzianą restauracyę pomników historycznych kwotę 500 złr. i polecając zamieścić takową w budżecie.

Razem suma Tytułu VIII. zostaje 6.500 złr.

Tytuł IX. Zwrot wsparcia dla dotkniętych klęską głodową mieszkańców. Komisya budżetowa wnosi przyjęcie tego działu w sumie 57.500 złr.

Poseł Kraiński daje objaśnienie, że z trzechmilionowej pożyczki przeznaczono wprawdzie 150.000 złr. na bezzwrotne datki, lecz gdy do zamknięcia rachunków nie wydano 150.000 złr. lecz 124.823 złr. 65½ ct.; tej zatem sumy $\frac{1}{3}$ część jest zwrotna Skarbowi Państwa na dniu 1. Stycznia 1867. Wynosi ona 41.608 złr. Odsetki 3½% za rok 1866 czynią 6242 złr. zatem suma do wydania w tym roku będzie tylko 47.850 złr. wnosi zatem, aby suma w tym tytule położona była 47.850 złr.

Sprawozdawca oświadcza się zgodnie z wnioskiem posła Kraińskiego, i suma tego Tytułu uchwaloną jest 47.850 złr.

Tytuł X. Kwaterunkowe dla żandarmeryi.

Pozycye od 1 do 15. uchwalone według wniosku komisji w sumie 11.794 złr.

Pozycya 16. uchwalona zgodnie z wnioskiem 19.604 złr.

Pozycya 17. uchwalona zgodnie z wnioskiem 397 złr.

Razem cała suma Tytułu X. 31.795 złr.

Tytuł XI. Podatki i daniny.

Pozycya jedna 695 złr. przyjęta.

Przed zamknięciem posiedzenia poseł Rutowski jako przewodniczący komisji statutowej wnosi jako rzecz nagłą, aby Statut miasta Lwowa mający być przez komisję statutową przejrzany, jeszcze na tej kadencji Sejmu na jednym z posiedzeń na porządku dziennym zamieszczonym został. Izba oświadczyła się zgodnie z tym wnioskiem.

Poseł Tarczanowski zawiadomił, że z powodu choroby na posiedzeniach bywać nie może.

Marszałek wyznacza następujące posiedzenie we Środę d. 26. Grudnia na godzinę 6. wieczorem.

Na porządku dziennym:

1) Dalszy ciąg rozpraw nad budżetem.

2) Budżet indemnizacyjny.

3) Sprawozdanie komisji do spraw Wydziału krajowego.

4) Sprawozdanie komisji petycyjnej.

Posiedzenie zamknięto o godzinie $1\frac{1}{2}$ do 3ciej.

F. Paszkowski.

St. Kaczala.

L. Sapieha wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 24. Grudnia 1866.

132. Wyrobnicy w fabryce tytoniu w Winnikach przez posła Hubickiego proszą, aby ich dzieci nie były zmuszone do uczęszczania do osobnej szkoły ruskiej przez ks. Chomińskiego urządzonej.
 133. Hartinger Antoni i syn właściciele chromolitograficznego Instytutu w Wiedniu przez p. Hubickiego przedkładają tablice z rycinami w zawodzie nauki różnych gałęzi gospodarstwa wiejskiego, i proszą o poparcie tego przedsiębiorstwa przez zakupienie takich tablic dla tutejszych szkół ludowych.
 134. Gminy Niebylec, Jawornik, Konieczkowa, Gwoździanka, Bliźniówka i Małówka w obw. Rzeszowskim przez posła Zbyszewskiego o prawo do prezentowania nauczyciela szkoły trywialnej w Niebylcu.
 135. Sobolewscy Eligiusz i Karolina przez posła Pietruskiego ofiarują swój majątek, jako to dobra Jawora dolna i górna na fundacyę krajową dla uczniów kształcących się na nauczycieli wiejskich.
 136. Gmina Iwanowiecka w pow. Kopyczyńce przez posła Borysikiewicza o przyłączenie do powiatu Trembowelskiego.
 137. Burmistrz miasta Lwowa przez hr. Borkowskiego przedkłada statut tej gminy zmieniony stosownie do Najwyższego postanowienia z d. 20. Października 1866.
-

Druck- und Verlags-
Anstalt

Verlag des Verlags- und Druck-
Anstalt

Z drukarni K. Pillera 1866.

Protokół

dwudziestego posiedzenia sejmowego z dnia 26. Grudnia 1866:

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: Ks. Kaczała, Paszkowski, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. Radca dworu kawaler Possinger-Choborski.

Obecnych posłów na początku 102, w ciągu posiedzenia 106.

Początek posiedzenia o godz. 6. min. 30. wieczór.

Protokół poprzedniego posiedzenia z dnia 24. Grudnia 1866. odczytany jest przez sekretarza posła Paszkowskiego i przyjęty.

Odczytano dalszy ciąg petycji wniesionych do Sejmu do l. 144. włącznie.

Odczytano wniosek naglący posła Ziemiałkowskiego i 16tu współpodpisanych następującej treści: Wniosek naglący.

Gdy protokół 16. posiedzenia sejmowego z dnia 20. Grudnia 1866 nie zawiera zapadłej uchwały nad wnioskiem komisji ordynacji wyborczej, dążącym do pomnożenia liczby posłów dwunastoma posłami miejskimi, a wątpliwość zachodzi, ażali wniosek ów przez Wysoką Izbę przyjęty lub odrzucony, ile że:

na 124 posłów głosowało za wnioskiem tylko 82, przeto wątpliwem jest, czyli liczba ta wynosi $\frac{2}{3}$ części wymagane §. 38. statutu krajowego do zmiany statutu krajowego, gdy §. ten nie orzeka co się ma stać z ułamkiem w razie, jeżeli liczba głosujących przez 3. nie jest dzielną, przeto Wysoki Sejm raczy położyć komisji ordynacji wyborczej, i to z pominięciem drukowania tego wniosku:

aby na najbliższem posiedzeniu sejmowem przedłożyła Wysokiej Izbie wniosek do orzeczenia, jak w danym i podobnych mu wypadkach §. 58. statutu krajowego ma być rozumiany, który to wniosek komisji Wysoka Izba z pominięciem drukowania pod rozprawę wziąć raczy.

Floryan Ziemiałkowski m. p.

Izba większością głosów uznaje nagłość tego wniosku.

Marszałek oświadcza, iż postąpi się z wnioskiem podług regulaminu.

Posel Smolka odpowiada imieniem Wydziału krajowego na interpelację posła Lipczyńskiego wniesioną na posiedzeniu dnia 20. Grudnia 1866 r. względem urządzenia służby lekarskiej.

Z porządku dziennego dalszy ciąg sprawozdania komisji budżetowej o preliminarzach funduszu krajowego i domestykalnego.

Sprawozdawca poseł Ludwik Skrzyński wnosi tytuł XII. o drogach. Na propozycję jego zgadza się Izba na uchwalanie ustępami czyli pozycjami.

Posel Smolka przedstawia inieniem Wydziału krajowego ogólny stan sprawy drogowej.

Pan Komisarz rządowy objaśnił sposób zapatrywania się c. k. Rządu na §. 31. ustawy drogowej. Izba przyjmuje w pozycyi A 1. na wydatki zarządu dróg krajowych sumę 40.000 złr.

W pozycyi A. 2. przyjęto na wydatki dalszej budowy już istniejących dróg krajowych sumę 50.000 złr.

Również przyjęto w pozycyi A. 3. na wydatki utrzymania dróg krajowych sumę 95.000 złr.

Następnie uchwała Izba zgodnie z wnioskiem komisji w pozycyi B.) na budowę dróg powiatowych jako wsparcie sumę 5.000 złr., zaś w pozycyi C.) na budowę dróg gminnych, jako wsparcie sumę 10.000 złr.

Pan c. k. komisarz rządowy daje wyjaśnienie, iż wzmiankowana w ostatnim ustępie kwota 22.719 złr. była zaliczką niezwrotną, zatem zwrotu takowej żądać nie można.

Izba przyjmuje wyrażone w ostatnim ustępie życzenie, aby Wydział krajowy w dopełnieniu polecenia danego mu uchwałą wysokiego Sejmu na przeszłorocznem posiedzeniu zapadła, starał się według możliwości przyspieszyć i do pożądanego skutku doprowadzić rozpoczęte z Wysokim Rządem rokowania o zwrot wypłaconej w latach ubiegłych z funduszu krajowego zaliczki na budowę dróg krajowych w ogólnej kwocie 22.719 złr. w. a

Tytuł XIII. Budowy wodne; jako niepreliminujący się odpada.

Tytuł XIV. Różne przypadkowe. Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji sumę 30.300 złr.

Sprawozdawca poseł Zyblikiewicz:

W preliminarzu specjalnym funduszu szpitalu głównego, oddziału chorych przyjęto pokrycie w sumie 74.015 złr. potrzeby w sumie 83.334 złr.

Fundusz położnic, przyjęto pokrycie w sumie 569 złr. potrzeby w sumie 5.345 złr.

Fundusz obłąkanych, przyjęto pokrycie w sumie 7.117 złr., potrzeby w sumie 37.912 złr.

Fundusz podrzutków, przyjęto pokrycie w sumie 2.000 złr., potrzeby w sumie 84.963 złr.

Fundusz policyjny, przyjęto pokrycie w sumie 6.344 złr., potrzeby w sumie 7.673 złr.

Fundusz szpitalu św. Łazarza, oddział chorych sporadycznych, przyjęto pokrycie w sumie 38.417 złr., potrzeby w sumie 31.686 złr.

Fundusz szpitalu św. Łazarza, oddział położnic i podrzutków, przyjęto pokrycie w sumie 13.672 złr., potrzeby w sumie 39.757 złr.

Fundusz szpitalu św. Ducha, oddział syfilitycznych, przyjęto pokrycie w sumie 14.935 złr., potrzeby w sumie 17.892 złr.

Fundusz szpitalu św. Łazarza, oddział obłąkanych, przyjęto pokrycie w sumie 3.794 złr., potrzeby w sumie 9.885 złr.

Przerwano posiedzenie na 15 minut.

Następnie przyjęto preliminarz sumaryczny pokrycia i potrzeb funduszu krajowego.

P o k r y c i e.

A.

Fundusz krajowy w ścisłym znaczeniu:

Dochody własne	10.230 złr.
----------------	-------------

B.

Fundusz krajowy w obszerniejszym znaczeniu:

1. Główny szpital we Lwowie:

a) oddział chorych	74.015 złr.	
b) " położnic	569	
c) " obłąkanych	7.117	81.699 złr.

2. Zakład podrzutków	2.000 złr.	
3. Fundusz policyi krajowej	6.344 .	
4. Szpital św. Łazarza w Krakowie :		
a) oddział chorych	38.417 złr.	
b) " położnic i podrzutków	13.672 .	52.089 .
5. Szpital św. Ducha w Krakowie :		
a) oddział obłąkanych	3.794 złr.	
b) " syfilitycznych	14.955 .	18.729 złr.
Suma pokrycia		171.091 złr.

P o t r z e b y.

A.

Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu :

1. Koszta reprezentacji kraju	82.599 złr.	
2. " zarządu	78.005 .	
3. " leczenia i zaopatrzenia chorych ubogich	212.000 .	
4. " szczepienia ospy	16.126 .	
5. Wydatki sanitarne	8.000 .	
6. Zasiłki dla zakładów dobroczynnych	5.582 .	
7. " dla zakładów naukowych i wychowania publicznego	25.854 .	
8. Wydatki na restaurację i utrzymanie pomników historycznych	6.500 .	
9. Zwrot wsparcia dla głodową klęską w roku 1865 dotkniętych mieszkańców	47.850 .	
10. Kwaterunkowe dla żandarmeryi	34.795 .	
11. Podatki i daniny	695 .	
12. Drogi krajowe	200 000 .	
13. Budowy wodne.		
14. Różne przypadkowe	50.300 .	745.304 złr.

B.

Fundusz krajowy w obszerniejszem znaczeniu :

1. Szpital główny we Lwowie :		
a) Oddział chorych	83.554 złr.	
b) " położnic	5.345 .	
c) " obłąkanych	37.912 .	126.591 złr.
2. Zakład podrzutków		84.963 złr.
3. Fundusz policyi krajowej		7.673 .
4. Szpital św. Łazarza w Krakowie :		
a) Oddział chorych	31.686 złr.	
b) " położnic i podrzutków	39.757 .	71.443 .
5. Szpital św. Ducha w Krakowie :		
a) oddział syfilitycznych	17.892 złr.	
b) " obłąkanych	9.885 .	27.777 złr.
Suma potrzeb		1,063.751 złr.
W porównaniu z sumą pokrycia		171.091 .
Okazuje się niedobór		892.660 złr.

Przyjęto dalej następujące wnioski komisji:

Uchwała finansowa o pokrycie niedoboru funduszu krajowego na rok administracyjny 1867.

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku administracyjnym 1867, uchwała Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części po 15 ct. od każdego złotego austr.

2. Upoważnia się Wydział krajowy wyjątkowo na rok 1867, do przenoszenia oszczędności jednej rubryki na potrzeby rubryki innej.

Powyższe wnioski przyjęto następnie w trzecim czytaniu.

W preliminarzu funduszu domestykalnego przyjęto sumę pokrycia 3.170 złr. a sumę potrzeb 1.506 złr.

Z porządku dziennego nastąpiło sprawozdanie o funduszu indemnizacyjnym.

Sprawozdawca poseł Wężyk.

Przyjęto w drugim czytaniu:

1. Budżet indemnizacyjny dla 12 obwodów Wschodnich.

A. pokrycie strona 10.

I.

Od obowiązanych.

1. Wpłaty kapitałów	60.000 złr.
2. " rent	28.955 "
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	10.600 "

II.

O d k r a j u.

4. Trzecia część przez kraj pokryć się mająca	.	1,981.044 złr.
---	---	----------------

III.

Zasiłek ze Skarbu Państwa.

5. a) oprocentowany	54.857 złr.
b) nieoprocentowany	1,504.000 "

B. potrzeby strona 11.

1. Koszta zarządu	81.153 "
2. Spłata kapitałów przez losowanie	743.400 "
3. Kwoty porównawcze w kapitale	3.000 "
4. " " w rentach	1.000 "
5. renty dla uprawnionych	2,810.903 "

2. Budżet indemnizacyjny dla sześciu obwodów Zachodnich.

A. pokrycie strona 32.

I.

Od obowiązanych:

1. Wpłata kapitałów	104.960 złr.
2. " rent	52.479 "

II.**O d k r a j u.**

3. Trzecia część przez kraj pokryć się mająca . 761.277 złr.

III.**Z e S k a r b u P a ń s t w a.****4. Zasiłki ze Skarbu Państwa :**

a) nieoprocentowane 1,121.000 złr.
b) oprocentowane 41.022 ,

B) potrzeby str. 33.

1. Koszta zarządu 50.694 złr.
2. Spłata kapitału przez losowanie 423.400 ,
3. Kwoty wyrównawcze uprawnionym 900 "
4. Renty uprawnionym 1,600.744 ,

3. Budżet indemnizacyjny dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego.**A. pokrycie strona 42.****I.****O d o b o w i ą z a n y c h.**

1. Wpłata kapitałów 31.304 złr.
2. rent 14.102 ,

II.**O d k r a j u.**

3. Trzecia część przez kraj pokryć się mająca . 176.613 złr.

III.**N a d w y ż k i f u n d u s z u.**

4. Prawdopodobnie wynosić będzie nadwyżka funduszu 600 złr.

B. potrzeby strona 43.

1. Koszta zarządu 4.225 złr.
2. Spłata kapitałów przez losowanie 43.050 ,
3. Renty uprawnionym 174.144 ,

Na pokrycie niedoborów funduszy indemnizacyjnych galicyjskich i Wielkiego Księstwa Krakowskiego ustanawia się na rok administracyjny 1867 dodatek po 51 ct. od każdego złotego reńskiego do wszystkich podatków stałych wraz z dodatkiem $\frac{1}{2}$ części.

Ta sama uchwała przyjęta została także i w trzecim czytaniu.

Posiedzenie zamknięte o godzinie 9. minucie 10. wieczór.

Następne posiedzenie naznaczono na 27. Grudnia o godzinie 10. rano.

P o r z ą d e k d z i e n n y :

1. Sprawozdanie komisji do zbadania czynności Wydziału krajowego.
2. Drugie czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o podatku zarobkowym i dochodowym.
3. Sprawozdanie komisji edukacyjnej względem ustanowienia Rady szkolnej.
4. Sprawozdanie komisji edukacyjnej względem ustawy komisji egzaminacyjnej przy Wszechnicy Jagiellońskiej.
5. Sprawozdanie komisji petycyjnej.

J. Zakrzewski wł. r.

Sekretarz.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Sekretarz.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu po dzień 26. Grudnia 1866.

138. Gmina miasta Krościenka przez posła Żabińskiego, o przywrócenie prawa rybołówstwa.
 139. Abrahamiuk Wasyl, Kostyniuk Michał i Iwan, tudzież Kuryluk Michał przez posła Zaparyniuka, o rozstrzygnięcie sprawy z dworem o grunta.
 140. Gmina Tuczapy przez posła Zaparyniuka, o komisję serwitutową do rozstrzygnięcia sporu o grunt.
 141. Gmina Demicze przez posła Zaparyniuka, o zwrócenie zabranych gruntów.
 142. Magistrat miasta Tarnowa przez posła Rutowskiego, popiera przedłożoną prośbę właścicieli dóbr i innych mieszkańców obwodu tarnowskiego, o zaprowadzenie sądu doraźnego w Galicyi na podpalaczy.
 143. Mierzwiński Jan, budowniczy drogi krajowej przez posła Kraińskiego, o podwyższenie płacy.
 144. Schubut Fryderyk, kupiec we Lwowie przez posła hr. Borkowskiego w sprawie zaprowadzone nad osobą i majątkiem jego kurateli, prosi o komisję do zbadania prawdziwego stanu rzeczy, uchylenia nadużyć, ukarania winnych i wynagrodzenia szkody.
-

Index

Index of the names of the persons mentioned in the text

Z drukarni K. Pillera 1867.

Protokół

dwudziestego pierwszego posiedzenia sejmowego z dnia 27. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Snpieha.

Sekretarze: Zakrzewski, Paszkowski, ks. Kaczała, Ludwik Wodzicki.

Komisarz rządowy: C. k. radca dworu Possinger.

Posłów obecnych z początku posiedzenia 91, w dalszym ciągu 121.

Początek posiedzenia o godz. $\frac{1}{2}$ do 11.

Protokół odczytany przez sekretarza Zakrzewskiego przyjęto bez zarzutu.

Odczytano treść petycyj od l. 145 do l. 148 włącznie.

Izba przyjmuje wniosek posła Laskowskiego, aby petycja do l. 146 odesłana była wprost do komisji dla zmian w ordynacji wyborczej.

Posel ks. Dobrzański składa do łaski Marszałkowskiej wniosek naglący, a mianowicie: Wysoki Sejm uchwali: Patent obowiązujący o tak zwanych jura stolae ma być ponownie wydrukowany, publikowany i gromadom rozdany. Na żądanie wnioskodawcy, Izba wniosek ten odsyła bezpośrednio do komisji administracyjnej.

Pan komisarz rządowy odpowiada na interpelacye: a mianowicie: na interpelacyę posła Hubickiego z dnia 14. Grudnia 1866. Rząd nie wątpi, iż będzie mógł zapewnić spokojność i bezpieczeństwo mieszkańców w czasie przejściowym przy zaprowadzeniu nowej organizacyi. Władze dzisiejsze usuniętemi nie będą, dopóki nowe Władze urzędować nie poczną, równocześnie albo przedtem jeszcze wejdą w życie instytucye autonomiczne, jako to: Rady powiatowe i gminne. Obok kolegialnych sądów obwodowych, ustanowione będą według potrzeby sądy po powiatach. Instytucyą sędziów pokoju Rząd zajmuje się obecnie, sprawę tę uważa za państwową, ztąd szczegółowych objaśnień w tej mierze w tej chwili jeszcze udzielić nie jest w możności.

Na interpelacyę posła ks. Kuryłowicza z dnia 14. Grudnia b. r., p. komisarz rządowy oświadcza, że sprawę unormowania mesznego Rząd uważa jako nie wchodzącą w zakres spraw ustawodawczych, lecz pozostawia ją układom pomiędzy stronami; co do uregulowania taks jura stolae, Rząd obecnie porozumiewa się z ordynaryatami celem przedłożenia odpowiedniej ustawy.

Na interpelacyę posła Dziewońskiego z d. 14. Grudnia b. r., p. komisarz rządowy przytacza: fundusz szkolny ponosi koszt utrzymania całkowicie lub częściowo przy 20stu szkołach głównych. Dodatkami stałemi przyczynia się ten fundusz do 101 szkół trywialnych. Potrzeby funduszu szkolnego na 1865 r. wynosiły 85.712 złr. Dochód własny tego funduszu tylko 27.514 złr. Skarb Państwa pokrywa

niedobór w kwocie 58.197 złr. W roku 1865 dochód z taks spadkowych wynosił 6.145 złr., a w pięcioletnim przecięciu z lat ostatnich 7.400 złr. Gdyby dochód roczny z taks spadkowych rozdzieleno na wszystkie gminy, na jedną nie wypadłoby więcej nad 1 złr.

Na interpelację posła Rodakowskiego z dnia 14. Grudnia pan komisarz rządowy odpowiada, że podczas traktowania z jednym konsortium, drugie konsortium przedłożyło korzystniejsze warunki. Z tem rokowania postępują i jest nadzieja, że sprawa ta wkrótce do pomyślnego rezultatu doprowadzona będzie, z uwzględnieniem także interesu miasta Lwowa.

Na interpelację posła Krańskiego z d. 23. Grudnia b. r. pan komisarz rządowy zapewnia, że Rząd zmiany obecnego systemu opodatkowania gorzelni wcale nie zamierza, przeciwnie Rząd starać się będzie o przeprowadzenie nowych jeszcze ulepszeń dla dogodności opodatkowanych.

Z porządku dziennego referent poseł Henryk Wodzicki odczytuje sprawozdanie komisji do zbadania czynności Wydziału krajowego, i kończy wyrażeniem uznania dla tych członków mianowicie, którzy do końca wytrwali w trudnym stanowisku przy ciężkiej i mozolnej pracy.

Z porządku dziennego członek Wydziału Grocholski odczytuje wnioski Wydziału w sprawie rozkładu i poboru podatku zarobkowego i dochodowego. Do dyskusji ogólnej nikt głosu nie żąda. Przy rozprawie szczegółowej poseł ks. Sanguszko wnosi nad punktem 1szym przejście do porządku dziennego.

Posel Laskowski wnosi do 1. punktu projektowanej ustawy poprawkę tej treści: aby w skład komisji krajowej wchodziło także dwóch mężów zaufania wybranych przez Wydział krajowy.

Posel ks. Kuryłowicz do tegoż punktu wnosi poprawkę, a mianowicie: zamiast „przez urząd gminny wskazanych mężów zaufania“, ma stać: „i dwóch mężów zaufania, wskazanych przez podlegających podatkowi zarobkowemu lub dochodowemu.“

Przed głosowaniem książę Sanguszko od swego wniosku odstępuje, punkt 1szy Izba przyjmuje wraz z poprawką posła Laskowskiego, poprawka zaś posła Kuryłowicza upada. Punkt ten będzie więc opiewał:

1. W celu zabezpieczenia mieszkańców od dowolności przy wymierzaniu podatku zarobkowego i dochodowego, należy przywrócić przepisane Najw. patentem z 29. Października 1849 r. komisję miejscową i komisję krajową, i tym komisjom poruczyć wymierzanie tak podatku dochodowego jako też zarobkowego, komisje miejscowe ustanowioneby były w każdym powiecie, i składałyby się z dwóch urzędników politycznych, z którychby jeden przewodniczył, z jednego urzędnika skarbowości i z dwóch mężów zaufania, wybranych przez Radę powiatową. Komisya krajowa przy boku Namiestnika do rozstrzygania rekursów i zażaleń, składałaby się z wice-prezesa Namiestnictwa jako przewodniczącego, z dwóch urzędników politycznych, z referenta stałych podatków w c. k. krajowej dyrekcji finansowej i z jednego urzędnika rachunkowości, i z dwóch mężów zaufania wybranych przez Wydział krajowy.

Komisje uchwałyby większością głosów, a w razie równości głosów rozstrzygałby przewodniczący. Komisje powiatowe miałyby obowiązek przyzywać do swych narad jednego członka urzędu gminnego, i dwóch przez urząd gminny wskazanych mężów zaufania z miejsca zamieszkania podatkującego, lub gdyby chodziło o przedsiębiorstwo, z miejsca siedziby takowego, którzyby mieli jednakże tylko głos doradczy.

Drugi punkt: Przy wymierzaniu podatku zarobkowego wyższy stopień (klasa) tego podatku wtenczas tylko może być zastosowany, jeżeli cyfra podatkowa tego stopnia wraz z dodatkiem $\frac{1}{3}$ stanowiącym najniższy wymiar podatku dochodowego, wyrównywa przynajmniej 20tej części dochodu, jaki trudniący się zarobkowością, o której opodatkowanie chodzi, posiada; przyjęto podług wniosku Wydziału bez zmiany.

Do punktu trzeciego poseł Staruch wnosi dodatek: gospodarze wożący sól uwalniają się od podatku zarobkowego. Wniosek ten poseł Starucha przyjęto. Punkt trzeci przyjęto ze sprostowaniem myłki druku, ostatnie słowo we wniosku ma być „zarobkowego“, a nie „dochodowego“. Oraz polecono Wydziałowi, aby do trzeciego czytania w miejscu i sposobie właściwym, zamieścił w tym punkcie, przyjęty dodatek posła Starucha.

Z kolei referent poseł Dr Dietl odczytuje sprawozdanie komisji edukacyjnej względem ustanowienia Rady szkolnej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Referent prostuje myłkę druku: w Art. IV. punkcie 3im przed słowem: „przywołanych“ opuszczono słowa „przez Namiestnika.“

W dyskusyi ogólnej poseł ks. Giniewicz wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskami komisji edukacyjnej. Dalej zabierają głos za wnioskami komisji posłowie: Kabat, Ziemiałkowski, przeciwko, posłowie ks. Łoziński, Pawlików. Późem uchwalono zamknięcie dyskusyi. Za wnioskami komisji zapisani są jeszcze posłowie: Sawczyński, Potocki Adam, Majer, Wolny, Colejewski, ks. Ruczka; przeciwko ks. Naumowicz. Przystąpiono do obrania mówców generalnych.

Po czterogodzinnej przerwie posiedzenie rozpoczęło o godzinie pół do 7ej.

Posel Trzeciecki wnosi, aby wniosek jego o zniesieniu skutków prawnych przedłożony już na dniu 4. Grudnia dla krótkości czasu w myśl §. 46. regulaminu z pominięciem formalności odesłano do komisji petycyjnej. Izba wniosek przyjmuje. Również przyjęto wniosek posła Hebby o odesłanie wprost do komisji administracyjnej, wniosku tego posła o jurysdykcji nad urlopnikami.

Jako mówcy generalni w przedmiocie sprawozdania komisji edukacyjnej przemawiają: Posel Majer za, poseł ks. Naumowicz przeciwko wnioskowi komisji. Po przemówieniu wreszcie referenta przystąpiono do głosowania nad wnioskiem przejścia do porządku dziennego; wniosek ten znaczną większością upada. Po wyjściu pewnej liczby posłów z Izby obliczenie wykazało 82 posłów obecnych.

Przy rozprawach szczegółowych tytuł, art. I., II. i III. przyjęto bez zmiany.

Przy artykule IV. poseł Landesberger wnosi: Po ustępie 7ym, ustęp 8my następującej treści: 8) z członka fachowego izraelskiej ludności krajowej, wybranego na przemian przez społeczność izraelską we Lwowie i w Krakowie zawsze na trzy lata, jako czas urzędowania tegoż członka.

Przy głosowaniu Izba odrzuca poprawkę posła Landesbergera, a cały ten artykuł przyjmuje wedle wniosku komisji. Również przyjęto następnie artykuły V., VI. i VII. Artykuł VIII. przyjęto z poprawką wniesioną przez samegoż referenta, aby pierwsze słowo tego artykułu było „Rozporządzenia“ zamiast „Ustawy.“ Następnie zwolniwszy sprawozdawcę od powtórnego odczytywania, uchwalono jednomyślnie całą Ustawę w trzecim czytaniu.

Posel Adam Potocki wnosi, aby Izba poleciła Wydziałowi krajowemu ułożenie petycji do Najj. Pana, w myśl uchwalonych wniosków komisji. Posel Grocholski uważa za dostateczne ushwalenie wniosku komisji umieszczonego w końcu sprawozdania a mianowicie: Wysoki Sejm zechce uchwalić: „Uniżoną prośbę do Najj. Pana, ażeby najłaskawiej ustanowić kazał Radę szkolną krajową dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem podług przyłączonego projektu“.

Posel Potocki przyłącza się do zapatrywania się posła Grocholskiego, następnie Izba przyjmuje wniosek powyższy w drugim czytaniu, a po odczytaniu go w języku polskim i ruskim, zaraz i w trzecim czytaniu. Koniec posiedzenia o godz. 9tej. Jutro posiedzenie o godz. 10. zrana. Na porządku dziennym:

1. Sprawozdanie komisji edukacyjnej względem ustanowienia komisji egzaminacyjnej przy Wszechnicy Jagiellońskiej.
2. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o funduszu emerytalnym.
3. Trzecie czytanie ustawy o funduszu zapasowym parafialnym.
4. Trzecie czytanie wniosku Wydziału krajowego o rozkładzie i poborze podatku dochodowego i zarobkowego.
5. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Demkowa, oddzielnego poboru rekruta.
6. Sprawozdanie komisji petycyjnej.

Leon Sapieha wł. r.

L. Wodziecki wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 27. Grudnia 1866.

- 145. Rada gminna miasta Jasła przez posła Trzecieckiego o prawo do wysyłania na Sejm swego posła
 - 146. Właściciele dóbr tabularnych niżej 100 złr. płacący w obwodzie Sanockim, przez p osła Laskowskiego o zmianę Ordynacji wyborczej w ten sposób, aby do klasy większych posiadaczy dóbr przyłączeni, a z okręgów wyborczych gmin wiejskich wyłączeni byli.
 - 147. Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Budzanowie przez posła J. Eks. hr. Gołuchowskiego o wsparcie.
 - 148. Sawczyński Zygmunt poseł, prosi o uwolnienie od warunków co do wieku i studyów dla urzędników Wydziału krajowego przepisanych, celem pozyskania stałej posady przy Wydziale krajowym.
-

Protokół

dwudziestego drugiego posiedzenia sejmowego z dnia 28. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Ludwik Wodzicki, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. Radca Dworu Possinger - Choborski.

Posłów obecnych na początku 91, w ciągu posiedzenia 121.

Początek posiedzenia o godzinie $1\frac{1}{2}$ do 11.

Protokół posiedzenia z dnia 27. Grudnia odczytany przez sekretarza posła Ludwika Wodzickiego i przyjęty w całości.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do l. 153 włącznie.

Posel Żuk-Skarszewski i współpodpisani w liczbie 53 interpelują p. komisarza rządowego:

Czy i co Wysoki Rząd przedsięwziął, lub przedsięwziąć zamierza, by w myśl uchwały sejmowej z dnia 28. Lutego r. b. aż do ostatecznego załatwienia sprawy wykupu prawa propinacyi, własność propinacyjna była szanowana? Pan komisarz rządowy odpowiada, że co się tyczy koncesyj na sprzedaż słodkich trunków, Rząd aczkolwiek uznana przez niego zasada jest, że wyłączność propinacyjna nie rozciąga się na słodzone trunki, jednakże oprócz poprzedniego systemowania wydawania tych koncesyj, wydał polecenie, aby one o tyle tylko wydawanemi były, o ile były w używalności, i o ile potrzeba nie była pokryta przez właściciela propinacyi. Co do uznania, czyli zachodzi potrzeba wydania nowej koncesyi i czyli może być wydana, decyduje ostatecznie Namiestnictwo we Lwowie i komisya Namiestnicza w Krakowie, sądzi zatem, iż tym sposobem wstrzymanem jest naruszenie własności propinacyjnej.

Co do handlowania słodzonemi trunkami w buteleczkach opieczętowanych, na żądanie, aby toż handlowanie ograniczonem zostało przez to, aby wykonywanie onego potrzebywało także koncesyi, Namiestnictwo nie mogło zaprowadzić koncesyi na ten handel, co zmieniłoby ustawę przemysłową, lecz zaprowadziło obostrzenie co do tego handlu, i uznając słuszność żądań, będzie popierał tę dążność, aby za pomocą obostrzeń, takie handlowanie przeszło z zakresu przemysłowości wolnej w zakres przemysłowości koncesyonowanej.

Posel książę Sanguszkowski jako przewodniczący komisji propinacyjnej, stawia wniosek naglący:

Z powodu, że komisya ta mając uwagę na niezmierną doniosłość sprawy, nabyła przekonania, że sprawiedliwe i sumienne rozwiązanie tej zawilej kwestyi w czasie tegorocznej krótkiej kadencji stało się niemożliwym, że komisya ta ostatnia ze wszystkich najpóźniej utworzoną została, że mnogie wnioski dotyczące się prawa propinacyi różnią się między sobą co do kardynalnych zasad tak dalece, iż należyte ocenienie onych w tak krótkim czasie jest niemożliwe, komisya uprasza: „Aby wszelkie wnioski w sprawie propinacyi Wysokiej Izbie, lub też jej komisji przedłożone, odesłane zostały do Wydziału krajowego z poleceniem ocenienia i przedłożenia przyszłemu Sejmowi sprawiedliwego i wykonalnego projektu wykupna prawa propinacyi.”

Marszałek wniosek ten tyczący się sposobu postępowania poddaje pod głosowanie, Izba przychyliła się do wniosku.

Z porządku dziennego poseł Majer w imieniu komisji edukacyjnej wnosi sprawozdanie tejże komisji w przedmiocie wniosku posła Dra Dietla o ustanowienie komisji egzaminacyjnej przy Uniwersytecie krakowskim zakończone wnioskiem: „Sejm krajowy galicyjski udaje się do Najjaśniejszego Pana z uniżoną prośbą, aby w uznaniu przywiedzionych powodów polecić raczył:

•Zaprowadzić przy c. k. Uniwersytecie krakowskim komisję egzaminacyjną dla kandydatów na profesorów gimnazjalnych. •

Wniosek ten przez Izbę jest przyjętym, a następnie i w trzecim czytaniu zaraz jest uchwalonym.

Następnie tenże sam poseł czyta sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie wniosku Dra Dietla o uregulowanie płacy i emerytury dla nauczycieli szkół ludowych wraz z wnioskami komisji.

1. •Wydział krajowy przedłoży projekt na najbliższej kadencji sejmowej uregulowania płacy nauczycieli ludowych. •

Wniosek pierwszy jest przez Izbę uchwalony.

Wniosek drugi również przez Izbę uchwalony:

•Wydział krajowy przedłoży projekt do ustawy emerytalnej dla nauczycieli szkół ludowych. •

Oba wnioski w trzecim czytaniu zaraz podjętem, są również przyjęte.

Z porządku dziennego następuje trzecie czytanie ustawy o utworzeniu w każdej parafii wyznania katolickiego funduszu zapasowego na pokrycie kosztów stawiania i głównych reparacyj budynków kościelnych i parafialnych. Ustawa jest w trzecim czytaniu przyjęta.

Następuje trzecie czytanie uchwał sejmowych o rozkładzie podatków dochodowego i zarobkowego.

Uchwały trzy zapadłe na posiedzeniu sejmowym dnia 27. Grudnia 1866 są w trzecim czytaniu przyjęte.

Z porządku dziennego poseł Zbyszewski czyta sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Demkowa o oddzielny pobór rekrutów żydowskich. Wniosek komisji w tym przedmiocie jest: Wysoki Sejm uchwalić raczy: Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uprasza Najjaśniejszego Pana, ażeby w celu uchylecia nadużyć przy każdoczesnym poborze wojskowym ponawiających się, przez zniesienie osobnego kontyngensu dla ludności izraelskiej powstałych, już do najbliższego nastąpić mającego poboru wojskowego, w prawie o uzupełnieniu wojska z dnia 29. Września 1858 i dodanej do tego prawa tymczasowej Instrukcji urzędowej, polecił poczynić takie odniany, któreby autonomicznym organom gminy, radom powiatowym i Wydziałowi krajowemu zabezpieczyły pewny wpływ i konieczny udział we wszystkich krokach i uchwałach przy przeprowadzeniu rekrutacji, w szczególności uprasza Sejm:

1. Aby przy układaniu spisu obowiązanych §. 25. — przy orzekaniu o nieudolności wiadomej §. 26. — przy rozstrzyganiu reklamacyj §. 28. — przy kontroli losowania §. 29. prawa z 29. Września 1858;

2. dalej przy przedkładaniu metryk §. 7. — przy składzie komisji reklamacyjnych §. 36. — asenterunkowych §. 47. — superarbitrującej §. 81.; jak nareszcie przy powzięciu uchwał niezdatności §. 61. Instrukcji tymczasowej urzędowej, wpływ bezpośredni i udział stanowczy dla gmin, rad powiatowych i Wydziału krajowego prawnie ustalony został.

Poseł Demków stawia poprawkę jako dodatek i osobny ustęp do uchwały: „Aby na ludność chrześcijańską osobny kontyngens, a na ludność żydowską osobny także kontyngens według ilości dusz obu tych ludności w każdym powiecie znajdującej się był nałożony i pobierany.

Poseł Szeliski podaje poprawkę jako dodatek: „Żeby liczba ludzi do uzupełnienia wojska przypadająca, nie na odstawcze okręgi, ale na pojedyncze gminy obliczana była. •

W głosowaniu nad dodatkiem posła Demkowa większość jest wątpliwą.

Marszałek zarządza głosowanie imienne. W głosowaniu imiennem okazuje się za dodatkiem głosów 54, przeciwko 47. Dodatek jest przyjęty.

Dodatek posła Szeliskiego, jest także większością głosów przyjęty.

Następnie Izba uchwała wniosek komisji wraz z obu dodatkami.

Połączenie dodatków z pierwotnym wnioskiem, nastąpi przed trzecim czytaniem.

Zamykając posiedzenie o godzinie $\frac{1}{2}$ do 3, Marszałek naznacza następujące posiedzenie tegoż dnia o godzinie 6. z porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie komisji petycyjnej.
2. Trzecie czytanie wniosku posła Demkowa o oddzielnym poborze rekruta.
3. Sprawozdanie komisji katastralnej.
4. Sprawozdanie komisji administracyjnej o jura stolae.
5. Sprawozdanie komisji do zmian ustawy wyborczej o wniosku posła Ziemiałkowskiego.

Leon Sapieha w. r.

F. Paszkowski w. r.

St. Kaczala w. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 28. Grudnia 1866.

149. Gminy Korolówka, Lipina a Cichówka przez posła Drozda z użaleniem na urzędników salinarnych w Bochni z powodu utrudzania im nabywanie soli dla bydła.
 150. Gmina Maszkowice przez posła Żabińskiego, o nadanie jej prawa propinacyi.
 151. Taż gmina przez posła Żabińskiego, o prawo rybołówstwa.
 152. Gmina Miłoszowice przez posła ks. Szwedzickiego, o przedłużenie terminu do opłaty udzielonej jej pożyczki.
 153. Przemyski Adolf, przez posła Kabata z przedstawieniem w sprawie podziału prawa propinacyi między teraźniejszych posiadaczy tego prawa a między gminy.
-

Protokół

dwudziestego trzeciego posiedzenia sejmowego z dnia 28. Grudnia
1866 wieczór.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Ludwik Wodzicki, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. radca dworu Possinger-Choborski.

Posłów obecnych na początku 105, w ciągu posiedzenia 119.

Początek posiedzenia o godz. $\frac{3}{4}$ na 6.

Protokół posiedzenia z dnia 28. Grudnia 1866 odczytany przez posła Paszkowskiego przyjęty jest bez zmiany.

Z porządku dziennego sprawozdawca komisji petycyjnej poseł Rydzowski wnosi: Petycję Nr. 135. Karoliny i Eligiusza Sobolewskich o przyjęcie ich majątku Jawora dolna i górna w obwodzie Samborskim na fundację krajową. Sejm uchwała zgodnie z wnioskiem komisji: „poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę tę o ile można najrychlej zbadał, i według najlepszego uznania swojego załatwił, a następnie Sejmowi relację złożył.”

Dalej petycje cztery:

Nr. 18. Józefa Haszłakiewicz - Gottleba kwieskowanego naczelnika powiatowego w celu współubiegania się o posadę sekretarza przy Wydziale krajowym.

Nr. 109. Mieczysława Chrzanowskiego dyurnisty przy Wydziale obrachunkowym o dyspensę od szkół w celu starania się o posadę w Wydziale krajowym.

Nr. 119. Adolfa Gelinka byłego urzędnika lwowskiej c. k. Izby obrachunkowej o prawo ubiegania się o posadę przy Oddziale obrachunkowym pomimo przekroczonego wieku lat 40.

Nr. 148. Zygmunta Sawczyńskiego byłego profesora o zwolnienie do urzędu w służbie krajowej od warunków co do wieku i szkół prawnych. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji uchwalił: „Odstąpienie tych petycji Wydziałowi krajowemu do załatwienia, a zarazem upoważnienie go wyjątkowo do uwzględnienia żądań proszących w razie, jeżeli to za stosowne uzna.”

Dalej wnosi petycję:

Nr. 77. Gmina miasta Lwowa o wstawienie się do Najjaśniejszego Pana, ażeby przy udzielaniu koncesyj na budowę kolei krajowych, a mianowicie przy nadaniu koncesyi na budowę kolei ze

Lwowa do Brodów i do Tarnopola ustanowiony był warunek, że Rady zawiadowcze takiej kolei mają mieć swoją siedzibę w mieście Lwowie jako mieście stołecznem.

Sejm zgodnie z wnioskiem komisji uchwała: Wydział krajowy wygotuje najuniższą petycję do Najjaśniejszego Pana tej treści: ażeby przy udzielaniu koncesyj na budowę kolei krajowych, a mianowicie: przy nadaniu koncesyi na budowę kolei ze Lwowa do Brodów i do Tarnopola, ustanowiony był warunek, że Rady zawiadowcze takich kolei mają mieć swoje siedziby w mieście Lwowie jako mieście stołecznem.

Nr. 121. Stanisława Misia właściciela z Grodziska o wstrzymanie kroków egzekucyjnych Lejzora i Matysa Stossvogel przeciwko niemu w sprawie prywatnej, dalej o restytucję w tym procesie i o zadecydowanie jakiej innej procedury sądowej, osobliwie dla włościan, którzy ustaw nie znają, duchowi czasu odpowiedniej.

Sejm nad tą petycją zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi do porządku dziennego.

Sprawozdawca poseł Gniewosz wnosi petycję Nr. 43. gminy Ścianki powiatu Buczackiego z użaleniem się na swego dusz-pasterza obrządku greckiego ks. Marcelego Kutynskiego, że tenże nadużywając swego stanowiska wyzyskuje parafian, skargi zaś z tego powodu do władz świeckich i duchownych zanesione, dotychczas bez skutku zostają.

Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa do stosownego postąpienia.

Petycję Nr. 75. urzędu parafialnego wsi Grobli na Wisłą, gminy Podgrabie w powiecie Mieleskim, aby mogła jako osobna gmina swego własnego wójta wybierać, i rządzić się niezawisłe od gminy Niepołomice, z którą gwałtem złączoną została. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa do stosownego postąpienia.

Petycję Nr. 5. gminy Porhowy powiatu Buczackiego o przyspieszenie dochodzenia przysługujących jej serwitutów w lasach dworskich; i Nr. 140. gminy Tucząpy w obwodzie Kołomyjskim o przeprowadzenie przez komisję serwitutową jej sporu z dawnym dworem o łęgi. Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycję gminy Kniże Nr. 88. obwodu Kołomyjskiego, aby Sejm wejść raczył w ich spór o łęgi z dawnym dworem; — dla czego c. k. Sąd śniatyński w jednej i tej samej sprawie dwa sprzeczne wydał wyroki?

Gminy Haszkowce Nr. 86., aby spór jej z dawnym dworem już raz przez komisję serwitutową rozstrzygniętym został. Gminy Chlebyczyn polny i Demycze Nr. 130. i 141. powiatu Zabłotowskiego z użaleniem, że skargi jej do władzy obwodowej i c. k. Namiestnictwa przeciw byłemu państwu o odebranie gruntów wniesione, nie są załatwione.

Sejm wszystkie te petycje na wniosek komisji odstępuje c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycje gmin Rudniki, Zakościele i Sułkowszczyzna w powiecie Mościskim Nr. 68., 76. i 82. o wykupno danin dla kościoła w Mościskach; Sejm na wniosek komisji odstępuje te petycje c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycję Nr. 83. Piotra Zielińskiego, obywatela miasta Przemyśla z użaleniem na nauczyciela szkoły o pobicie; Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa z zaleceniem ścisłego zbadania.

Petycję Nr. 87. gminy Wołczkowce w obwodzie Kołomyjskim o wydanie metryk grantowych z r. 1787 i 1820; Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycje Nr. 92., 93., 94., 95. i 96. gmin Budy Ińcuckiej, Medynia, Węgliska i Zalesie o przymusowe zabezpieczenie od ognia, o uregulowanie jura stolae, i konkurencji kościelnej, o zniesienie mesznego, oraz z użaleniem się na notaryuszów; Sejm zgodnie z wnioskiem komisji przechodzi nad temi petycjami do porządku dziennego.

Petycję Nr. 113. gminy Maniowa powiatu Krościńskiego o przyspieszenie rezolwowania jej skargi przeciw byłemu państwu do władzy obwodowej wniesionej o dezolację lasów. Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycję Nr. 110. gmin Studziany i Dębów w powiecie Przeworskim o darowanie podatków z powodu gradobicia; oraz petycję Izidora Tarnawskiego właściciela realności w Plenikowie powiatu Przemyskiego Nr. 128. o darowanie podatków zaległych z powodu zubożenia. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa do możliwego uwzględnienia.

Petycję siedmiu gospodarzy z Bukowa Nr. 115 powiatu Brzozowskiego oraz gminy miejskiej Jaćmierza, Nr. 116. w sprawach spornych pastwisk. Sejm na wniosek komisji przechodzi nad temi petycjami do porządku dziennego.

Petycję gminy Maniowa Nr. 112. z użaleniem na zniesione przez dwór prawo rybołówstwa; oraz gminy miasteczka Krościenka Nr. 138 o bezprawne wykonywanie prawa polowania i rybołówstwa; Sejm te petycje na wniosek komisji odstępuje c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycję Rady miasta Krakowa Nr. 131. o uchwalenie ustawy orzekającej, iż koszta na przyodzenie szupaśników przez gminę ekstradującą winna zwracać gmina, do której szupasowany przynależy; Sejm petycję tę odstępuje Wydziałowi krajowemu do zbadania przedmiotu.

Petycję gmin Wołosianka, Libochora, Stawska, Jelenkowate, Chaszczowanie, Tuchla i Grabowice Nr. 122. ze skargą na Urząd solny w Bolechowie o nadużycia przy sprzedaży soli. Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa do ścisłego zbadania i przykładowego ukarania winnych w celu zapobieżenia na przyszłość dalszym nadużyciom.

Petycję gmin Wielkiego Księstwa Krakowskiego i Zachodniej Galicji Nr. 117. o pozwolenie składek w celu odbudowania Bursy Jerozolimskiej w Krakowie. Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa z usilnem zaleceniem uwzględnienia.

Petycję gminy miasta Przemyśla Nr. 118. o wstawienie się do władz rządowych względem podwyższenia taryfy czynszowej za kwatery wojskowe dla c. k. oficerów. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji udziela tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa z zaleceniem możliwego uwzględnienia.

Petycję Konstantego Pikulskiego Nr. 120. o dokładne rozpoznanie i wyjaśnienie obwieszczzonej Najwyższej Ustawy z dnia 16. Sierpnia 1865 r. względem czasowego uwolnienia od podatku budowli nowych, przybudowanych i odbudowanych. Sejm na wniosek komisji przechodzi nad tą petycją do porządku dziennego.

Petycję gminy przedmieścia Gródka Nr. 123. o przyjęcie na gminę nałożonego dodatku konkurencyjnego do drogi krajowej przez Lubień wielki prowadzącej, na fundusz krajowy i odebranie tej drogi na fundusz krajowy; — oraz petycję Jana Mierzwńskiego budowniczego Nr. 143. o podwyższenie płacy. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje te dwie petycje Wydziałowi krajowemu.

Petycję gminy Nadytce Nr. 85., gospodarzy Tymoszczuka i Kostyna Nr. 89. gminy Oleszków Nr. 90, gminy Rudniki Nr. 129, gminy Orelec Nr. 91, oraz Wasyla Abrahamiuka Nr. 139, o ustanowienie osobnych sądów austregalnych dla ich sporów z dawnem państwem o grunta. Sejm na wniosek komisji nad temi petycjami przechodzi do porządku dziennego.

Petycję Nr. 134. gmin Niebylec, Jawornik, Konieczkowa, Gwoździanka, Bliźniówka i Małówka powiatu Strzyżowskiego o wyjednanie wolnego prawa prezentowania na nauczyciela szkoły trywialnej w Niebylecu pana Ludwika Pończyka. Sejm zgodnie z wnioskiem komisji odstępuje tę petycję c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Petycję Nr. 147. zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia z Budzanowa o zapomogę. Sejm na wniosek komisji odstępuje tę petycję Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Następnie wnosi sprawozdawca poseł Rodakowski petycję Nr. 36. gromady Kłodne powiatu Limanowskiego o przyłączenie do obwodu Sandeckiego; Nr. 126/S. gminy Iwkowa powiatu Brzeskiego o przydzielenie do okręgu urzędowego w Bochni; Nr. 141. parafian kościoła Wojakowskiego o przyłączenie do powiatu Bocheńskiego; Nr. 244/S. gminy Iwanówka powiatu Kopeczynieckiego o przyłączenie do powiatu Trembowelskiego. Sejm petycje te na wniosek komisji odsyła do c. k. Prezydium Namiestnictwa do uwzględnienia.

Petycję Nr. 103. i 104. obywateli z pod Sędziszowa i Jasła celem wezwania Rządu do zaprowadzenia sądów doraźnych na podpalaczy. Komisya wnosi: „Sejm odstępuje tę petycję c. k. Prezydium

um Namiestnictwa z tem usilnem wezwaniem, aby przedsiębrał odpowiednie kroki celem powrócenia krajowi bezpieczeństwa publicznego.

Posel Gołaszewski wnosi: „Wysoka Izba raczy uchwalić wezwanie do Wysokiego Namiestnictwa o zaprowadzenie sądów doraźnych na podpalaczy w Galicyi.”

Gdy w głosowaniu nad poprawką posła Gołaszewskiego większość jest wątpliwą, Marszałek zarządza głosowanie imienne. Głosuje za poprawką 59 posłów, przeciw poprawce 57 posłów. Sejm więc uchwała co do powyższych dwóch petycyj wezwanie do c. k. Namiestnictwa o zaprowadzenie sądów doraźnych na podpalaczy w Galicyi.

Petycję Nr. 15. Jego Excelencyi hr. Starzeńskiego o przyjęcie pozostałej po formacyi pułku Wolnych Krakusów reszty w gotowiznie złr. 10.765 cent. 91 na rzecz funduszu krajowego. Komisya wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Ofiarowaną przez hr. Starzeńskiego kwotę złr. 10.765 cent. 91 z dobrowolnych datków składanych na formację legionu jazdy pod nazwą: „pułku wolnych Krakusów,” przyjąć na fundusz krajowy, jeżeli Najjaśniejszy Pan przyzwoli na takie rozporządzenie tym funduszem zamierzone przez hr. Starzeńskiego. Sejm uchwała pierwszą część wniosku komisyi: „Ofiarowaną przez hr. Starzeńskiego kwotę złr. 10.765 cent. 91 z dobrowolnych datków składanych na formację legionu jazdy pod nazwą: „pułku wolnych Krakusów,” przyjąć na fundusz krajowy.”

Na wniosek posła Zyblikiewicza druga część wniosku poczynszy od wyrazu „jeżeli” poddana osobno pod głosowanie pozostaje w większości.

Następnie sprawozdawca komisyi petycyjnej poseł Trzeciecki wnosi:

Petycję Nr. 133. Antoniego Hartingera i syna c. k. chromolitografa w Wiedniu o wspieranie wydawnictwa jego tablic ekonomicznych zakupieniem znacznej liczby tychże na użytek nauczycieli szkółek ludowych. Sejm uchwała zgodnie z wnioskiem komisyi przejść nad tą petycją do porządku dziennego.

Petycję ks. Kluczyckiego proboszcza w Pantalowicach powiatu Przeworskiego Nr. 127. o wyrobienie zatwierdzenia przedłożonego statutu, który ma na celu utworzenie kasy pożyczkowej dla parafian, z której uzyskany fundusz byłby użytym na wybudowanie kościoła parafialnego w Pantalowicach. Sejm zgodnie z wnioskiem komisyi uchwała petycję tę odesłać do Prezydium c. k. Namiestnictwa z zaleceniem możliwego uwzględnienia.

Po ukończeniu sprawozdań komisyi petycyjnej, wnosi poseł Grocholski członek Wydziału krajowego jako rzecz naglącą, aby Sejm dozwolił z ominięciem form tak co do drukowania jak co do przepisania pierwszego czytania przedłożyć sobie sprawozdanie Wydziału krajowego o przekazanym mu zeszłej kadencji wnioskowi ks. Guszałewicza tyczącym się pobierania podatku konsumcyjnego od bydła przez kilka osób na własną potrzebę wspólnie zabitego.

Sejm przychyła się do wniosku posła Grocholskiego.

Następuje trzecie czytanie uchwały tyczącej się poboru rekrutów żydowskich na posiedzeniu dzisiejszem rannem przyjętej.

Po punkcie 1. i 2. następuje punkt 3. według przyjętych poprawek posłów Demkowa i Szelińskiego przez komisję administracyjną zredagowany jak następuje:

3. Aby na ludność chrześcijańską osobny kontyngens wojskowy, a na ludność żydowską także osobny kontyngens wojskowy według liczby dusz w każdym powiecie obu tych ludności znajdującej się był nałożony, i tak wyznaczona liczba do uzupełnienia wojska przypadająca, nie na odstawcze okręgi, ale na pojedyncze gminy rozłożoną była.

Cała uchwała z trzech punktów złożona w trzeciem czytaniu jest przyjęta.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 9¹/₄, naznaczając następujące na dzień 29. Grudnia o godzinie 10. z porządkiem dziennem:

1. Sprawozdanie komisyi katastralnej.
2. Sprawozdanie komisyi administracyjnej o jura stolae.
3. Sprawozdanie komisyi ordynacyi wyborczej o wniosku posła Ziemiałkowskiego.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 28. Grudnia 1866 wieczór.

154. Pełnomocnicy gminy ruskiej Podhajczyki, w powiecie Trembowelskim przez posła ks. Kuryłowicza, użalają się na plebana obrządku łacińskiego o zmuszanie członków gminy do obrządku łacińskiego.
155. Kraiński Edmund, właściciel dóbr Leszczowate, przez posła Laskowskiego o uchwalenie stanowczego zniesienia serwitutów.
-

4. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku ks. Guszalewicza co do podatku konsumcyjnego.
5. Sprawozdanie Wydziału krajowego w rzeczach zapomogi krajowej.
6. Sprawozdanie komisji statutowej.
7. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku pośła Hebdy co do urlopników.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

L. Wodzicki wł. r.

Protokół

dwudziestego czwartego posiedzenia sejmowego z d. 29. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Ludwik hr. Wodzicki, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. Radca Dworu Possinger - Choborski.

Posłów obecnych z początku 92, w ciągu posiedzenia 118.

Początek posiedzenia o godzinie 10. min. 30.

Protokół posiedzenia wieczornego z dnia 28. Grudnia odczytany przez sekretarza posła Paszkowskiego Izba przyjęła bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu do dnia 29. Grudnia 1866 mianowicie do l. 156.

Odczytano interpelację posła ks. Łozińskiego i 20. współpodpisanych do p. komisarza rządowego: Czy nowoobranemu w Stanisławowie dnia 20. b. m. posłowi p. Ziemiałkowskiemu przed jego wstąpieniem do sali sejmowej dnia tegoż, został wręczonym certyfikat przepisany przez c. k. Namiestnika? a jeżeli to miało miejsce, czy przepisy §. 50. Statutu krajowego zachowane były?

Pan komisarz rządowy odpowiada, iż posłowi Ziemiałkowskiemu wydany był na dniu 20. b. m. certyfikat przez Jego Excel. pana Namiestnika, a nastąpiło to tem prawniej, ile że przeciw wyborowi jego żadna nie zachodziła przeszkoda.

Posel Lipczyński interpeluje przewodniczącego komisji petycyjnej, dla czego dotąd nie została przedstawiona Wysokiej Izbie wniesiona przez interpelanta petycja p. Tesarczyka.

Przewodniczący komisji petycyjnej poseł Hubicki odpowiada: a) iż regulamin nie przepisuje, aby petycje były referowane w Izbie w tym porządku, w jakim zostały podane; b) że petycja w mowie będąca mogłaby być przedłożoną Sejmowi, gdyby książę Marszałek znalazł jeszcze sposobność na umieszczenie sprawozdania komisji petycyjnej na porządku dziennym.

Z porządku dziennego wnosi poseł Wężyk sprawozdanie komisji o sprawie katastralnej. Izba uwalnia go od czytania całego sprawozdania, odczytuje więc tylko motywa i wniosek komisji.

W głosowaniu przyjęto jednogłośnie pojedyncze ustępy wniosku komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- a) żądać od c. k. Rządu, aby wszelkie operacje szacunkowe włącznie z reklamacyami wstrzymane zostały aż do rozstrzygnięcia Najjaśniejszego Pana o petycji Sejmu z dnia 27. Kwietnia 1866 r.;

b) polecić Wydziałowi krajowemu, aby ponowną wysłał delegację do Wiednia, któraby sprawę katastralną w myśl uchwał sejmowych u c. k. Ministeryum popierała;

c) wezwać Jego Excl. c. k. Namiestnika kraju, aby poparł słuszne nasze żądania.

Izba zgodziła się przystąpić zaraz do trzeciego czytania wniosku, poczem takowy jednogłośnie przyjęto.

Z kolei poseł Szumańczowski zdaje sprawę imieniem komisji katastralnej o petycyach w przedmiocie katastru.

Petycę l. 10. (l. ²⁹/S.) gmin Leszcze, Tuszyńska, Hucisko, Zapole, Białobór i Niwiska z zażaleniem przeciw komisji katastralnej, uchwalono zgodnie z wnioskiem komisji odstąpić Prezydium c. k. Namiestnictwa do załatwienia.

Petycę l. 108 (l. ¹⁹⁶/S.) gminy Jaszczerowa i p. Włodzimierza Tomaskiego, zanoszących zażalenie przeciw komisarzowi katastralnemu Rzechakowi, uchwalono zgodnie z wnioskiem komisji odstąpić Prezydium c. k. Namiestnictwa do załatwienia.

Przy rozprawie nad petycją do l. 22. (l. ⁵⁰/S.) wnosi poseł Żuk-Skarszewski poprawkę:

Gdy z petycji okazują się poszlaki zbrodni inspektorowi Achleitnerowi zarzucanych, przeto Sejm odstępuje odpis petycji i allegatów właściwemu c. k. Sądowi karnemu na ręce c. k. Namiestnictwa.

Poprawka ta nie otrzymała większości. Przeto zaś wniosek komisji tej treści przyjęto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: przekazać niniejszą prośbę Prezydium c. k. Namiestnictwa celem zbadania, czy p. inspektor Achleitner posiada wymagane przez ustawy kwalifikacje, a to dla ściśłego zastosowania istniejących praw i przepisów.

Z porządku dziennego wnosi poseł Zybkiewicz sprawozdanie komisji do zmian ustawy wyborczej o wniosku posła Ziemiałkowskiego.

Po przemówieniu posłów ks. Pawlikowa i Ławrowskiego przeciw, zaś posłów Ziemiałkowskiego i Rydzowskiego za wnioskiem komisji, zamknięto dyskusję, poczem, gdy jeszcze byli zapisani do głosu posłowie Kabat, Golejewski, Młocki, Grocholski za, a posłowie ks. Giniewicz i Ławrowski przeciw wnioskowi — przerwał Marszałek posiedzenie na 15 minut dla wybrania jeneralnych mowców.

Jako jeneralny mowca za wnioskiem przemawiał poseł Grocholski, przeciw wnioskowi poseł Ławrowski.

Poseł Ławrowski podał wniosek, aby wniosek komisji uważać jako nowy dodatek do statutu krajowego, i wedle tego traktować.

Książę Marszałek oświadcza, iż tego wniosku pod głosowanie poddać nie może, gdyż komisya nie proponuje zmiany statutu, tylko interpretację tegoż.

Poseł Ławrowski zapowiada protest.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek komisji:

Wysoka Izba uchwali:

W zastosowaniu §. 38. statutu krajowego do głosowania odbytego na posiedzeniu dnia 20. Grudnia b. r. nad projektem do ustawy o powiększeniu liczby posłów miejskich Izba orzeka: Na 124 członków głosujących nad poprawką posła Grocholskiego o powiększenie liczby posłów miejskich ilość 82 głosów danych za poprawką, jest w myśl §. 38. statutu krajowego dostateczną, aby w mowie będąca poprawka uznana była za przyjętą.

Wniosek ten większością został przyjęty.

Z porządku dziennego sprawozdanie komisji administracyjnej o jura stolae.

Sprawozdawca poseł Badeni wnosi:

•Wysoka Izba raczy nad wnioskiem posła ks. Dobrzańskiego o republikację prawa normującego jura stolae na teraz obowiązującego przejść do porządku dziennego.•

Posel ks. Kuryłowicz wnosi poprawkę: Wysoki Sejm uchwali: „Wzywa się wysoki Rząd o przyspieszenie rokowań względem nowego unormowania należności mających się pobierać tak przez księży za ich czynności kościelne (jurium stolae), jak i przez bractwa i służby kościelne za ich udział przy takich czynnościach, a po ukończeniu rokowań o niezwłoczne wprowadzenie w życie w tym przedmiocie mającego się wydać rozporządzenia.”

Poprawkę tę ks. Kuryłowicza przyjęto, a tem samem uchylono wniosek komisji przejścia do porządku dziennego.

Z porządku dziennego nastąpiło sprawozdanie Wydziału krajowego o podatku konsumcyjnym od bydła, wspólnie przez kilka osób na własny użytek bitego. Sprawozdawca poseł i członek Wydziału krajowego Grocholski.

W głosowaniu przyjęto następujący wniosek Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Tłumaczenie §. 29. l. 1. b) postanowienia ministeryalnego z dnia 15. Maja 1859 (Dzien. Ust. Pań. Nr. 78). dekretem c. k. Ministra Skarbu dnia 22. Maja 1862 do l. 558 w ten sposób, iż kilka osób rzeź bydła wspólnie na własną domową potrzebę przedsiębiorczych wtenczas tylko wolni są od opłacania podatku konsumcyjnego od mięsa, jeżeli wspólne gospodarstwo domowe prowadzą — jest błędne i dowolne.

Wydziałowi krajowemu poleca się, prosić c. k. Ministerstwo Skarbu o uchylenie tego tłumaczenia.

Wniosek ten przyjęto następnie w trzeciem czytaniu.

W trzeciem czytaniu przyjęto także wyżej przytoczoną poprawkę posła ks. Kuryłowicza względem jura stolae.

Marszałek przerwał posiedzenie o godzinie 2. minucie 25. do godziny 3.

Posiedzenie otwarte o godzinie 3. min. 50.

Obecnych posłów z początku 81., w ciągu posiedzenia 102.

Z porządku dziennego sprawozdanie Wydziału krajowego w rzeczach zapomogi krajowej.

Sprawozdawca poseł i członek Wydziału krajowego Boczkowski.

Z powodów przez sprawozdawcę przytoczonych, iż rachunki będące podstawą sprawozdania nie są jeszcze, i nie mogą być dotąd zupełnie ukończone, ani wydrukowane, wnosi poseł Ziemiałkowski umotywowane przejście do porządku dziennego, w oczekiwaniu, iż Wydział krajowy przedłoży najbliższemu Sejmowi wyczerpujące sprawozdanie.

Izba wniosek ten przyjmuje.

Z kolei porządku dziennego sprawozdanie komisji statutowej.

Sprawozdawca poseł Zbyszewski w zastępstwie posła Gnoińskiego odczytuje sprawozdanie o statucie dla miasta Lwowa.

Posel Ziemiałkowski wnosi, aby tylko te §§. statutu były odczytane, dla których poprzednio sankcya Najwyższa była odmówioną, a które teraz zostały zmienione.

Posel Grocholski wnosi poprawkę do poprzedniego wniosku, aby §§. niezmieniane i te, które są tylko powtórzeniem ogólnej ustawy gminnej, przyjąć en bloc. Poprawkę tę przyjęto.

Sprawozdawca odczytuje §. 30.

Izba przyjmuje takowy zgodnie z wnioskiem komisji bez zmiany.

Dalej przyjęto zgodnie z wnioskiem komisji §§. 31., 38., 45., 88. bez zmiany. W §. 37. prosi sprawozdawca wniosek komisji, proponując opuszczenie ustępu pod liczbą 2.

Izba przyjmuje ten §. z opuszczeniem ustępu 2. w osnowie:

1. Ustanowienie zasad w zarządzie majątku gminnego.

2. Nabywanie nieruchomości lub praw takich, które według ustaw uważane są za rzeczy nieruchome, zbywanie majątku gminy, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, przyjmowanie obowiązków służebnictwa, zastawu lub poręczenia, zaciąganie pożyczek i operacyj kredytowych.

W sprawach tu wyliczonych, uchwała aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch, nie prędzej jak w ośm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej trzech czwartych części członków całej Rady miejskiej.

Zbywanie rzeczy nieruchomości lub prawa uważanego za rzecz nieruchomą, jeżeli wartość takiej rzeczy lub prawa 10.000 złr. przenosi, jakoteż zaciąganie pożyczek i przyjęcie poręczenia, jeżeli pożyczka lub suma poręczyć się mająca, z doliczeniem długów gminy już obciążających, przenosi sumę rocznego dochodu z przecięcia lat 6ciu obliczoną, nie może mieć miejsca, jak tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

3. Lokowanie kapitałów.

4. Przyjęcie lub zrzeczenie się spadku lub legatu.

Gdyby wartość spadku lub legatu przenosiła 10.000 złr., wtedy uchwała na zrzeczenie się zapaść musi w sposób wyżej pod 2. wskazany.

5. Stawianie kosztem gminy nowych budowli, lub przekształcenie albo znoszenie istniejących tudzież inne przedsiębiorstwa nakładem gminy wykonać się mające.

Tworzenie nowych zakładów gminnych, albo zwiniecie już istniejących.

6. Zawieranie, rozwiązywanie i zmiany kontraktów najmów i dzierżaw.

7. Zawieranie, rozwiązywanie i zmiany innych kontraktów, o ile Rada miejska nie uzna rzeczą stosowną czynności te poruczyć burmistrzowi lub magistratowi.

8. Zezwalanie na rozpoczęcie procesu lub na odstąpienie od niego, i na zawieranie ugód w sprawach rozpoczętych.

9. Przyzwalanie na wszelkie wydatki budżetem przewidziane, o ile takowe instrukcją Rady miejskiej burmistrzowi lub magistratowi poruczone nie będzie, tudzież przyzwalanie na wszelkie wydatki budżetem nie przewidziane.

10. Umarzanie należności wątpliwych lub takich, które odebrane być nie mogą.

11. Opuszczanie zaliczek danych urzędnikom lub służbom na ich płacę, i darowanie należących się gminie zwrotów i uchybień rachunkowych.

Dział VI. O zawiadywaniu sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

§. 98. Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

Posel Dubs wnosi opuszczenie tego §fu. Poprawka ta jako negacyjna nie została poddana pod głosowanie.

Izba przyjęła zgodnie z wnioskiem komisji §. 98. bez zmiany jakoteż §§. 99, 101, 102 i 103.

§. 100. Jako specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej, przyjęła Izba zgodnie z wnioskiem komisji ustępy lit. a) i b).

Do ustępu lit. c) wnosi poseł Dubs poprawkę, ażeby ten ustęp był opuszczony, albo gdyby się utrzymał, ażeby zacytowano przy nim §. 98. Nad pierwszą częścią poprawki posła Dubs, jako negacyjną nie głosowano. Druga część poprawki co do powołania §. 98. nie otrzymała większości.

Natomiast przyjęto zgodnie z wnioskiem komisji ustęp lit. c) bez zmiany.

Sprawozdawca przechodzi do ordynacyi wyborczej.

Do §. 12. wnosi poseł Ziemiałkowski poprawkę, aby utrzymać zgodnie z projektem statutu przez Radę miejską ułożonym, zasadę jednego koła wyborczego.

W głosowaniu oświadcza się Izba za zasadą jednego koła wyborczego.

Posiedzenie zamknięto o godzinie 5tej wieczór.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 29. Grudnia 1866.

156. Reprezentacya miasta Jarosławia przez posła hr. Badeniego zapytuje, czyli miasto to otrzyma osobny statut, i czyli ma z organizacyą gminy aż do otrzymania statutu wstrzymać się, lub też organizacyę według ogólnego statutu rozpocząć.
-

Następne posiedzenie w Niedziele o godzinie 9^{1/2}, wieczór.

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie komisji statutowej z statutami dla miast Lwowa, Tarnowa, Rzeszowa, Stryja, Jarosławia, Nowego-Sącza i innych.

2. Sprawozdanie komisji ordynacji wyborczej o 11tym i 13tym §fie statutu, tudzież sprawozdanie o powiększenie liczby posłów miejskich.

3. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Landesbergera.

Leon Sapleha wł. r.

Zakrzewski wł. r.

Ludwik Wodzicki wł. r.

Protokół

dwudziestego piątego posiedzenia sejmowego z d. 30. Grudnia 1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: ks. Kaczała, Paszkowski, Ludwik hr. Wodzicki, Zakrzewski.

Komisarz rządowy: C. k. Radca Dworu Possinger - Choborski.

Posłów obecnych z początku 94, w ciągu posiedzenia 120.

Początek posiedzenia o godzinie 10. wieczór.

Protokół posiedzenia z dnia 29. Grudnia wieczór, odczytany przez sekretarza posła Zakrzewskiego, przyjęty jest bez zmiany.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych aż do Nr. 164. włącznie.

Sekretarz poseł ks. Kaczała odczytuje protest złożony przez posła Ławrowskiego zapowiedziany na posiedzeniu dnia 29. Grudnia następujący:

Zważywszy, szczo wnesenije posła Ziemiałkowskoho, chotiaj w formi swojej do pojedynczoho słuczaja zastosowanoje odnakoż w samom dili ustanowlaje zasadu opuszczenija ułomkiw pry obczysleniju dwóch tretich czastej hołosujuszczych do izminenja statuta krajewoho predpysanych;

zważywszy, szczo takaja zasada newypływajuszczaja iz sływ §. 38. statutu krajewoho perestupaje hranyciu interpretacyi hramatykalnoj, i w samom dili jest dodatkom do tohoż §., ktoroho uchwała potrebuje prysutstwija trech czetwertych czastej człenyw sejmowych, a dwóch tretich czastej za nym hołosujuszczych;

zważywszy, szczo żelanyje takoho hołosowanyja posłom Julianom Ławrowskim postawlenoje uwzhladneno ne buło;

podpysanyi zakładajut protest protiuj toj uchwali posli §. 80. prowizoryczno pryjatoho regulamina.

Lwiw dnia 30. Studnia 1866.

Julian Ławrowskij.

Antoni Petruszewicz, Pawlikow, Jan Połewy, Adam Stocky, Iwan Naumowycz, Nikołaj Demkiw, Rosiecki, Trohanowski, Łapiczak, Kaczała, Zahorjko, Hrycak, Ławrynowicz, Krawców, Kowbasiuk, Andrejczuk, Kowałyszyn, Malinowski, Dobrański, Antoni Pawęcki, Zaparyniuk, Procak, Dzerowicz, Koroluk, Kuryłowicz, Dzwoliński, Kackowski, Czechura, Liszcz, Kobylarz, Rogalski.

Posel Grocholski zapowiada oświadczenie przeciwko temu protestowi, które opierając się na §. 80. tymczasowego regulaminu na następnej posiedzeniu.

Posel Hubicki wyraża życzenie, aby wniosek naglący posła Trzecieckiego tyczący się prośby do Najjaśniejszego Pana o zniesienie skutków prawnych wyroków sądów wojennych z roku 1864, jako już w komisji załatwiony, postawiony został na porządku dziennym. Marszałek oświadcza, iż przedmiot ten przeznaczył na porządek dzienny dnia jutrzejszego.

Posel Hubicki stawia następnie wniosek, aby petycje, które tak z komisji petycyjnej, jak do innych komisji odesłane z tychże komisji nie mogły przyjść do Sejmu, zostały odstąpione Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego załatwienia.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem posła Hubickiego.

Posel Hausner złożył wniosek naglący do łaski Marszałkowskiej: Wysoka Izba uchwalić raczy:

Petycję do Najjaśniejszego Pana, aby w mieście Brodach, które do Wysokiego Sejmu petycję o udzielenie osobnego statutu wniosło, i który to statut z powodu kończącej się sesji sejmowej uchwalonym być nie mógł; Ustawa ogólna gminna krajowa wprowadzoną nie została, i aby w tym mieście dotychczasowy zarząd gminny aż do nadania mu osobnego statutu pozostawić.

Izba na wniosek Marszałka odsyła wniosek do komisji statutów miejskich celem najrychlejszego zdania sprawy.

Z porządku dziennego sprawozdawca poseł Zbyszewski wnosi dalszy ciąg statutu miasta Lwowa, mianowicie uzupełnienie ordynacji wyborczej do statutu miasta Lwowa. Przyjętemi zostają kolejno przez głosowanie nad każdym §. osobno:

Rozdział drugi.

O przygotowaniu do wyborów.

§. 12. Spis wyborców.

W gminie prowadzi się spis wszystkich członków i uczestników prawo głosowania mających.

Spisy wyborców zawierać mają imiona i nazwiska wyborów, jako też oznaczenie tytułu, na którym ich prawo głosowania jest oparte.

§. 13. Sprawdzenie spisów.

Przynajmniej na sześć tygodni przed wykonaniem wyborów mają być spisy wyborców w urzędzie do przejrzania wyłożone, i o tem publiczność zawiadomiona, a w ogłoszeniu o tem wyznaczony będzie termin nieprzekraczalny dni 14. do wniesienia reklamacyj przeciw tym spisom.

§. 14. Reklamacye.

Reklamacye, jakie w tym terminie wniesione zostaną, rozstrzyga bezzwłocznie komisya przez Radę miejską do tego z jej grona wybrana, i ogłosi uchwałę swoją przybiciem onej w ratuszu, a to w miejscu do obwieszczeń urzędowych przeznaczonem.

Przeciw takim uchwałom służy w terminie nieprzekraczalnym trzech dni, licząc od dnia ogłoszenia uchwały odwołanie się do Rady miejskiej, która w tej mierze co do wyboru w toku będącego ostatecznie orzeka.

Stosownie do zapadłych prawomocnych orzeczeń, nastąpi niezwłocznie sprostowanie spisu wyborców.

W ostatnich trzech dniach przed wyborami, nie mogą być czynione żadne zmiany w tym spisie.

§. 15. Obwieszczenie terminu wyborów.

Burmistrz rozpisuje wybory, przynajmniej trzy tygodnie przed dniem wykonania onych, w ogłoszeniu oznaczy czas i miejsce wyborów, a o tem rozpisanie zawiadomi krajową Władzę polityczną i Wydział krajowy.

Rozdział trzeci.

O przedsięwzięciu wyborów.

§. 16. Komisya wyborcza.

Wyborami kieruje ustanowiona ku temu przez Radę miejską komisya wyborcza.

Do tej komisji mają być wezwani prócz członków Rady miejskiej także inni członkowie gminy.

§. 17. Przepisy przy wyborach:

Przy wyborach mają być zachowane następujące przepisy:

- 1) Każda dzielnica miasta Lwowa może, jeżeli tego lepszy wymaga porządek, głosować osobno.
- 2) W razie zachodzącej wątpliwości, głosujący winien złożyć dowód tożsamości swej osoby, przez świadków komisji znanych.

§. 18. Głosowanie.

Głosowanie odbywa się kartkami, które zawierają tyle nazwisk, ile członków Rady miejskiej ma być obranych — to jest 80 chrześcian, a 20 starozakonnych. W razie, gdyby głosujący większą liczbę nazwisk podał, lub powyższego stosunku liczebnego chrześcian i starozakonnych nie zachował, tylko pierwsi z kolei liczeni być mają.

§§. 19. i 20. Zamknięcie głosowania. (Obliczenie głosów).

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców i po upływie czasu do głosowania przeznaczonego, prezydujący w komisji wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone. Komisya wyborcza rozstrzygnie natychmiast wątpliwości powstałe z dostrzeżonych może pomyłek, i przystąpi do obliczenia głosów.

§. 20. Wybraniymi są ci, którzy uzyskali bezwzględną większość głosów wyborców głosujących.

Jeżeliby takiej większości za pierwszym głosowaniem nie osiągnięto, wtedy przystępuje się do powtórnego ściślejszego wyboru pomiędzy osobami, które po obranych przy pierwszym głosowaniu najwięcej głosów otrzymały.

Do ściślejszego wyboru przedstawia komisya dwa razy tyle kandydatów, ile członków jest jeszcze do wybrania.

W razie równości głosów, rozstrzyga losowanie, kto przy ściślejszym wyborze ma być na kandydata podany.

Głos dany osobie nie przedstawionej na kandydata przy ściślejszym wyborze, jest nieważny.

W razie równości głosów przy ściślejszym wyborze rozstrzyga los.

§. 21. i 22. Zamknięcie czynności wyborczej.

Po zamknięciu wyborów przedłoży komisya wyborcza Radzie miejskiej spisany z tego aktu protokół wraz z wszelkimi dowodami.

Burmistrz ogłosi ukończenie wyborów i nazwiska wybranych, których zarazem o tem zawiadomi.

§. 22. Bliższe przepisy o postępowaniu przy wyborach zawarte będą w regulaminie wyborów, który Rada miejska za każdym razem ułoży i ogłosi.

§. 23. Wybory uzupełniające:

Dla uzupełnienia miejsc wakujących z powodu odmówionego przyjęcia wyboru, odbyć się winien niezwłocznie nowy wybór.

Przy tym nowym wyborze służą za podstawę spisy wyborców dla poprzedniego wyboru sporządzone.

Nowe ogłoszenia tych spisów i reklamacje przeciw nim nie mogą być dopuszczone.

Wszystkie inne postanowienia, dotyczące postępowania przy wyborach, mają być zachowane także przy wyborach uzupełniających.

Gdyby przy uzupełniającym wyborze nie uzyskano bezwzględnej większości, przystępuje się do ściślejszego wyboru, według postanowień §. 20.

§. 24. Ukonstytuowanie Rady.

Skoro przynajmniej trzy czwarte części nowo wybranych członków wybór przyjmą, burmistrz zawiaduje ich do ukonstytuowania Rady miejskiej. Ukonstytuowanie nastąpi pod przewodnictwem najstarszego wiekiem członka.

Dotychczasowy burmistrz przewodniczy tak ukonstytuowanej Radzie aż do potwierdzenia wyboru nowego burmistrza.

§. 25. Przyrzeczenie.

Każdy radny obejmujący swą posadę, składa do rąk przewodniczącego uroczyste przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

§. 26. Sprawdzanie, unieważnienie wyborów.

Ukonstytuowana Rada miejska rozpoznaje akt wyboru, i rozstrzyga ostatecznie o ważności tego aktu, jakoteż o ważności pojedynczych wyborów, tudzież o reklamacjach przeciw wyborom, które w terminie nieprzekraczalnym dni ośmiu, licząc od dnia ogłoszenia wyboru, do niej wniesione być mają.

Polityczna władza krajowa może unieważnić wybory osób od obieralności wyjętych lub wykluczonych.

Przeciw takiemu wykluczeniu jednakże, służy rekurs do Ministerstwa tak wykluczonemu, jak i gminie. —

§. 27. Uzupełnienie wyborów w skutek nieważności.

Dla uzupełnienia miejsc w skutek nieważności wyborów opróżnionych, rozpisze burmistrz niezwłocznie nowy wybór, według postanowień §. 23. tej Ordynacyi wyborczej.

Dział II. O wyborze burmistrza, wiceburmistrza i delegatów miejskich, przyjęty jest głosowaniem nad całym działem jako następuje:

§. 28. Wezwanie do wyboru.

Na wezwanie burmistrza pod przewodnictwem najstarszego wiekiem członka nowo wybranej Rady, zbiorą się jej członkowie w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania burmistrza, wiceburmistrza i delegatów miejskich.

Do wyboru burmistrza mają być wezwani wszyscy członkowie Rady miejskiej.

Członek, któryby na wezwanie do takiego wyboru nie przybył, lub przed onego ukończeniem oddalił się, jeżeli nieobecności swej lub oddalenia się nie usprawiedliwi, traci mandat, i przed upływem lat trzech do Rady miejskiej obranym być nie może.

§. 29. Wyjątki obieralności.

Burmistrzem lub pierwszym wiceburmistrzem nie może być obranym, kto nie jest wyznania chrześcijańskiego.

§. 30. Warunki ważności wyboru, sposób głosowania.

Do ważności wyboru burmistrza potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków Rady, i bezwzględna większość głosów całej ilości obecnych członków Rady miejskiej.

Głosowanie ma się odbywać kartkami.

§. 31. Wybór burmistrza.

Jeżeli przy pierwszym głosowaniu nikt nie otrzymał większości głosów w §. 30. wymaganej, nastąpi powtórne głosowanie, a jeżeli i przy powtórnym głosowaniu taka większość nie zostanie osiągnięta, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch głosować, którzy przy powtórnym głosowaniu otrzymali największą ilość głosów.

Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym.

Głos przy trzecim głosowaniu dany członkowi do wyboru nie przedstawionemu, jest nieważnym. W razie równości głosów przy wyborze między dwoma, rozstrzyga los.

§. 32. Wybór nieważny.

Jeżeli burmistrzem obrany został, kto według §. 29. obranym być nie może, wybór jego jest nieważny, i nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

§. 33. Wybór wiceburmistrza i delegatów miejskich.

Po dokonanym wyborze burmistrza, Rada miejska przystąpi do wyboru pierwszego wiceburmistrza i delegatów miejskich.

Pierwszego wiceburmistrza i delegatów miejskich wybiera się bezwzględną większością głosów obecnych na posiedzeniu członków Rady miejskiej.

Przyjętą zostaje następnie Ustawa wstępna do statutu dla miasta Lwowa, jak następuje:

Ustawa z dnia nadająca dla królewskiego stołecznego miasta Lwowa statut gminny.

Na wniosek Sejmu Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, nadaje na mocy Ustawy z dnia 5. Marca 1862. do l. 18., Dz. Pr. Państwa dla król. stoł. miasta Lwowa załączony statut gminny, zawierający Ustawę gminną i Ordynację wyborczą, i rozporządzam jak następuje:

Art. I. Postanowienia niniejszego statutu o wyborze i urządzeniu Rady miejskiej, obowiązują natychmiast, i zaraz po ogłoszeniu statutu mają wejść w wykonanie.

Art. II. Skoro Rada miejska się urządzi, statut niniejszy stanie się w całości obowiązującym.

Art. III. Równocześnie z działalnością tegoż statutu, dotychczasowe rozporządzenia i przepisy dotyczące gminnego urządzenia miasta Lwowa, przestaną obowiązywać.

Art. IV. Memu Ministrowi Stanu polecam przeprowadzenie tej Ustawy. Wiedeń dnia

Reszta statutu na wniosek posła Grocholskiego jest en bloc przyjęta.

Cały statut dla miasta Lwowa według przedłożonego projektu do niniejszego protokołu dołączonego, ze zmianami już przez Sejm uchwalonemi, jest przez Sejm przyjęty.

Po uwolnieniu sprawozdawcy od czytania, cały statut dla miasta Lwowa jest w trzecim czytaniu przez Sejm przyjęty.

Z porządku dziennego poseł Koczyński wnosi sprawozdanie komisji wysadzonej do rozpoznania reformy w składzie Sejmu i w sejmowej ordynacji wyborczej, dotyczące przedłożenia rządowego względem zmiany §§. 11. i 13. sejmowej ordynacji wyborczej.

Izba sprawozdawcę uwalnia od czytania sprawozdania drukowanego jako już znanego, poczem rozprawa ogólna. Następnie w rozprawie szczegółowej tytuł przyjęty, jak następuje:

„Ustawa z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego, zmieniająca §§. 11. i 13. sejmowej ordynacji wyborczej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego rozporządzam co następuje:

Artykuł I. jest jednogłośnie przyjęty, jak następuje:

Postanowienia §§. 11. i 13. sejmowej ordynacji wyborczej z dnia 26. Lutego 1861 tracą moc obowiązującą w obecnej swej osnowie, i mają brzmieć, jak następuje:

§. 11. przyjęty jest jak następuje:

Posłowie miast wymienionych w §. 2. sejmowej ordynacji wyborczej, wybierani będą wprost przez członków gminy, którzy nie są wyłączeni od prawa wybierania w moc §. 17. sejmowej ordynacji wyborczej, i należą podług ordynacji wyborczej dla gmin z 12. Sierpnia 1866 do dwóch pierwszych kół wyborczych.

Do tych jako wyborcy mają być policzeni przynależni do gminy, nieobjęci w dwóch pierwszych kółach wyborczych, którym podług ordynacji wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866 r.

(§. 1. licz. 2. lit. b. do h.) służy prawo wyboru bez względu na kwotę podatkową, jeśli nie są wyłączeni od prawa wybierania na mocy §. 17. sejmowej ordynacji wyborczej.

Postanowienia te stosują się także do miast, które mają własne statuta gminne.

Do §. 13. wnosi poprawkę poseł ks. Pawlikow: Pełnoletni obywatele są wyborcami rzeczzonej klasy większych właścicieli tego wyborczego okręgu, w którym leży zamieszkały przez nich obszar dworski, jeżeli nie są wykluczeni od prawa wybierania w moc §. 17. sejmowej ordynacji wyborczej.

Po zamknięciu rozprawy nad tym §sem przemawia poseł Ławrowski w imieniu zapisanych mowców za poprawką, a poseł Zyblikiewicz przeciwko.

Na żądanie posła ks. Pawlikowa należyte poparte następuje nad poprawką głosowanie imienne. Głosujących za poprawką 47, przeciwko poprawce 73. Poprawka upadła.

§. 13. jest przyjęty jak następuje:

Wyborcy każdej gminy obierani będą przez członków gminy, którzy nie są wyłączeni od prawa wybierania w moc §. 17. sejmowej ordynacji wyborczej, a podług ordynacji wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866 r.:

- a) w gminach mających trzy koła wyborcze należą do dwóch pierwszych kół wyborczych;
- b) w gminach zaś, mających dwa koła wyborcze należą do pierwszego koła wyborczego, albo też do tych najwyżej opodatkowanych z drugiego koła wyborczego, których roczne kwoty podatkowe połączone z kwotami podatkowymi prawyborców pierwszego koła wyborczego, stanowią dwie trzecie części ogólnej sumy podatków bezpośrednich, przez prawyborców w gminie opłacanych.

Do tych jako prawyborcy mają być policzeni przynależni do gminy nie objęci w powyższej liczbie, którzy podług ordynacji wyborczej dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866 r. (§. 1. licz. 2. lit. b. do h.) mają prawo wyboru bez względu na kwotę podatkową, i nie są wyłączeni od prawa wybierania w moc §. 1. sejmowej ordynacji wyborczej.

Pełnoletni obywatele Państwa Austriackiego, zamieszkali na obszarach dworskich do gminy nie wcielonych, którzy nie należą do wyborców z klasy większych właścicieli lub do wyborców w miastach, są prawyborcami w tej gminie, z którą dotyczący obszar dworski stanowi jedną gminę katastralną, jeżeli nie są wyłączeni od prawa wybierania na mocy §. 17. sejmowej ordynacji wyborczej, i w tym obszarze dworskim lub w tej gminie od roku opłacają przynajmniej taki podatek bezpośredni, jaki w tej gminie płacą prawyborcy najniżej opodatkowani.

Art. II. wniesiony przez komisję: ustawa niniejsza staje się obowiązującą już przy pierwszych powszechnych wyborach do Sejmu, po jej ogłoszeniu rozpisanych; na wniosek posła Henryka Wodzickiego, na który zgadza się sprawozdawca, Izba uchwała opuścić.

Art. III. obecnie art. II. przyjęty jak następuje: Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Izba przystępuje do trzeciego czytania zwalniając sprawozdawcę od powtórnego czytania.

Cała ustawa zmieniająca §§. 11. i 13. sejmowej ordynacji wyborczej jest przez Sejm przyjęta.

Następnie sprawozdawca komisji do zmian w ustawie wyborczej poseł Zyblikiewicz, wnosi proponowaną przez komisję zmianę w ordynacji wyborczej.

Przy rozprawie ogólnej poseł ks. Pawlikow oświadcza, że posłowie, którzy w sprawie, do której ta ustawa należy, protest założyli, wstrzymują się od udziału w rozprawie.

Tytuł przyjęty jak następuje:

Ustawa z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego zmieniająca §§. 2. i 3. sejmowej ordynacji wyborczej z dnia 26. Lutego 1861 r. Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego rozporządzam jak następuje:

Art. I. przyjęty wedle wniosku komisji bez zmiany.

Do §. 2. stawia poprawkę poseł Laskowski, aby zamiast miasta Buczacza zamieścić miasto Sanok. Poprawka ta upada w głosowaniu; §. 2. przyjęty w całości wedle wniosku komisji bez zmiany; tudzież §. 3. również przyjęty wedle wniosku komisji bez zmiany.

Art. II. przyjęty: Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą od pierwszych po jej ogłoszeniu powszechnych wyborów do Sejnu.

Art. III. przyjęty. Wykonanie tej Ustawy polecam mojemu Ministrowi Stanu.

Ustawa w trzecim czytaniu po uwolnieniu sprawozdawcy od przeczytania, jest przyjęta.

Z porządku dziennego poseł Grocholski wnosi sprawozdanie Wydziału krajowego o wniosku posła Landesbergera o uwolnienie budynków nowo wybudowanych, przebudowanych lub dobudowanych od opłaty dodatków do podatku dla funduszu krajowego i dla funduszu oswobodzenia gruntowego.

Wydział krajowy wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Budowle po ogłoszeniu niniejszej uchwały w miastach Lwowie, Krakowie i Brodach nowo wybudowane, przebudowane lub dobudowane, uwalniają się od opłacania dodatków do podatku domowo-czynszowego dla funduszu krajowego i dla funduszu oswobodzenia gruntowego na ten sam przeciąg czasu, przez który w moc obowiązujących ustaw nie będą pociągane do opłaty podatku domowo-czynszowego dla Skarbu Państwa.

Posel Landesberger wnosi poprawkę, aby wypuścić słowa: „Lwowie, Krakowie i Brodach”, a umieścić słowa: „Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.”

Poprawka posła Landesbergera jest przyjęta.

Uchwała Izby brzmi:

Budowle po ogłoszeniu niniejszej uchwały w miastach Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego nowo wybudowane, przebudowane lub dobudowane uwalniają się od płacenia dodatków do podatków domowo-czynszowego dla funduszu krajowego i dla funduszu oswobodzenia gruntowego na ten sam przeciąg czasu, przez który w moc obowiązujących Ustaw nie będą pociągane do opłaty podatku domowo-czynszowego dla Skarbu Państwa.

Uchwała w trzecim czytaniu po uwolnieniu od ponownego czytania jest przyjęta.

Z porządku dziennego poseł Rutowski jako sprawozdawca komisji do statutów miejskich wnosi projekt do statutu dla miasta Tarnowa. Na wniosek posła Landesbergera Izba zgadza się na to, aby tylko te paragrafy odczytane były, które różnią się od przyjętego już statutu dla miasta Lwowa. W czasie rozprawy ogólnej, po zarządzonej przez Marszałka obliczeniu ilości posłów obecnych w sali, okazała się liczba obecnych 50 niedostateczną dla utworzenia kompletu prawem przepisanego.

Marszałek przeto zamyka posiedzenie o godzinie 1szej po północy, naznaczając program dnia jutrzejszego 31. Grudnia 1866. r.

O godzinie 10tej nabożeństwo w kościele katedralnym i cerkwi wołoskiej, po którym posiedzenie.

Porządek dzienny następujący:

1. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o seminariach nauczycielskich i instytucie technicznym w Krakowie.
2. Sprawozdanie komisji edukacyjnej do ustawy o języku wykładowym.
3. Sprawozdanie komisji petycyjnej o wniosku posła Trzecieckiego.
4. Sprawozdanie komisji statutowej nad wnioskiem p. Hausnera.
5. Wniosek p. Hebdy o urlopnikach.

L. Sapieha wł. r.

F. Paszkowski wł. r.

Zakrzewski wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 30. Grudnia 1866.

157. Reprezentacya m. Stanisławowa przez p. Kabata w sprawie konkurencyi do drogi Stanisławowsko-Bursztyńskiej, Sieleckiej i Zaleszczyckiej.
 158. Mieszkańcy m. Mościska przez posła L. hr. Wodzickiego proszą, aby Władza polityczna zażalenia w sprawie wyborów podług nowej Ustawy gminnej dokładnie decydowała.
 159. Gmina Wierzchałowice przez p. Witalisa o przywrócenie jej prawa dawniejszego co do opału, łąk i pastwisk.
 160. Rada gminna m. Gorlice i okoliczni mieszkańcy przez p. Trzecieckiego, o wykończenie drogi Koniczniańsko-Gorlicko-Mszańskiej.
 161. Gminy Rozembark, Raclawice, Sitnia i Bugaj przez p. L. hr. Wodzickiego o wstrzymanie egzekucyi i usunięcie opłaty nowo zaprowadzonej.
 162. Gmina Borszczów przez p. Zaparyniuka o zwrócenie gruntów.
 163. Gmina Zabłotów przez p. Zaparyniuka o zwrócenie gruntów.
 164. Właściciele mniejszych dóbr tabularnych w obw. Sanockim przez p. Laskowskiego o zmianę §§. 8. i 14. sejmowej ordynacyi wyborczej.
-

Protokół

dwudziestego szóstego posiedzenia sejmowego z dnia 31. Grudnia
1866.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: Paszkowski, Zakrzewski, Ludwik Wodzicki, ks. Kaczała.

Komisarz rządowy: C. k. radca dworu Possinger-Choborski.

Posłów obecnych z początku 82, w ciągu posiedzenia 123.

Początek posiedzenia o godzinie 12. w południe.

Protokół posiedzenia odczytany przez sekretarza Paszkowskiego przyjęto z poleceniem zamieszczenia zmian odpowiednio do uwag posła Zyblikiewicza

Odczytano kontraprotest przeciw protestowi wniesionemu na dniu wczorajszym przez posła Ławrowskiego a mianowicie :

Zważywszy, iż wniesiony na posiedzeniu sejmowym dnia 30. Grudnia 1866 przez posła Juliana Ławrowskiego protest sam przyznaje, że wniosek posła Ziemiałkowskiego stosował się li tylko do pojedynczego wypadku, to jest do wyniku głosowania nad wnioskiem posła Grocholskiego;

zważywszy, że wniosek posła Ziemiałkowskiego bynajmniej nie dążył do ustanowienia na przyszłość zasady, iż ułamki przy obliczaniu dwóch trzecich części głosów wymaganych do zmiany Statutu krajowego opuszczone być mają;

zważywszy, że gdyby poseł Ziemiałkowski to nawet istotnie zamierzał, wniosek jego nie podług jego osobistego zamiaru, ale podług swego dosłownego brzmienia osądzony być musi i powinien;

zważywszy, że przez przyjęcie wniosku posła Ziemiałkowskiego rzeczywiście postanowieniem nie zostało, iż na przyszłość ułamki przy obliczaniu dwóch trzecich części głosów potrącone być powinny;

zważywszy, że Wysoki Sejm nie mógł nawet chcieć uchylać tutaj jakieś nowe postanowienie, a tem mniej dodatek do §. 38. Statutu krajowego, bo podług zasady, że prawo wstecz nie działa, nowe postanowienia nie możnaby jako takie zastosowywać do głosowania już odbytego, wątpliwość zatem co do wyniku głosowania nad wnioskiem posła Grocholskiego, o co tu jedynie chodziło, nie zostałaby bynajmniej uchwaleniem dodatku do §. 38. Statutu krajowego usunięta;

zważywszy, iż protest posła Juliana Ławrowskiego twierdzić nie poważa się, iż wynik głosowania nad wnioskiem posła Grocholskiego był niewątpliwy, a zatem pośrednio sam przyznaje, iż według jego własnego widzenia wynik ten był wątpliwy, a jak tylko Marszałek krajowy uznał za stosowne

zostawić orzeczenie w tym względzie samemu Wysokiemu Sejmowi, Wysoki Sejm był obowiązany wzmiankowaną wątpliwość usunąć, bo z natury rzeczy wynik głosowania w żaden sposób wątpliwym pozostać nie może;

zważywszy, iż usunięcie wątpliwości co do wyniku głosowania jest sprawą wewnętrzną Wysokiej Izby, sprawą wyłącznie regulaminową, a według postanowienia §. 38. Statutu krajowego uchwały Sejmu krajowego, wyjąwszy nad wnioskami dotyczącymi zmiany Statutu krajowego rozstrzygają się zawsze bezwzględną większością głosów;

zważywszy w końcu, że poseł Julian Ławrowski postawił swój wniosek o uważanie wniosku posła Ziemiałkowskiego jako dodatku do §. 38 Statutu krajowego, jako mowca jenerałny już po zamknięciu dyskusji, co sprzeciwia się dosłownemu brzmieniu §. 48. regulaminu; żądanie posła Juliana Ławrowskiego, by wniosek posła Ziemiałkowskiego uchwalić większością dwóch trzecich części głosów, sprzeciwiało się postanowieniu §. 38. Statutu krajowego i §. 48. regulaminu, i dla tego uwzględnione być nie mogło — wniesiony przez niego na posiedzeniu dnia 30. Grudnia 1866 protest, opiera się na zupełnie błędnych twierdzeniach, i pozbawiony wszelkiego uzasadnienia — z jakiego tu powodu podpisani warując przysługujące Wysokiemu Sejmowi prawo wolnego orzekania w swych sprawach wewnętrznych, które to prawo wzmiankowany protest naruszyć usiłuje, przeciw temu wniesionemu protestowi z swej strony urocząście protestują.

Dano we Lwowie dnia 31. Grudnia 1866.

Kazimierz Grocholski wł. r.

Zygmunt Sawczyński, Dr. Koczyński, Trzeciecki, Zyplikiewicz, Paszkowski, Zakrzewski, Baworowski, Smolka, Rydzowski, Hausner, Badeni, Skrzyński Ignacy, Szumańczowski, Wolny, Sanguszko, Dziewoński, Hubicki, Henryk Wodzicki, Żuk-Skarszewski, ks. Wierzełski, Golejewski, Zbyszewski, Ludwik Skrzyński, J. A. Fredro, Borkowski, Kmieciewicz, Wężyk, Ziemiński, Bocheński, Russocki, Gołaszewski, Dietl, Gniwosz, Adam Potocki, Horodyski, Cywiński, Rodakowski, Kirchmajer, Zabiński, Krawczyk, Kabat, Szemelowski, Czerkawski, Dubs, Rutowski, Ziemiałkowski, Agopsowicz, Dr. Majer, Dr. Samelsohn, Zatwarnicki, Ignacy Lipczyński, Landesberger, Zygmunt Kozłowski, Młocki, Ruczka, Zduń, Boczkowski, Oktaw Pietruski, Alfred Potocki, Szeliski, ks. Morgenstern, ks. Stępek, Ludwik Wodzicki, J. Brajer, Polanowski, Laskowski, Czajkowski, Smarzewski, Höppen.

Odczytano dalej treść petycji l. 165 i 166. Petycje te podług uchwały Izby, Wydziałowi krajowemu do załatwienia odstąpione będą. Odczytano interpelację przez posła Lipczyńskiego i 16. posłów podpisaną następującej treści: Organa policyjne we Lwowie miały w ostatni piątek z mieszkania pana Bronisława Gołyńskiego zabrać trzy osoby, tegoż Bronisława Gołyńskiego zamieszkałego tu od trzech lat za kartą pobytu co trzy miesiące wydawaną, Konopackiego i trzeciego niewiadomego. Bronisława Gołyńskiego z powodu zdrowia walego, proszącego o zwłokę, miano na wpół bez odzieży pomimo zimna odstawić na dworzec kolei czerniowieckiej; w tym stanie był zmuszony całą noc podróżować, a nadto obrzucono go słowami obelżywymi. Gołyński i Konopacki w Czerniowcach mieli być trzymani w korygardzie celem przymusowego wydalenia ich do Mołdawy. Pan komisarz rządowy odpowiada: Panu Gołyńskiemu dozwolono pobytu pod warunkiem nieposzlakowanego zachowania się; z osób przytrzymanych u niego jedna była bez paszportu, druga z fałszywym. Postępowanie Władz było uzasadnione. Czy przekroczono granicę koniecznej surowości, komisarz rządowy dziś jeszcze przekonać się będzie usiłował.

Na interpelację posła Keczyńskiego z dnia 27. Listopada 1866. Pan komisarz rządowy odpowiada, że obszerny wywód w sprawie uchwały Izby o zmianie ustawy wekslowej przedłożył Wysokie Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu, aby tenże był w możności przedłożenia tej sprawy Wysokiej Izbie.

Na interpelację posła Łepkaluka z dnia 10. Grudnia 1866. Rząd zasięgnął dokładnych wiadomości i przekonał się, że agitacyi ani presyi na gminy do żądania ustaw w polskim tekście nie było żadnych. Było nie właściwem, iż petycje do Sejmu w tej sprawie podpisywano w urzędzie i względem uchylenia tego Rząd przedsięwzięcie stosowne kroki. Również odpowiada pan komisarz rządowy na zarzuty, jakie pojawiły się w Izbie o niewłaściwem przesłaniu ustawy w języku polskim, gminom ruskim; wszędzie rozesłano ustawy w tym języku, za którym oświadczyły się gminy.

Na interpelację posła Zdunia z dnia 7. Grudnia 1866, oświadcza pan komisarz rządowy: w chwili obecnej zniżenie cen soli Ministerjum uważa za niemożliwe.

Na interpelację posła Lipczyńskiego z dnia 7. Grudnia 1866, pan komisarz rządowy przytacza surowe polecenie wydane dotąd przez Namiestnictwo w celu zapobieżenia powtarzającym się pożarom. Ostatnia uchwała Izby przekonała, że zwyczajne środki nie są wystarczające, Rząd uchwałę tę weźmie pod najściślejszą uwagę.

Z porządku dziennego sprawozdawca Majer referuje z komisji edukacyjnej o wnioskach posłów Dietla i Młockiego w przedmiocie szkół powtarzań, seminariów nauczycielskich i instytutu technicznego w Krakowie. Pierwszy i drugi ustęp wniosku komisji przyjęty bez dyskusji.

Ustęp 5. przyjęty według poprawki posła Zyblikiewicza, do którego przychyła się i komisja. Poprawka ta brzmi:

Punkt 5. Zanieść prośbę do Najjaśniejszego Pana, aby przeprowadzenie stanowczej i potrzebom kraju odpowiedniej reorganizacji instytutu technicznego w Krakowie najlaskawiej rozporządzić raczył.

Następnie po zwolnieniu sprawozdawcy od powtórnego czytania, przyjęto powyższe trzy wnioski w trzecim czytaniu.

Z kolei poseł Czerkawski odczytuje sprawozdanie komisji edukacyjnej o projekcie Wydziału krajowego do ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich. W dyskusji ogólnej zabierają głos przeciw wnioskowi komisji posłowie Borkowski i ks. Szwedzicki, który kończy wnioskiem przejścia do porządku dziennego. Po zamknięciu dyskusji, mowcami jeneralnymi obronił za komisją poseł Sawczyński, przeciw poseł ks. Kaczała. Następuje półtoragodzinna przerwa. O godzinie 5 1/2 posiedzenie rozpoczęte.

Poseł Golejewski składa jeszcze jedną petycję do l. 167. do przekazania Wydziałowi krajowemu. Po przemówieniu sprawozdawcy komisji, książę Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek przejścia do porządku dziennego. Wniosek odrzucono. Poseł Golejewski stawia wniosek, aby cały projekt przyjąć en bloc. Izba przyjmuje wniosek, i uchwała całą ustawę w drugim a po zwolnieniu sprawozdawcy z odczytywania następnie i w trzecim czytaniu.

Następnie po uroczystych przemówieniach Namiestnika krajowego Jego Excellencyi JWgo Agenora hrabi Gołuchowskiego i Marszałka Jaśnie Oświeconego Leona księcia Sapichy, książę Marszałek ogłasza tegoroczną sesję sejmową za zamkniętą.

Przemawiają jeszcze poseł Dr. Majer wyrażając uznanie Sejmu dla Jaśnie Oświeconego Marszałka, poczem książę Marszałek wniósł okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana i Namiestnika Galicyi; dalej poseł Adam hr. Potocki z uznaniem zasług pana komisarza rządowego Possingera; pan komisarz rządowy z podziękowaniem za życzliwość Sejmu.

Poczem odczytany protokół przyjęto bez zarzutu. Koniec posiedzenia o godzinie 7.

Leon Sapieha wł. r.

Ludwik Wodzicki wł. r.

J. Zakrzewski wł. r.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 31. Grudnia 1866.

165. Sozański Antoni, właściciel dóbr, przez posła Kozłowskiego przedstawia nagłą potrzebę reformy sądownictwa z powodu organizacyi gmin.
 166. Ksiądz Lipecki Hipolit, wikary z Gogołowa, przez posła Ziemiańskiego z przedstawieniem o wyjednanie ustaw przez niego projektowanych dla zapobieżenia kradzieżom.
 167. Właściciele części dominikalnych i właściciele wolnych posiadłości w Lackiem powiecie Tyśmienickim, przez posła hr. Golejewskiego o połączenie jednych i drugich w jedną od włościan odrębną gminę dworską.
-